

Voorjaarsrapportage 2020

versie
commissies 10 juni 2020 /
AB 8 juli 2020

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN NL10NWAB0636750906
KvK 67682065

088-8890100
info@waterschaplimburg.nl
waterschaplimburg.nl

titel Voorjaarsrapportage 2020
subtitel
datum 27 mei 2020
versie 0.4 (commissies 10 juni 2020/AB 8 juli 2020)
status
zaaknr. 2019-Z9724
documentnr. 2020-D27357

vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van L.L.M. Welters
in samenwerking met:

naam

functie

rol

Dit document is vrijgegeven door

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Voorjaarsrapportage 2020	7
2	Programma hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid	13
2.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	13
2.2	Beleidsindicatoren	23
2.3	Wat heeft het gekost?	25
3	Programma zuiveren en waterketen	27
3.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	27
3.2	Beleidsindicatoren	31
3.3	Wat heeft het gekost?	32
4	Programma waterkwaliteit	33
4.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	33
4.2	Beleidsindicatoren	36
4.3	Wat heeft het gekost?	37
5	Programma klimaatadaptatie regionaal systeem	39
5.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	39
5.2	Beleidsindicatoren	57
5.3	Wat heeft het gekost?	58
6	Programma crisisbeheersing	63
6.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	63
6.2	Beleidsindicatoren	65
6.3	Wat heeft het gekost?	66
7	Programma bestuur en organisatie	67
7.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	67
7.2	Beleidsindicatoren	72
7.3	Wat heeft het gekost?	73
8	Kredietvoting en -verlening	77
8.1	Programma Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid	77
8.2	Programma Waterkwaliteit	78
8.3	Programma Klimaatadaptatie regionaal systeem	78
8.4	Programma Crisisbeheersing	80
8.5	Programma Bestuur en organisatie	80
9	Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten	81
9.1	Kosten	82
9.2	Opbrengsten	89
10		

Reserves en voorzieningen	91
10.1 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves	91
10.2 Onttrekkingen aan voorzieningen	93
11 EMU-saldo	97
12 Schadeclaims	99
13 Bijlagen	100
Bijlage 1. Schadedossiers per 01-05-2020	100
Bijlage 2. Investeringslijst per 01-05-2020	102

1 Inleiding

Waterschap Limburg zorgt in de provincie Limburg voor veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water

Voor u ligt de voorjaarsrapportage 2020. Een voorjaarsrapportage die tot stand is gekomen in een situatie van crises. De impact van de coronacrisis houdt ons allemaal bezig en is in economische zin nog onduidelijk. We zullen u dan ook regelmatig en via andere kanalen dan deze voorjaarsrapportage op de hoogte houden van de ontwikkelingen rondom de coronacrisis. In deze rapportage focussen we ons op de periode die achter ons ligt: de eerste 4 maanden van 2020 en kijken we vooruit naar het einde van het jaar 2020.

Het kader voor deze bestuursperiode (2019-2023)

In het eerste jaar van deze bestuursperiode hebben wij een basis gelegd voor de uitvoering van het Bestuursprogramma 2019-2023. We richten ons op **verbinden**, **vernieuwen** en **versterken**. We hebben geïnvesteerd in een gezonde basis voor Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg. We werken aan anders kijken naar onze uitdagingen en samen optrekken met overheden, bedrijven en inwoners. Het **versterken** van de basis vraagt uniformering van onze werkwijze en kwaliteitsniveau voor onderhoud en assetbeheer. De voorgenomen meerjarige onderhoudscontracten geven invulling aan **vernieuwing** en **verbinding**, in dit geval met de markt. **Vernieuwing** krijgt vorm in het anders omgaan met en ontsluiten van data en de inrichting van een Centrale Regiekamer, waarmee we de mogelijkheid krijgen om adequaat te reageren op bijzonderheden in ons gebied. Drie belangrijke opgaven staan centraal bij Waterschap Limburg: waterveiligheid, klimaatadaptatie en waterkwaliteit. Het unieke Limburgse landschap vraagt om een geheel eigen aanpak. De frequentie en intensiteit van buien nemen toe. Daarnaast hebben we te maken met (extreme) droge periodes.

De focus op de kerntaken is het vertrekpunt, maar volstaat niet. Het uitgangspunt is dat het Waterschap Limburg de basis op orde heeft en haar uitdagende opgaven verantwoord oppakt. We bezien onze beleidsthema's meer in samenhang en stemmen organisatie en financiën hier op af. We zijn ambitieus en maken keuzes. Onze ambities moeten haalbaar en betaalbaar blijven!

De succesfactoren voor veilig, schoon en voldoende water zijn:

- **Verbinding met de omgeving**, zodat opgaven vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid en integraal worden opgepakt;
- **Innovatie** om vanuit vernieuwing en verbetering bij te dragen aan een optimaal, integraal, effectief en veilig waterbeheer;
- **Samenwerking** met alle belanghebbenden;
- **Een wendbare organisatie** met versterkte uitvoerings- en innovatiekracht;
- **Kostenbewustzijn**, zodat we een betaalbaar waterschap blijven en onze ambities haalbaar zijn.

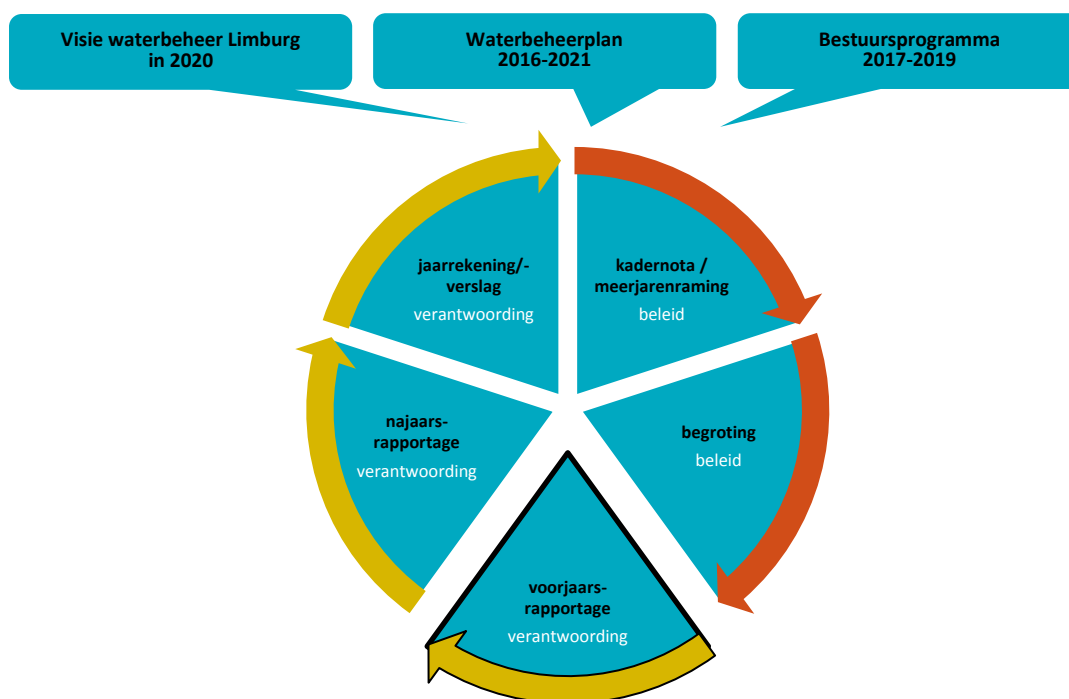
Zo creëren we draagvlak in de omgeving voor ons werk, delen we kennis en kunde met de omgeving en vergroten we de zichtbaarheid van het waterschap. We gaan voor een gedeelde bestuurlijke en ambtelijke ambitie en agenda en een waterschap dat in financieel opzicht sober en doelmatig is en in control is. We gaan uit van een realistische lastenontwikkeling die in overeenstemming is met de actuele uitdagende opgaven. We willen een betaalbaar waterschap zijn, dat tot de voordeligste waterschappen van Nederland behoort. Daarbij maken we optimaal gebruik van de in de organisatie aanwezige kennis en competenties.

1.1 Voorjaarsrapportage 2020

Voor u ligt de 'Voorjaarsrapportage 2020' van Waterschap Limburg (WL). Dit is het derde document uit de 'Bestuurlijke planning & control cyclus 2020'. Het is de eerste tussentijdse rapportage, waarin de nadruk ligt op de afwijkingen ten opzichte van onze opdracht voor het jaar 2020, zoals beschreven in de 'Begroting 2020'.

De 'bestuurlijke planning & control cyclus 2020' ziet er als volgt uit:

In de voorjaarsrapportage kijken we terug naar de eerste vier maanden van dit jaar. Per programma - een samenhangend geheel van activiteiten, op basis waarvan het algemeen bestuur (AB) het beleid van het waterschap vast stelt - beantwoorden we de volgende vragen:

- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Wat hebben we ervoor gedaan?

In de begroting hebben we aangegeven wat we in 2020 gaan doen. In deze voorjaarsrapportage (hoofdstuk 2 t/m 4) geven we per bullet aan wat de stand van zaken is. We gebruiken daarvoor gekleurde waterdruppels, die de volgende betekenis hebben:

- geen wezenlijke afwijkingen, realisatie conform begroting;
- wezenlijke afwijking, maar realiseerbaar vóór het einde van het jaar of minder dan 6 maanden vertraging;
- wezenlijke afwijking, niet realiseerbaar vóór het einde van het jaar én minstens 6 maanden vertraging.

Realisatie t/m april 2020

Hieronder de stand van zaken tot en met april 2020:

Programma hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid		Programma zuiveren en waterketen		Programma waterkwaliteit	
	19		11		9
	2		3		3
	0		0		0

Programma klimaatadaptatie regionaal systeem		Programma crisisbeheersing		Programma bestuur en organisatie	
	49		6		17
	4		0		3
	0		0		0

Wat heeft het gekost?Programmabegroting

In de programmabegroting hebben we ook aangegeven wat de voorgenomen activiteiten mogen kosten. Per programma (hoofdstuk 2 t/m 4) kijken we naar de kosten en opbrengsten van de eerste vier maanden en geven we een prognose voor het gehele jaar en de bijstellingen (prognose minus begroting). De bijstellingen worden in kleur gepresenteerd, waardoor in één oogopslag de financiële stand van zaken inzichtelijk wordt.

groen heeft een positief effect op het exploitatieresultaat,

rood heeft een negatief effect. De bijstelling lichten we nader toe.

Het programma Bestuur en organisatie vervult een bijzondere functie. Dit bevat ook de activiteiten die erop gericht zijn de organisatie te ondersteunen bij de realisatie van de bestuurlijke doelstellingen. Hier worden de ondersteunende activiteiten verantwoord en uiteindelijk doorberekend naar de programma's. Alle kosten met betrekking tot huisvesting, informatiebeleid en automatisering juridische, facilitaire, financiële en personeelsaangelegenheden behoren tot het programma Bestuur en organisatie. Ook de salariskosten en de rente en afschrijvingen worden verantwoord binnen dit programma.

Omdat bovengenoemde kosten voornamelijk eenmaal per jaar worden doorberekend naar de programma's bij het opmaken van de jaarrekening, wordt met de doorberekening in deze tussentijdse rapportage geen rekening gehouden.

Bovendien zijn de verplichte bijdragen 2020, die maandelijks voor $\frac{1}{12}$ deel worden betaald, buiten beschouwing gelaten:

- Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) € 69.764.100.
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) € 4.362.200.

Kredietvotering en -verlening

Conform de 'verordening ex artikel 108 beleids- en verantwoordingfunctie Waterschap Limburg' (art. 6 en 7) wordt over de door het DB verleende kredieten in de voor- en najaarsrapportage evenals de jaarrekening gerapporteerd aan het AB. Aan deze verplichting wordt in hoofdstuk 8 voldaan.

Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten

Naast de programmabegroting blijft de begroting naar kosten-/opbrengstensoorten een verplichting (hoofdstuk 9). In deze voorjaarsrapportage wordt de bijstelling op de kosten- en opbrengstensoorten toegelicht.

Reserves en voorzieningen en EMU-saldo

In hoofdstuk 10 rapporteren we over de onttrekkingen aan de overige bestemmingsreserves en voorzieningen en in hoofdstuk 11 over het EMU-saldo 2020.

Schadeclaims

Over de stand van zaken van de schadeclaims wordt gerapporteerd in hoofdstuk 12.

Programma's

2020

waterschap
limburg

2 Programma hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid

2.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- Op onderdelen worden de beleidskaders in 2020 nader uitgewerkt, daar waar door ontwikkelingen in het landelijke beleid en instrumentarium een behoefte aan kaders ontstaat, bijvoorbeeld op het gebied van hoge gronden.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Daar waar een beleidsbehoefte geconstateerd wordt, wordt dit actief opgepakt. Zo is in maart een afwegingskader voor het type waterkering vastgesteld, en zal het onderwerp hoge gronden worden meegenomen in de Waterschapsverordening.

Beheer waterkeringen

Begroting 2020

- Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheerregister), om de staat van de waterkeringen zichtbaar te maken.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Legger: de achterstand in het verwerken van de genomen leggerbesluiten wordt versneld ingehaald.

Beheerregister: Toezichthouders zien na uitvoering van werken erop toe dat eventuele wijzigingen en revisiemetingen juist worden verwerkt in het beheerregister. Borging van het proces van wijzigingen en bijhouden maakt onderdeel van het project Data to Go en zal in Q4 2020 gereed zijn

Kernregistraties:

Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de kernregistraties verloopt volgens planning. De kernregistratie is de bron voor beheersinstrumenten in verschillende processen. Dat zijn bijvoorbeeld de legger en het beheerregister, maar ook de uitvoering van het instandhoudingsplan en het wettelijk beoordelings-instrumentarium (WBI) voor de waterkeringen.

Begroting 2020

- We geven invulling aan de wettelijke zorgplicht op het onderhoud en beheer van de primaire waterkeringen met de focus op veiligheid en biodiversiteit.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De invulling van de wettelijke zorgplicht op het onderhoud en beheer van de primaire waterkeringen gaat volgens planning. Voor het proces inspecteren en onderhouden wordt er hard gewerkt aan de uitrol van de werkorder gestuurde werkwijze (Infor-OBS). Dit gaat de processen verder optimaliseren. Daarnaast wordt het proces gegevens beheren geoptimaliseerd door het project Data-to-go, waar nu ook volop aan gewerkt wordt. Ook het proces calamiteitszorg maakt een doorontwikkeling door. De

huidige corona-crisis en de verhoogde afvoeren van afgelopen februari vragen en hebben veel gevraagd van de tijd en energie van de medewerkers van crisisbeheersing. Tegelijkertijd hebben we veel nieuwe inzichten opgedaan, voor het verbeteren van het proces.

Begroting 2020

- We voeren de wettelijke beoordeling van onze primaire waterkeringen uit vóór 1 januari 2023, waarna de ILT dit in behandeling neemt en uiterlijk eind 2023 aanbiedt aan de Eerste en Tweede Kamer.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De werkzaamheden voor de wettelijke beoordelingen (WBI) in Limburg verlopen volgens planning. Er worden landelijk wel vertragingen geconstateerd. Gezien de deadline (peildatum) 31-12-2022 is een landelijke werkgroep ingesteld om te bekijken of versnelling mogelijk is. Waterschap Limburg heeft een pilot uitgevoerd om een versnelling mogelijk te maken via het model van 'voorlopige beoordeling'. Recent uitgevoerde dijkversterkingen worden niet nog eens uitvoerig opnieuw beschreven; volstaan wordt met een voorlopig oordeel.

[Onderhoud waterkeringen](#)

Begroting 2020

- We houden het waterkerend vermogen van onze waterkeringen in stand.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het uitvoeren van geprogrammeerd en ongeprogrammeerd onderhoud aan de waterkeringen zoals opgenomen in de onderhoudsvoorziening waterkeringen verloopt goed. De nieuwe onderhoudscontracten zijn aanbesteed en de aannemer start conform plan op 1 mei 2020 met de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden.

[Kadernota 2020](#)

Voortrollend programma waterkeringen

Begroting 2020

- We gaan verder met het in beeld brengen van de toekomstige hoogwateropgave en melden we in de periode tot 2024 de 10 eerste urgente projecten aan. Dit is de eerste stap om toegang te krijgen tot de landelijke financiering (HWBP). De middelen om de toekomstige dijkversterking te realiseren zijn in komende jaren zeer beperkt, wetende dat het programma tot 2028 reeds is ingevuld op landelijk niveau. Deze toekomstige versterkingen doorlopen de reguliere prioritering binnen het HWBP. We hebben ook de ambitie om in 2024 de volgende ronde verkenningen te starten.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Op basis van de inzichten uit de wettelijke beoordelingen (WBI) is er een goed beeld van de status van de trajecten t.o.v. van de norm. De projecten die naar verwachting een beoordeling onder de wettelijke norm krijgen, zijn als urgent aangemerkt. Dit betekent dat ze in de komende jaren kunnen worden aangemeld voor de HWBP programmering. Om voor programmering in aanmerking te komen moet een ingangstoets worden doorlopen. Op basis van de geaccepteerde ingangstoetsen wordt één keer per jaar de programmering aangepast. Momenteel wordt een eerste ingangstoets voorbereid, namelijk voor dijktraject 7-1 Roermond.

Beheer waterkeringen

Begroting 2020

- We investeren op korte termijn stevig in kennis en kunde over ons veranderende areaal zodat we de rol van waterkerend waterschap kunnen gaan invullen. We brengen hiermee de basis op orde.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In de begroting zijn meerdere formatieplaatsen voorzien om de kennis en kunde op orde te brengen. Het betreft een adviseur waterkeringen en een vergunningverlener waterkeringen. De vacatures zijn of worden in 2020 ingevuld.

Projecten / programma's

Aanleg waterkeringen

Begroting 2020

- Klimaatverandering en aanscherping van de veiligheidsnormen leiden tot een grote waterveiligheidsopgave voor de gezamenlijke partijen langs de Maas. Een eerste analyse maakt duidelijk dat Maasbreed een investering van meerdere miljarden euro's nodig is om in 2050 aan de normen te voldoen. Waterschap Limburg moet op diverse plekken waterkeringen aanleggen of verbeteren.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Op basis van de inzichten uit de wettelijke beoordelingen (WBI) ontstaat er een goed beeld van de status van de trajecten t.o.v. van de norm. De komende jaren kunnen deze worden aangemeld voor de HWBP programmering. Om voor programmering in aanmerking te komen moet een ingangstoets worden doorlopen. Op basis van de geaccepteerde ingangstoetsen wordt één keer per jaar de programmering aangepast. Momenteel wordt een eerste ingangstoets voorbereid.

Veiligheidstoetsing waterkeringen

Begroting 2020

- Alle primaire waterkeringen zijn voor 2023 beoordeeld.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De wettelijke beoordelingen (WBI) lopen volgens planning.

Deltaprogramma Maas

Begroting 2020

- De Stuurgroep Deltaprogramma Maas werkt langs twee sporen aan de veiligheidsopgave voor de Maas: de uitwerking van een maatregelenpakket voor de korte termijn en van een adaptieve strategie voor de lange termijn. Gekeken wordt of rivier verruimende maatregelen mogelijk en financieerbaar zijn vanuit de middelen van het Deltaprogramma en met cofinanciering uit de regio. WL is trekker van enkele maatregelen uit het regionaal voorstel Maas 2016, de systeemherstelmaatregelen binnen het HWBP, en de Lob van Gennep. Ook in de andere projecten zoals Zuidelijk Maasdal Maastricht heeft WL een duidelijk belang.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De Stuurgroep Deltaprogramma Maas (SDM) bestaat uit bestuurders van de betrokken provincies, waterschappen, vertegenwoordigers van de Maasgemeenten,

Rijkswaterstaat Zuid-Nederland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De stuurgroep Delta Maas(SDM) organiseert, binnen het stroomgebied van de Maas, het samenspel van rivierverruiming en dijkverbetering en draagt zorg voor een goede afstemming tussen alle betrokken partijen. Het proces loopt door de corona uitbraak en de lock-down mogelijk enige vertraging op maar dit heeft geen financiële gevolgen voor ons waterschap.

Door onder andere de (nationale) wens tot meer integraliteit is het taakveld van de SDM in beweging. Dat uit zich onder meer in de betrokkenheid van de Stuurgroep Delta Maas en dus van WL, bij de evaluatie van de nieuwe normen voor waterveiligheid (Bestuursopdracht provincie Limburg), Integraal Rivier Management (IRM), Meerlaagse veiligheid, klimaatontwikkeling en andere ontwikkelingen met impact op onze waterveiligheidsopgave (dijkhoogte).

De maatregelen en projecten, waarvan sprake is komen elders in dit programma aan de orde met uitzondering van het programma Zuidelijk Maasdal Maastricht. Voor het programma Zuidelijk Maasdal (Maastricht/ Eijsden-Margraten) is gemeente Maastricht trekker. Het waterschap is in de Stuurgroep Zuidelijk Maasdal vertegenwoordigd. In maart 2020 is de onderzoeksrapportage, zoals opgesteld in onderlinge samenwerking met onder andere het waterschap, in de stuurgroep vastgesteld. Met betrokken partijen wordt overleg gevoerd over de vervolgstategie voor de verkenningsfase.

Begroting 2020

- De verbreding van de landelijk hoogwaterveiligheidsopgave met andere thema's zoals bevaarbaarheid, natuur en zoetwatervoorziening, biedt nieuwe kansen voor de uitwerking van integrale gebiedsuitwerkingen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De genoemde verbreding naar Integraal Riviermanagement brengt nieuwe raakvlakken vanuit de geformuleerde opgave naar lopende en toekomstige dijkversterkingsopgaven, bijvoorbeeld op het thema natuur, landbouwtransitie en energietransitie. In 2020 worden alle ontwikkelingen gebundeld in een richtinggevend visiedocument Beeld op de Rivieren waarin WL een inbreng levert.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Begroting 2020

- We voeren het hoogwaterbeschermingsprogramma onverkort uit, waarbij het motto geldt: 'ruimte voor de rivier waar het kan, dijken waar het moet!'

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het HWBP-programma is in het najaar van 2019 geactualiseerd onder invloed van de bestuursopdracht van de Provincie Limburg en de door de Minister gevraagde onderzoeken. Het opgetreden efficiency verlies en de opgetreden vertragingen zijn verwerkt in de nieuwe plannings. In financieel opzicht heeft dit geleid tot lagere uitgaven (circa 12 mln.) en inkomsten (circa 12 mln.) dan begroot in 2020. De dijktrajecten Heel, Belfeld, Beesel, Nieuw-Bergen, Willem Alexanderhaven Roermond, Buggenum en Steyl Maashoek bevinden zich momenteel in de planuitwerkingsfase. Voor de trajecten Heel en Beesel streven we naar de start van de realisatiefase eind 2020. Voor de dijktrajecten Well, Arcen, Baarlo en Thorn-Wessem wordt conform de voorkeursstrategie Maas in de Verkenningsfase

dijkversterking/dijkteruglegging onderzocht en afgewogen. Een intensief omgevingsproces loopt om op deze trajecten samen met de omgeving tot een gedragen voorkeursalternatief te komen. In samenwerking met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat is er in 2019 een voorkeurbeslissing genomen voor de systeemmaatregel op de trajecten Arcen, Well en Baarlo Hout-Blerick. In 2020 start de fase van planuitwerking voor deze 3 systeemmaatregelen. Voor het traject Thorn-Wessem ligt er op verzoek van de Minister een aanvullende onderzoeksopgave. In 2021 start op dit dijktraject de fase van planuitwerking.

In verschillende rapportages, presentaties en themasessies is met het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur de werking van de HWBP-financieringsregeling besproken. In indicatieve berekeningen is het langjarig financiële effect van deze waterveiligheidsdoelstellingen bepaald en is inzicht gegeven in de middelen die structureel nodig zijn om ook na afloop van het HWBP-programma de waterveiligheid in Limburg te kunnen blijven borgen. De waterkerende taak wordt daarmee concreet ingevuld door het waterschap. In het recente begrotingstraject zijn de financiële middelen voor de realisatie van het HWBP-programma toegekend. Deze middelen zijn overeenkomstig opgenomen in het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma, hiermee is de landelijke financiering van de huidige HWBP-opgave voor Waterschap Limburg geborgd. Voor de systeemmaatregelen (Arcen/Well/Baarlo Hout Blerick en Thorn Wessem, en soortgelijk Lob van Gennep) worden per projectfase (financiële) afspraken gemaakt met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Zo is de basis gelegd om onverkort door te gaan met de uitvoering van het HWBP-programma en is tevens geborgd dat invulling gegeven wordt aan de waterveiligheidsopgave van het waterschap.

Bij de uitvoering van het HWBP-programma van Waterschap Limburg is sprake van budgettaire spanning; hierover is het AB in haar vergadering van 13 mei jl. geïnformeerd. Het betreft extra kosten van de verkenning van systeemmaatregelen, waarvan op verzoek van de Minister aanvullende onderzoeken zijn uitgevoerd en de kosten van de Bestuursopdracht, die naar aanleiding van de gemaakte afspraken in het MIRT-overleg 2019 in Q1 2020 zijn uitgewerkt. Daarnaast is het landelijk HWBP, naar aanleiding van een onderzoek van Horvat & Partners eind 2019, van mening dat niet alle door ons aan projecten toegerekende kosten binnen de landelijke subsidieregeling subsidiabel zijn. Wij delen deze mening niet. Door Waterschap Limburg is in goed overleg met landelijk HWBP een Veranderplan opgesteld waarmee de overheadkosten structureel gereduceerd worden; dit plan heeft de instemming van landelijk HWBP en wordt momenteel geïmplementeerd.

Hierdoor is de definitieve beschikking voor Tranche II vertraagd. In gezamenlijke opdracht van landelijk HWBP en Waterschap Limburg onderzoekt AT Osborne op welke wijze tot een door beide partijen gedragen beschikkingsaanvraag kan worden gekomen, opdat begin Q3 2020 alsnog een definitieve beschikking kan worden verleend. Dan zal ook duidelijk worden of en zo ja welke gevolgen dit heeft voor de hoogte van de netto investering en/of de exploitatiekosten. Een en ander afhankelijk [van de beoordeling van de aard en soort uitgaven](#).

Begroting 2020

- Na afstemming met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat starten we de verkenning naar Venlo-Velden.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De verkenningen op de dijktrajecten Venlo – Velden en Blerick Groot – Boller zijn in 2016 opgenomen in een gecombineerde MIRT-Verkenning. In 2018 heeft gemeente Venlo aangegeven deelname in deze verkenning te heroverwegen en is door hen eenzijdig het besluit genomen om uit het samenwerkingsverband Meer Maas Meer Venlo (MMMV) te treden, waarna begin 2019 de beëindigingsovereenkomst MMMV door de minister is ondertekend. De waterveiligheidsopgave is daarmee niet komen te vervallen. Het vervolg op de verkenning van Venlo Velden is nog onduidelijk. Hierover wordt in 2020 afstemming gezocht met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Begroting 2020

- We starten in 2020 met:
 - de verkenning naar 'Blerick Groot-Boller' en 'Venlo Velden',
 - de planuitwerkingen 'Arcen', 'Well', 'Thorn-Wessem' en 'Baarlo' en
 - de realisatie op de dijktrajecten 'Heel' en 'Beesel'.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Verkenning Blerick Groot-Boller en Venlo-Velden

Eind 2018 is op verzoek van de landelijke HWBP-organisatie de beschikkingsaanvraag voor de verkenning van Blerick Groot-Boller en Venlo-Velden ingediend. Na een inhoudelijke review en toets op de beschikkingsaanvraag heeft het waterschap deze aanvraag begin 2019 beschikt gekregen.

Voor de haven in Groot-Boller werkt de gemeente Venlo op dit moment aan de actualisatie van de havenvisie. Waterschap Limburg is nauw betrokken bij het opstellen van deze visie. De resultaten van deze verkenning worden in 2020 verwacht en vormen een belangrijk vertrekpunt voor de te starten verkenning op het traject Blerick Groot-Boller. De verkenning van de dijkversterking/dijkteruglegging te Venlo-Velden kent een grote samenhang met de MIRT besluitvorming over de 4 systeemmaatregelen. Na een besluit door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat ontstaat waarschijnlijk meer duidelijkheid over scope van de verkenning Venlo-Velden.

Planuitwerkingen Arcen, Well, Thorn-Wessem en Baarlo

In het BO-MIRT overleg van 21 november 2019 heeft de minister haar voorkeur uitgesproken voor 3 systeemmaatregelen, te weten Well, Arcen en Baarlo – Hout-Blerick en de regio gevraagd de voorkeursalternatieven(VKA's) vrij te geven voor inspraak. Hiermee is het waterschap opgedragen tot het verder uitwerken van de VKA-voorstellen uit de regionale voorzet. De uitwerking van de VKA's voor deze 3 systeemmaatregelen is voorzien voor 2020. Vaststelling van de VKA's door het Dagelijks Bestuur van Waterschap zal naar verwachting plaatsvinden einde Q2-2020

voor Well en Arcen. Voor Baarlo – Hout-Blerick is dat Q4-2020. Na vaststelling van de VKA's door het waterschapsbestuur start de Planuitwerkingsfase.

Voor Thorn-Wessem wordt tot eind Q2-2020 nader verkend om het voorkeursalternatief te bepalen. Rijk en regio verkennen de mogelijkheden van een gebiedspakket en een passende en juridisch houdbare beschermingsaanpak. Bij de afweging worden de uitkomsten van de bestuursopdracht van de provincie Limburg betrokken. De voorkeursoplossing voor Thorn-Wessem wordt op dit moment voor eind mei 2020 verwacht (stuurgroep Noordelijke Maasvallei). Daarna gaat het waterschap verder met het uitwerken van het VKA, dit VKA is op zijn vroegst eind 2020 voorzien.

Realisatie Heel en Beesel

Parallel aan het opstellen van de projectplannen Waterwet voor Heel en Beesel is gewerkt aan de voorbereiding van de uitvoeringscontracten voor deze dijktrajecten. Inmiddels is de aanbesteding voor de realisatie van de dijktrajecten Heel en Beesel gestart. Gunning van het uitvoeringscontract is voorzien einde 2020. Ook is gestart met het opstellen van het HWBP-beschikkingsverzoek voor de Realisatiefase van Heel en Beesel. Deze aanvraag wordt in Q2-2020 ter toets aan het HWBP aangeboden. De HWBP-beschikking is daarmee voor gunning van het uitvoeringscontract aan de aannemer toegekend.

Begroting 2020

- We ronden in 2020 de planuitwerkingen in 'Heel', en 'Beesel' af, voor het traject Kessel is in 2019 de bestemming gewijzigd en zetten we in 2020 de procedure voort om dit tracé uit de waterwet te halen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Planuitwerking Heel en Beesel

De definitieve Projectplannen Waterwet van Beesel en Heel zijn in Q4-2019 vastgesteld door het Dagelijks Bestuur. Inmiddels is het goedkeuringsbesluit van de provincie Limburg op de projectplannen ontvangen en is gestart met de aanbesteding. De planuitwerking voor de trajecten Heel en Beesel is afgerond als het realisatiecontract aan de marktpartij is gegund.

Kessel uit de Waterwet

Voor het dijktraject Kessel is in 2019 de bestemming gewijzigd. Er zijn geen beroepen ingesteld tegen zowel het bestemmingsplan als de Leggerwijziging. Hiermee zijn beide besluiten in Q4-2019 onherroepelijk geworden. Op 1 november 2019 heeft de mijlpaalviering Kessel plaatsgehad waarbij bewoners en gemeente gemarkeerd hebben dat de dijk Haagweg Kessel formeel geen dijk meer is. In 2020 zetten we de procedure voort om dit tracé uit de Waterwet te halen.

Begroting 2020

- We ronden in 2021 de planuitwerkingen in, 'Nieuw-Bergen', 'Belfeld', 'Willem Alexanderhaven Roermond', 'Buggenum' en 'Steyl-Maashoek' af.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het waterschap werkt in 2020 aan de planuitwerkingen op de dijktrajecten 'Nieuw-

Bergen', 'Belfeld', 'Willem Alexanderhaven Roermond', 'Buggenum' en 'Steyl-Maashoek'. Afronding van de planuitwerkingen van Belfeld en Nieuw Bergen is voorzien eind 2021. Deze zijn vertraagd door de bestuursopdracht van de provincie Limburg. Idem – maar in mindere mate – geldt die vertraging voor de planuitwerking van Willem Alexanderhaven Roermond. Voor het dijktraject Buggenum onderzoekt het waterschap thans een twee fasen aanpak (andere marktbenadering) waarbij de aannemer al in deze fase van planuitwerking betrokken wordt. Doel daarvan is risicoreductie in de uitvoering en/of vergroten van de kwaliteit van eindoplossing. Als gevolg van deze nieuwe aanpak zal het einde van de planuitwerking later plaatsvinden. De realisatiefase is daardoor veel korter dan gebruikelijk waarmee deze aanpak per saldo “sober en doelmatig” is.

Begroting 2020

- We innoveren, realiseren kostenefficiënte oplossingen en vergroten het draagvlak voor waterveiligheid. We dragen onder meer actief bij aan de 'Projectoverstijgende Verkenning Kabels en Leidingen' en de 'Projectoverstijgende Verkenning Gebiedseigen Grond' van het landelijke HWBP en voeren pilots uit naar diverse technische innovaties.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In de verschillende HWBP-beschikkingen onderzoekt het waterschap in samenwerking met de landelijke HWBP-programmaorganisatie de brede toepasbaarheid van innovaties. Daartoe past het waterschap op kleine schaal nieuwe technieken toe en monitort het de veiligheid, de technische toepasbaarheid en bijdrage ervan aan de reductie van kosten. Het waterschap werkt nauw samen met de landelijke Projectoverstijgende Verkenningen van het HWBP.

Het waterschap is tevens 'gastheer' voor de Projectoverstijgende Verkenning Dijkversterking Gebiedseigen Grond (POV-DGG). Deze POV-DGG richt zich op het onderzoek naar de mogelijkheden van het gebruik van gebiedseigen materiaal voor het versterken van dijken. Doelstelling is te achterhalen hoe materialen die in principe (net) niet aan de norm voldoen toch binnen vigerende wet- en regelgeving zijn toe te passen in een dijkversterking. De ambitie van de POV-DGG is bij te dragen aan reductie van: kosten (minder transport, goedkopere bouwstof), milieudruk (CO₂, NO_x) en druk op de omgeving (minder transportbeweging, minder overlast).

Begroting 2020

- We zetten in 2020 de lopende MIRT/HWBP verkenning Lob van Gennep voort.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In november 2018 is in het BO-MIRT besloten tot verkenning van Lob van Gennep. Eind april 2019 is de startbeslissing genomen door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Het project is een samenwerking van acht overheden (Rijk, provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland, gemeenten Gennep en Mook en Middelaar en waterschappen Limburg en Aa en Maas) waarbij het waterschap namens deze overheden optreedt als trekker.

De verkenning verloopt volgens plan. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau ligt in Q1/Q2-2020 ter inzage, met daarin de drie uit te werken alternatieven en de te

onderzoeken effecten op milieu en leefomgeving. In 2020 is verder voorzien om in werkateliers en omgevingswerkgroepen de uitwerking van alternatieven ter hand te nemen. In Q3 2020 is de Nota van antwoord voorzien met daarin de reactie op ingebrachte zienswijzen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Met de Nota van Antwoord wordt het aantal uit te werken en te onderzoeken alternatieven in de verdere verkenning definitief vastgesteld.

Programma Dijkversterkingen Maaswerken

Begroting 2020

- We houden onverminderd de werkwijze en focus vast in de uitvoering van het Programma Dijkversterkingen Maaswerken. In 2020 halen we de mijlpaal hoogwaterveilig voor het dijktraject 'Neer' conform bestuurlijke mijlpaal. Met de oplevering van het project Neer is de feitelijke opgave van het programma gerealiseerd en de waterveiligheid in Limburg verbeterd.
- We starten in 2020 met het dossier voor de decharge van het programma. In verband met de onderhoudsverplichting van de opdrachtnemer bij het project Neer vindt de financieel administratieve afronding van het programma eind 2021 plaats.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het Programma Dijkversterkingen Maaswerken ligt qua planning nog prima op schema. De focus is ongewijzigd. De uitvoering van het Programma Dijkversterkingen Maaswerken is met een afgeslankt projectteam voortgezet nu het programma zijn einde nadert. Qua werkwijze hebben we geen wijzigingen doorgevoerd. Neer zal dan ook in 2020 de mijlpaal hoogwaterveilig behalen. In 2021 zullen nog restpunten worden uitgevoerd. Eind 2021 zal de financiële administratieve afronding van het Programma Dijkversterkingen Maaswerken plaatsvinden.

Kadernota 2020

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Begroting 2020

- WL investeert in het versterken van de dijken in het Noordelijk Maasdal. Hiermee maken we de bestuurlijke afspraak tussen Rijk-Regio waar. In het Noordelijk Maasdal gaat dit hoogwaterveiligheid volgens de huidige norm opleveren voor 60.000 mensen. We leveren de projecten op conform de huidige opleverdatum in de periode van 2021 tot 2026.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Onze Maas. Onze veiligheid. Waterschap Limburg werkt onder dit motto, samen met het Rijk, provincie en gemeenten, aan sterke dijken in heel Limburg. Door klimaatverandering gaat de Maas meer water afvoeren. We weten dat veel dijken daar niet tegen bestand zijn of te laag zijn. Waterschap Limburg heeft dan ook een grote hoogwaterbeschermingsopgave. Met circa 185 kilometer primaire waterkeringen die pas recent onder de Waterwet zijn gebracht, behoort ons waterschap ook landelijk gezien tot de top 3 qua 'wettelijk noodzakelijke versterkingsopgaven'.

Veel van deze primaire waterkeringen (circa 1/3 van het beheerareaal) voldoen nu nog niet aan de wettelijke norm. Om onze ingezetenen tegen hoogwater te beschermen, voeren we het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) onverkort uit en lopen we de bestaande achterstanden in. Als waterkerend waterschap is het nodig dat

Waterschap Limburg ook langjarig voorzieningen treft om invulling te kunnen geven aan deze wettelijke taak. Het waterschap dient haar ingezetenen immers hun wettelijk vereiste waterveiligheid te bieden. Dit betekent dat we ook bereid zijn de last van voorfinanciering te nemen, indien we projecten starten voordat de HWBP-budgetten beschikbaar zijn.

Als onderdeel van het HWBP zijn er 15 dijktrajecten in voorbereiding binnen het programma Noordelijke Maasvallei. In de periode tot 2024 wordt op die locaties dijken aangelegd of verbeterd. Op 5 locaties (Arcen, Well, Venlo-Velden, Baarlo en Thorn Wessum) wordt daarnaast ook de mogelijkheid voor een dijkverlegging verkend. In november 2018 is, aanvullend aan deze 15 projecten, besloten tot een verkenning van de Lob van Gennep. Dit is een gezamenlijk project van Rijk, provincie, gemeenten en waterschappen. Waterschap Limburg treedt namens de samenwerkende overheden op als trekker van deze verkenning.

Uit de uitgevoerde verkenningen en planuitwerkingen is de scope van de opgave duidelijker geworden. Gebleken is dat deze scope omvangrijker is dan oorspronkelijk ingeschat, gezien de toepassing van de nieuwe normering, het grotere ruimtebeslag dat hierdoor ontstaat en de aansluiting op hogere gronden. Vanwege deze gewijzigde scope zijn de beschikbare middelen voor het HWBP Noordelijke Maasvallei aangepast. Deze budgetbijstelling is eind 2019 verwerkt in het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma 2020-2025. Voor de projecten Groot-Boller en Venlo-Velden is nog geen budgetmutatie doorgevoerd, omdat voor deze projecten de verkenning nog moet opstarten. Evenmin is koploperproject Maastricht verwerkt, omdat het MIRT-onderzoek hiervoor nog loopt. Voor de 5 locaties waarvoor ook dijkverlegging wordt verkend, vindt overleg met het Rijk plaats, omdat scope en budget nog niet in balans zijn.

De HWBP-opgave is in 2016 in één gezamenlijke verkenning gestart. Op de eerste dijktrajecten is de Hoogwaterveilige situatie reeds opgeleverd (Blerick "Bij de Oude Gieterij") op de dijktrajecten Heel en Beesel wordt in 2020 gestart met de realisatie van de dijkverbetermaatregelen. Op de overige dijktrajecten is voorzien dat medio 2020 t/m 2022 de fase van planuitwerking wordt doorlopen. Realisatie van de laatste dijkverbeteringen vindt plaats in 2026. Voor Lob van Gennep is planuitwerking voorzien in 2022 t/m 2023-2024 en kan aansluitend de realisatie plaatsvinden in de periode 2024 t/m 2026.

Lob van Gennep

Begroting 2020

- In het project Lob van Gennep is onze grote dijkversterkingsopgave ons vertrekpunt. We grijpen nu de kans om de dijkopgave te integreren in de gebiedsontwikkeling via een actieve bijdrage. We blijven voorzitter van de stuurgroep, het trekkerschap wordt gekoppeld aan onze eigen dijkversterkingsopgave.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het project omvat een groot deel van dijktraject 54-1 en is het grootste dijktracé binnen het HWBP van het waterschap. Het omvat ca. 17 km dijken (bestaande dijken, inclusief realisatie van nieuw dijktracés voor aansluiting op hoge gronden). In 2019 is de startbeslissing voor de Lob van Gennep genomen waarmee de verkenningsfase

formeel is gestart. In 2019 is een intensief omgevingsproces doorlopen waarbij de inwoners o.a. via diverse informatieavonden, omgevingswerkgroepen en vele gesprekken geïnformeerd zijn over het project en zijn uitgenodigd om ideeën voor oplossingen aan te dragen. In 2019 is de concept-Notitie Reikwijdte Detailniveau voorbereid waarna deze begin 2020 zal worden afgerond en vastgesteld. Voor Lob van Gennep is planuitwerking voorzien in 2022 t/m 2023-2024 en kan aansluitend de realisatie plaatsvinden in de periode 2024 t/m 2026.

2.2 Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	VJR 2020	Einddoel	Jaar
Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid				
• mate waarin wordt voldaan aan de zorgplicht voor primaire waterkeringen (aantal processen dat voldoet)	7/7	7/7	7/7	- ^a
• mate waarin de primaire waterkering is beoordeeld conform WBI (in km)				
○ beoordeling nog niet in uitvoering	110 km	110 km	0 km	2023
○ beoordeling in uitvoering	35 km	51 km	0 km	2023
○ beoordeling bestuurlijk vastgesteld	40 km	25 km	185 km	2023
• lengte primaire waterkering in HWBP-projecten (in km)				
○ voorbereidingsfase	59,8 km	59,8 km	66 km	2026
○ uitvoeringsfase	6,0 km	6,0 km	66 km	2026
○ versterkt	0,2 km	0,2 km	66 km	2026
• reductie kunstwerken in primaire keringen (aantal t.o.v. referentie 2020)				
○ reductie aantal schotbalken	n.t.b.	n.t.b.	30%	2050
○ reductie aantal doorvoeren	n.t.b.	n.t.b.	30%	2050
○ gehele of gedeeltelijke sanering coupures en wanden	n.t.b.	n.t.b.	30%	2050
• mate waarin de primaire waterkering voldoet aan de normen (in km ^b)				
○ voldoet	0 km	0 km	185 km	2050
○ voldoet niet	40 km	11,5 km	0 km	2050

^a geen einddatum, dient te allen tijde te voldoen.

^b het totaal telt pas na afronding van de wettelijke beoordeling in 2023 op het totale areaal van 185 km.

Toelichting

In deze indicatoren ligt de focus op de primaire keringen. Het aandeel regionale en overige keringen is binnen het beheergebied van WL immers zeer klein. Voor het totale areaal aan waterkeringen wordt een lengte van 185 km gehanteerd. Dit is de huidige lengte aan waterkeringen plus de verwachte lengte aansluitingen hoge grond en aanpassingen in dijktracés in de lopende projecten. Dit kan nog wijzigen en zal richting 2050 verder toenemen.

- 1) de zorgplicht betreft de wettelijke taak die de beheerder heeft om de primaire kering aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. Hiertoe dient de beheerder op de zeven processen inspectie, onderhoud, bediening kunstwerken, vergunningverlening, toezicht en handhaving, calamiteitenzorg en legger & beheerregister in control te zijn. Het toezicht hierop wordt uitgevoerd door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). In 2020 zal worden gewerkt aan het meer inzichtelijk maken van processen en (interne) procesindicatoren; mogelijk zal in dat kader ook de bestuurlijke indicator nog worden verfijnd.
- 2) per 1 januari 2017 is een nieuwe veiligheidsnormering ingevoerd voor primaire waterkeringen. Op basis van de nieuwe normen is ook een nieuwe beoordelingsronde van start gegaan. Waterschappen en Rijkswaterstaat hebben tot en met 1 januari 2023 om alle primaire waterkeringen te beoordelen. Hiervoor is een nieuw Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium opgesteld door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.
- 3) dit betreft de dijkversterkingen die vallen onder het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Binnen Waterschap Limburg zijn deze projecten gebundeld in het programma Noordelijke Maasvallei en in het project Lob van Gennep. De opgenomen kilometrages omvat tevens de aansluitingen op de hoge gronden.
- 4) Waterschap Limburg heeft de meeste waterkerende kunstwerken in haar beheer van alle waterschappen. Onder kunstwerken verstaan we in dit geval aan coupures, demontabele wanden en doorvoeren. Kunstwerken zijn kwetsbare onderdelen in de waterkering en vergen veel beheer en onderhoud. Ook voor de calamiteitenorganisatie is het grote aantal kunstwerken een flinke last; elk kunstwerk moet immers bij (dreigend) hoogwater worden gesloten en/of gecontroleerd. Bovendien levert elk kunstwerk een extra bijdrage aan de faalkans van de waterkering. Zowel vanuit beheer en onderhoud, calamiteitenzorg én de opgave om de keringen blijvend aan de nieuwe normen te laten voldoen, is het daarom zaak het aantal kunstwerken terug te brengen. Dit beleid is vastgelegd in het Beheerplan Waterkeringen 2017-2022. In 2020 wordt een streefwaarde voor deze indicator bepaald. Onder gedeeltelijke sanering coupures en wanden wordt verstaan het verhogen van de drempel of het beperken van de breedte. Uitgangswaarde voor 2020 kan pas bepaald worden na afronding data-op-orde.
- 5) per 1 januari 2017 is een nieuwe wettelijke veiligheidsnormering ingevoerd voor primaire waterkeringen. Met deze normering wordt voor iedere bewoner een basisveiligheid geborgd van 1: 100.000 dat hij komt te verdrinken als gevolg van een overstroming. De beoordeling (zie indicator 2), inclusief een voorlopig oordeel, helpt om vast te stellen waar en welke verbeteringen nodig zijn. Deze verbeteringen worden landelijk geprioriteerd en worden via de projecten onder het Hoogwaterbeschermingsprogramma (zie indicator 3) uitgevoerd. Uiterlijk in 2023 dienen alle primaire waterkeringen te zijn beoordeeld; uiterlijk in 2050 dienen alle primaire waterkeringen aan de nieuwe norm te voldoen (score boven de ondergrensnorm).

2.3 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Hoogwaterbescherming Maas: Waterveiligheid	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	2.496.600	16.763	1.796.600	-700.000
Opbrengsten	-	-	-	-
Netto kosten exclusief doorberekende kosten	2.496.600	16.763	1.796.600	-700.000

De toelichting op de lagere kosten is opgenomen in paragraaf 9.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft. Op het programma 'hoogwaterbescherming Maas; waterveiligheid' is de bijstelling structureel van aard en wordt toegelicht bij 'Goederen en diensten van derden' (nieuwe onderhoudscontracten -/- € 100.000 en 'Toevoegingen aan voorzieningen -/- € 600.000).

Investerings

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P400001	30	Bijdrage kosten HWBP	11.700	-	11.700	-	-	-
P400002	5	Gegevensverzameling primaire waterkeringen	121	-	-	-	-	-
P400003	5	Uitvoeren veiligheidstoetsing waterkeringen	2.000	131	1.500	-	-	-
P400009	0	Deltaprogramma Maas 2	630	11	630	630	-	630
P41****	30/0	HoogWaterBescherminProgramma	29.825	2.325	17.741	28.340	-	15.967
P410008	30	HWBP Innovaties	-	21	739	-	50	739
P410012	30	HWBP POV Dijkversterking Gebiedseigen Grond	1.015	161	518	1.015	-	594
P415401	30	HWBP-V Lob van Gennep	3.155	477	3.130	2.979	-	2.817
P42****	0	Bestuursovereenkomst sluitstukken Maas	12.022	878	12.022	12.022	-	12.022
K	30	PGA voortrollend programma dijkversterking (ivm normering: € 2mrd waarde (circa 200km*€ 10mln)/30jr=	-	-	-	-	-	-
K	5	Inventarisatie kunstwerken geprogrammeerd onderhoud	75	-	75	-	-	-
PROGRAMMA HOOGWATERBESCHERMING MAAS: WATERVEILIGHEID			60.543	4.006	48.055	44.986	50	32.769

* K = Extra maatregelen uit kadernota 2020-2025

3 Programma zuiveren en waterketen

3.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- We geven invulling aan de 'Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030' in samenwerking met het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) conform de opdrachtbrief aan WBL. In lijn met de Green Deal Energie zijn we in 2025 energieneutraal en hieraan geven we met concrete investeringsprojecten vorm.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het WBL heeft met operatie Waterkracht invulling gegeven aan de ambities uit de toekomstvisie 'Waterzuiveren en Waterketen 2030', het Bestuursprogramma en de opdracht van het bestuur van WL aan WBL met betrekking tot duurzaamheid, energieneutraliteit en grondstoffen terugwinning. De voortgang van de te nemen maatregelen wordt met WL besproken en teruggekoppeld in de vorm van kwartaalrapportages aan de besturen van WBL en WL.

Begroting 2020

- We onderzoeken of en in welke vorm we invulling geven aan de samenwerking binnen de waterketen in Limburg.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Anders dan voorzien/verwacht heeft de stuurgroep Waterketen ultimo 2019 geconstateerd dat er op dit moment geen gedegen business case opgesteld kan worden. Administraties sluiten niet op elkaar aan én het ontbreekt aan feitenmateriaal. Voor de uitwerking moeten daardoor te veel aannames gedaan worden. De stuurgroep Waterketen heeft alle deelnemende organisaties hiervan in kennis gesteld en daarbij suggesties gedaan om te komen tot een doorgroei in "de nieuwe werkelijkheid". Hieraan is nog geen concrete invulling gegeven.

Begroting 2020

- We houden alle maatregelen waaronder die op RWZI's tegen het licht, waardoor er doelmatig en kosteneffectief de beste maatregelen worden uitgevoerd.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Jaarlijks worden 4 kwartaalrapportages opgesteld en voorgelegd aan de besturen van WBL en WL. Onderdeel van de rapportages is de voortgang van de maatregelen op de rwzi's volgend uit het Limburg Effluent Beleid.

Begroting 2020

- We adviseren over gemeentelijke riolerings- en afkoppelplannen en voeren de stimuleringsregeling verder uit.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Sinds 2019 is de stimuleringsregeling in heel Limburg van kracht (m.u.v. Eijsden-Margraten) en is de site www.waterklaar.nl over heel Limburg uitgerold. Na een opstartfase begint de regeling ook in Zuid steeds beter te lopen. In de BKaL (Bestuurlijke klimaattafel Limburg) is de stand van zaken van de regeling gepresenteerd en is afgesproken om ons als partners gezamenlijk in te zetten om het resterende deel (€ 6,7 mln. van de € 8,8 mln. excl. DHZ-bijdrage) de komende twee (2) jaar ook daadwerkelijk uit te geven. De corona crisis zorgt voor vertraging in de afhandeling van de subsidieverzoeken, o.a. omdat er momenteel geen huisbezoeken van de afkoppeladviseurs kunnen plaatsvinden. Verder is afgesproken een eventuele verlenging van de regeling alvast (als concept-maatregel) in te brengen voor het bod DHZ/DPRA vanuit Zuid en komende tijd gezamenlijk te besluiten of en hoe een eventuele verlenging vorm zou kunnen krijgen.

Beheer en onderhoud transportstelsels, zuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties

Begroting 2020

- Op een groot aantal RWZI's (Panheel, Stein, Susteren, Heugem, Wijlre, Hoensbroek, Meijel, Gennep) wordt met maatregelen invulling gegeven aan het Limburgs Effluentbeleid.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In 2020 is gestart met de ombouw van de rwzi's Panheel en Stein tot Nereda installaties. Voor de andere rwzi's worden maatregelen voorbereid om de gewenste effluent kwaliteit te leveren conform de planning, zoals die is vastgelegd in het Limburgs Effluentbeleid (LEB). De exacte volgorde van uitvoeringsmaatregelen op rwzi's kan schuiven, maar de doelstelling om uiterlijk eind 2027 op alle rwzi's te voldoen aan de normen van het LEB blijft overeind.

Begroting 2020

- WBL zuivert en verwerkt het rioolwater in rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) en slibverwerkingsinstallaties, die verschillende producten opleveren:
 - gezuiverd water. Op de RWZI Simpelveld wordt een proef opgestart voor aanvullende medicijnverwijdering.
 - slib (met alle afvalstoffen)
 - energie en herbruikbare grondstoffen. De RWZI Weert wordt omgebouwd naar een Nereda installatie, waarbij tevens onderzocht wordt of (en tegen welke kosten) het gezuiverde afvalwater hergebruikt kan worden voor droogtebestrijding.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

RWZI Simpelveld: In Q4 wordt op deze rwzi gestart met de proef om medicijnresten te verwijderen uit het afvalwater.

Slib: in 2019 waren er problemen met de afzet van zuiveringsslib. Dit probleem is in een rapportage toegelicht aan de besturen van WBL en WL. Er zijn verschillende acties

in gang gezet om de problematiek aan te pakken.

RWZI Weert: deze RWZI is omgebouwd tot Nereda installatie en functioneert zelfs boven verwachting goed. Er moet nog onderzocht worden of in de omgeving behoefte is aan gezuiverd water, aan welke kwaliteitseisen dit moet voldoen en in hoeverre het rendabel is om te leveren. Dit hangt ook sterk samen met de droogte-opgave die WL gaat opstellen

Begroting 2020

- Invulling geven aan de opdrachtbrief van WL m.b.t. verwijdering van medicijnresten, duurzaamheid, energie-neutraliteit, terugwinning van grondstoffen, en deze uitwerken in sturingsindicatoren.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het WBL werkt aan een plan om invulling te geven aan de opdrachtbrief van WL. Per doel zijn factsheets uitgewerkt, die medio 2020 geconcretiseerd worden. De sturingsindicatoren worden medio 2020 door WBL in overleg met WL nader uitgewerkt.

Begroting 2020

- Toepassen nieuwe technieken met als doel goedkoper en efficiënter zuiveren (o.a. Nereda, Verdygo, o-waterconcept, CoRe).

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Door WBL worden diverse nieuwe technieken en zuiveringsconcepten uitgewerkt (CoRe), onderzocht (nul-waterconcept Kerkrade) en in praktijk gebracht (Nereda, Verdygo). Er is meegewerkt aan een onderzoek om gezuiverd water als proceswater aan Chemelot te leveren. Conclusie is dat dit op dit moment nog niet rendabel is. De kosten van het aanleggen van een nieuwe leiding naar het Chemelotterrein en het opwaarderen van het gezuiverde afvalwater tot proceswater is duurder dan het halen van water uit het Julianakanaal, zoals dat nu gebeurt. De systeemsprong Hoensbroek is onderwerp van onderzoek. Hierin wordt onderzocht welke oplossingen er mogelijk zijn om de afvalwaterverwerking op de RWZI Hoensbroek ook in de toekomst duurzaam, kostenefficiënt te laten functioneren en gelijktijdig te voldoen aan de effluentkwaliteitseisen.

Begroting 2020

- WBL onderhoudt de transportstelsels en rwzi's. In 2020 staat een aantal grotere renovaties op de planning (Stein, Panheel).

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In 2020 is gestart met de ombouw van de rwzi's Panheel en Stein tot Nereda installaties. Deze zullen eind 2020 opgeleverd worden.

Kadernota 2020

Samenwerken in de afvalwaterketen

Begroting 2020

- Samen met andere waterbeheerders werken we aan het verbeteren van de waterkwaliteit in de afvalwaterketen conform afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Kosteneffectieve oplossingen voor de opgave van WL worden bereikt door samen te werken.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De opgaven uit het Bestuursakkoord Water (BAW) met betrekking tot kostenbesparing zijn in 2015 al door alle regio's gerealiseerd. Zoeken naar doelmatigere oplossingen in de waterketen is een doorlopende actie binnen de samenwerkingsregio's. Ook wordt steeds gezocht hoe de kwaliteit verder kan worden verbeterd en de kwetsbaarheid (vergrijzing/persononeelsgebrek) kan worden verlaagd. Dit gebeurt o.a. door uniformering van beheer en onderhoud, verregaande samenwerking en het opstellen van gezamenlijke beleids(waterketen)- en uitvoeringsplannen. Zo wordt momenteel een gezamenlijk waterketenplan voor waterpanel Noord opgesteld.

Begroting 2020

- We werken aan een actueel beeld van de toestand van de gemeentelijke overstorten. We starten met het in kaart brengen van de gewenste situatie (kwaliteit, kwantiteit en prioriteit) in relatie tot het ontvangende oppervlaktewater. Daarmee kunnen we gericht adviseren welke overstorten het meest van belang zijn om aan te pakken.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Dit is gekoppeld aan het project redeneerlijn met WBL en wordt samen met gemeenten opgepakt. De voortgang is afhankelijk van beschikbare gegevens bij de gemeenten. Deels komen die gegevens uit lopende projecten van/met gemeenten. Op basis van de best beschikbare kennis is een planning opgesteld. Deze is echter dynamisch van aard omdat gegevens uit de gemeentelijke projecten op een ander moment beschikbaar kunnen komen dan gepland. Door te schuiven met prioriteiten/gemeenten binnen het project redeneerlijn blijft het einddoel in 2022 vooralsnog haalbaar.

Begroting 2020

- We haken aan op landelijke kennisontwikkeling over watervraagstukken (technieken, handreikingen, onderzoek, etc.). Dit levert ons laatste inzichten en ervaring op die wij kunnen toepassen in ons werk.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Als WL leveren we een bijdrage aan de invulling van de Kennisimpuls zoals die door de STOWA is opgesteld en wordt uitgevoerd. De ervaringen en kennis die hieruit volgen worden vervolgens toegepast in de werkzaamheden van het waterschap.

Medicijnresten

Begroting 2020

- In deze bestuursperiode wordt een beperkte start gemaakt met het voorbereiden op de uitdagingen die medicijnresten in het water met zich meebrengen. We haken vooral aan op de landelijke kennisgroepen. Ook zijn we in staat om onderzoek uit te voeren dat ons in staat stelt het probleem beter in beeld te brengen en oplossingen bij de bron aan te pakken.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In Q4 wordt op de rwzi Simpelveld gestart met een proef met koolstofdosering om hiermee de emissies van medicijnresten en andere microverontreinigingen te verminderen. Deze proef duurt een jaar. Verder nemen WL en WBL deel aan landelijke Community of Practice (COP's) om kennis op te doen en delen op het gebied van

verwijdering van medicijnresten op rwzi's. WL werkt samen met de Universiteit Maastricht om medicijnresten in afvalwater van het Academisch Ziekenhuis Maastricht te onderzoeken en verwijderen.

Projecten / programma's

[Aanleg transportstelsels, zuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties](#)

Begroting 2020

- Daar waar nodig investeert WBL in nieuwe of verbeterde transportgemalen en -leidingen, rioolwaterzuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De verantwoording en onderbouwing van investeringen door WBL in assets wordt door middel van kwartaalrapportages gerapporteerd aan de besturen van WBL en WL.

3.2 Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	VJR 2020	Einddoel	Jaar
Zuiveren en waterketen				
Afvalwaterketen				
1) % KRW-overstorten dat is teruggebracht naar een overstortfrequentie die is afgestemd op de kwetsbaarheid van het ontvangende water	55 %	47 %	100 %	2027
2) % aan RWZI's dat voldoet aan het Limburgse Effluentbeleid	75 %	82 %	100 %	2027
Samenwerking in de Waterketen				
3) % budget van de stimuleringsregelingen afkoppelen regenwater private partijen dat is besteed	50 %	21 %	100 %	2021

Toelichting

- Door het waterschap wordt de prioriteit gelegd bij alle overstorten die direct of indirect lozen op een (zeer) kwetsbare beek (met doelstelling T=2 en T=5, waarbij een overstort gemiddeld slechts eenmaal per 2 jaar of 5 jaar daadwerkelijk in werking treedt), en waarbij nog geen maatregelen zijn uitgevoerd om te voldoen aan de KRW-doelstellingen.
Tot nu toe zijn de getallen gebaseerd op een theoretische benadering. We zijn gestart met de redeneerlijn waarmee de basis waarop het percentage is gebaseerd gaat veranderen.
- Het Limburgs Effluentbeleid geldt voor RWZI's die lozen op regionaal water. De individuele normen per RWZI zijn afgestemd op kwaliteitseisen van het ontvangende oppervlakte water (KRW).
Op dit moment voldoet 82 % van de RWZI's aan de normen die nu gelden, waarbij voor een aantal RWZI's geldt dat de lozingsnormen per 2021 (conform het LEB) strenger worden. In vergelijking tot de doelstelling zoals die voor 2027 is opgesteld voldoet 59 % van de RWZI's.
- Sinds mei 2017 voeren gemeenten in het Waterpanel Noord stimuleringsregelingen voor het afkoppelen van regenwater uit. Hiermee kunnen burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties een bijdrage krijgen voor het afkoppelen van hun panden en op de (gemengde) riolering aangesloten verhardingen. Het Waterschap Limburg draagt voor de helft financieel bij aan deze gemeentelijke stimuleringsregelingen.

Van de € 8,4 mln. (bijdrage WL/Provincie en gemeenten) is nu € 1,8 mln. uitgegeven. De regeling loopt sinds medio 2019 ook in Zuid en bevindt zich voor de meeste gemeenten daar nog in de opstartfase. Ook is er een achterstand met het indienen verwerken van facturen (wordt momenteel ingehaald) over 2^e helft 2019, waardoor het overzicht niet compleet voor de periode t/m 2019.

3.3 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Zuiveren en waterketen	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	397.000	-28.816	397.000	-
Opbrengsten	60.000	9.000	60.000	-
Netto kosten exclusief doorberekende kosten	337.000	-37.816	337.000	-

Bijstelling van de kosten en opbrengsten is niet noodzakelijk, deze worden conform begroting gerealiseerd.

Investeringen

n.v.t.

4 Programma waterkwaliteit

4.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- We bereiden het Limburgse deel van het KRW Stroomgebiedbeheerplan Maas 2022-2027 voor.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De benodigde acties liggen vast in het landelijk Spoorboekje voor het opstellen van KRW- Stroomgebiedbeheerplannen. Binnen stroomgebied Maas vindt hiervoor volop afstemming plaats tussen rijk, waterschappen, provincies en stakeholders via het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM). In Limburg lopen de acties op schema.

Begroting 2020

- Zelfstandige en concrete activiteiten en projecten van het waterschap die uitsluitend zijn gericht op de aanpak van (vaak specifieke) diffuse emissies van derden.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Op verzoek van onze stakeholders kunnen wij een financiële en/of bijdrage in capaciteit leveren om samen met ons hun aandeel in het realiseren van de KRW-nutriëntdoelstellingen te bereiken. Deze verzoeken komen slechts sporadisch binnen.

Begroting 2020

- We hebben de actuele toestand van de gemeentelijke overstorten in beeld, brengen de gewenste situatie (kwaliteit, kwantiteit en prioriteit) in relatie tot het ontvangende oppervlaktewater in kaart en adviseren daarover.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Dit is gekoppeld aan het project redeneerlijn met WBL en wordt samen met gemeenten opgepakt. De voortgang is afhankelijk van beschikbare gegevens bij de gemeenten. Deels komen die gegevens uit lopende projecten van/met gemeenten. Op basis van de best beschikbare kennis is een planning opgesteld. Deze is echter dynamisch van aard omdat gegevens uit de gemeentelijke projecten op een ander moment beschikbaar kunnen komen dan gepland. Door te schuiven met prioriteiten/gemeenten binnen het project redeneerlijn blijft het einddoel in 2022 vooralsnog haalbaar.

Begroting 2020

- Samen met gemeenten stimuleren we het klimaatbewustzijn en het afkoppelen van regenwater door burgers, bedrijven en woningbouwcoöperaties.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De website www.waterklaar.nl is sinds 2019 operationeel in heel Limburg. Dit is het gezamenlijke communicatiekanaal voor klimaatadaptatie van de waterketenpartners (WL/WBL, gemeenten, WML en Provincie). Op deze site is veel informatie (o.a. verwijzing naar stimuleringsregeling, brochures, workshops en lesprogramma's) te vinden voor burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties om het klimaatbewustzijn

te vergroten en te stimuleren zelf actie te ondernemen.

Ook worden er vanuit Waterklaar regelmatig bewustwordingscampagnes gehouden en is er een adviseur bedrijven en woningbouwcoöperaties aan het projectteam Waterklaar toegevoegd. Daarnaast loopt in heel Limburg sinds 2019 (m.u.v. Eijsden-Margraten) de stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen voor deze doelgroepen.

Monitoring

Begroting 2020

- We verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren meetgegevens voor beheer van de waterkwantiteit en -kwaliteit. Met deze meetgegevens stellen we bijvoorbeeld jaarlijks de KRW-rapportage op, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op het landelijk www.waterkwaliteitsportaal.nl.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het betreft een routinematige jaarlijkse activiteit op basis van het monitoringsprogramma voor (grond-)waterkwantiteit en – kwaliteit. Indien het KRW-waterlichamen betreft worden de verzamelde gegevens getoetst voor de KRW-rapportage aan het rijk (jaarlijks) en de Europese Commissie (elke 3 jaar). Ze zijn beschikbaar voor onze omgeving via www.waterkwaliteitsportaal.nl

Begroting 2020

- Op basis van de resultaten stellen we indien nodig ons beleid bij voor een verhoging van effectiviteit en/of efficiëntie.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De hiervoor genoemde toetsing wordt later dit jaar opgesteld (uiterlijk 1 juli). Als de resultaten daartoe aanleiding geven, wordt het monitoringsprogramma bijgesteld.

Kwaliteitsmaatregelen

Begroting 2020

- We nemen maatregelen die specifiek zijn gericht op het bereiken van waterkwaliteitsdoelstellingen (zoals inrichting, beheer en oppervlaktewaterzuivering).
- Waterschap Limburg heeft haar eigen KRW-opgave in 2027 gereed. Hiervoor voeren we een groot aantal beekherstelprojecten uit, zorgen voor oplossingen voor vismigratie en zuiveren het afvalwater tot op het niveau dat is afgesproken in het Limburgs effluentbeleid

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In het eerste kwartaal 2020 is het KRW-basisdocument afgerond, waarin een actualisatie van doelen en maatregelen heeft plaatsgevonden. Hierna is een maatregelenprogramma opgesteld. Het Dagelijks Bestuur heeft op 31.3.2020 er mee ingestemd om het bijbehorende maatregelenprogramma op te nemen in het ontwerp-Waterbeheerprogramma Limburg. Tevens heeft er een technische aanpassing van de doelen plaatsgevonden, onze input hiervoor hebben we officieel doen toekomen aan de Provincie Limburg, die de doelen moet vaststellen.

Begroting 2020

- WBL voert conform de Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen een pilot uit naar verwijdering van medicijnresten.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In Q4 wordt op de rwzi Sijpeldveld gestart met een proef met koolstofdoserings om hiermee de emissies van medicijnresten en andere microverontreinigingen te verminderen. Deze proef duurt een jaar.

Kadernota 2020

KRW-doelstelling

Begroting 2020

- We geven een impuls aan het beïnvloeden van drie belangrijke bronnen die mede bepalen of wij onze KRW-doelstelling halen. Dat zijn effecten ontstaan in het buitenland, gemeenten en de landbouw. We gaan voortvarend in gesprek, stimuleren en helpen waar mogelijk.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Er zijn stappen gemaakt, hoewel niet zoals voorzien in de begroting. De impuls in capaciteit voor zowel landbouw, buitenland als gemeentelijke samenwerking is nog niet gerealiseerd door de coronacrisis. Met de beschikbare capaciteit is op regionaal stroomgebiedsniveau zoals in het grensoverschrijdende Geuldal, samenwerking met de Waalse partners opgepakt; eerste verkenningen naar een structureel samenwerkingsplatform (een zogenaamd grenswaterhuis) zijn uitgevoerd. Ook is ingezet op lobby richting het Europees Parlement met als doel de KRW grenswateren meer prioritair te laten worden in de KRW programmering van buurlanden.

Schone Maaswaterketen

Begroting 2020

- Verder trekken we intensief met andere waterbeheerders in het stroomgebied van de Maas op om de waterkwaliteit en het drinkwater (Schone Maaswaterketen) te verbeteren.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In Q2 vindt een tussenevaluatie en eventueel bijstelling plaats van het project Schone Maaswaterketen. Dit om de doelstelling van het project te herijken en de meerwaarde van dit project concreter te maken.

Beekdalbrede benadering

Begroting 2020

- We voeren het principe van de beekdalbrede benadering stapsgewijs in. Zo leren we hoe we het beste resultaten kunnen halen en hoe we de omgeving mee kunnen laten denken en werken. Met een werkwijze, ontwikkeld aan de Universiteit van Wageningen (SESA), brengen we in beeld waar welke maatregelen het beste uitgevoerd kunnen worden. Dit levert een beeksysteem op dat beter opgewassen is tegen klimaatverandering. In de beken gaan we voortvarend nieuwe en bestaande methodes toepassen die bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Hierbij zoeken we ook de samenwerking op.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het principe van de beekdalbrede aanpak wordt stapsgewijs verder uitgewerkt. Samen met de Provincie vindt afstemming plaats over de herziening van de functietoekenning en inventarisaties over mogelijke instrumenten (instrumentenkoffer). De SESA wordt in samenwerking met Alterra verder ontwikkeld. Medio 2020 is de eerste versie van de

tool beschikbaar, die vervolgens ingezet kan worden bij beekherstelprojecten en beheer en onderhoud.

Projecten / programma's

Regionale analyse waterkwaliteit

Begroting 2020

- Om na te gaan welke maatregelen voor waterkwaliteit en ecologie het meeste bijdragen aan ons doelbereik, voeren we een verdiepingsslag uit op basis van de uitgevoerde KRW-watersysteemanalyses en onderzoeksprojecten.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De doelmatige aanpak waterkwaliteit is ontwikkeld. De methodiek resulteert in een eerste prioritering van de KRW-waterlichamen waar de opgave voor WL het grootst is. Op basis van de opgave kan het effect van verschillende maatregelen (rwzi, Stedelijk, Landbouw & Buitenland) getoetst worden. Daaruit volgt een prioritering van maatregelen per waterlichaam die het meest bijdragen aan de opgave voor waterkwaliteit.

4.2 Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	VJR 2020	Einddoel	Jaar
Waterkwaliteit				
1) beoordeling zwemlocaties volgens zwemwaterrichtlijn 2006 (in #)				
o uitstekend	18	nvt	19	2027
o goed	1	nvt	0	2027
o aanvaardbaar	0	nvt	0	2027
o slecht	0	nvt	0	2027
o nog te bepalen		1		
2) % oordelen: 'Voldoet' voor alle gemeten prioritaire stoffen (chemische stoffen)	96,7 %	95,9 %	100 %	2027
3) gemiddelde maatlatscore (EKR) voor de ecologische kwaliteitselementen:				
o macrofauna	0,51	0,51	0,58	2027
o vis	0,37	0,36	0,47	2027
o overige waterflora	0,51	0,50	0,58	2027
4) % oordelen 'Goed' (= voldoet aan de norm) voor betreffende parameters:				
o nutriënten (stikstof en fosfor)	46 %	28,2 %	100 %	2027
o overige parameters (zuurstof/temperatuur/zuurgraad/chloride)	87 %	83,3 %	100 %	2027

Toelichting

- 1) het zwemseizoen loopt van 1 mei tot 1 oktober. Tijdens het zwemseizoen worden de officieel aangewezen zweminrichtingen regelmatig onderzocht op verontreinigingen. Een verminderde zwemwaterkwaliteit kan vele oorzaken hebben, zoals een toename van nutriënten in het water, in

combinatie met warmte en droogte. Het aantal zwemlocaties die onder het waterkwaliteitsbeheer van Waterschap Limburg vallen fluctueert. Op dit moment zijn er 19 officiële zwemlocaties onder beheer van WL. De bosmolenplas In Heel is een nieuwe locatie (20ste), die nog beoordeeld moet worden.

- 2) de indicator geeft inzicht in de mate van aanwezige chemische verontreinigingen in KRW-Waterlichamen. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 géén chemische verontreinigingen in oppervlaktewater meer te hebben.
- 3) de indicator geeft inzicht in de kwaliteit van de biologische kwaliteitselementen in KRW-Waterlichamen. Deze wordt uitgedrukt in een score van 0-1 op de KRW-maatlat. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 een goede ecologische toestand of potentieel te realiseren.
- 4) de indicator geeft inzicht in de toestand van enkele fysisch-chemische kwaliteitselementen in KRW-Waterlichamen. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 een goede ecologische toestand te realiseren, waarvoor deze fysisch-chemische kwaliteitselementen van belang zijn.

4.3 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Waterkwaliteit	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	900.000	187.090	900.000	-
Opbrengsten	-	-	-	-
Netto kosten exclusief doorberekende kosten	900.000	187.090	900.000	-

Bijstelling van de kosten en opbrengsten is niet noodzakelijk, deze worden conform begroting gerealiseerd.

Investerings

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P360045	5	Regionale analyse waterkwaliteit	-	11	54	-	-	-
P360055	5	Implementatie soortenbeleid	100	-	100	-	-	-
K	30	Meer actieve rol aanleg (effect-gerichte) innovatieve maatregelen door uit te voeren.	100	-	100	-	-	-
PROGRAMMA WATERKWALITEIT			200	11	254	-	-	-

* K = Extra maatregelen uit kadernota 2020-2025

5 Programma klimaatadaptatie regionaal systeem

5.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid en kaders

Begroting 2020

- We kiezen voor een duurzame inrichting van de leefomgeving om wateroverlast te voorkomen en tegelijkertijd water zo lang mogelijk vast te houden. Het vertrekpunt is een wateroverlastnorm van 1:100 voor bebouwde gebieden, voor overige gebieden de normering zoals vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening. Als voor bebouwde gebieden een beschermingsniveau van 1:100 op grond van kosten-baten of landschappelijke inpassing niet haalbaar is, wordt het watersysteem ingericht op het hoogst mogelijke beschermingsniveau wat wel haalbaar is.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het duurzaam inrichten van onze leefomgeving om wateroverlast te voorkomen is een lange termijn ambitie die we realiseren via de projecten van water in balans. Een uitgebreide toelichting m.b.t. de projecten vindt u onder het kopje “water in balans”.

Begroting 2020

- Samen met de provincie herzien we de huidige normeringssystematiek wateroverlast om tot een risicogerichte benadering te komen die beter aansluit bij de daadwerkelijke risico's op wateroverlast. In samenhang daarmee brengen we helderheid in onze taakopvatting rondom oppervlakkig afstromend regenwater.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Dit traject loopt. We zijn met de provincie in gesprek over de huidige normeringssystematiek.

Begroting 2020

- We stellen een droogte-opgave vast, waarin we helder maken wat onze taken zijn, wat de omgeving van ons kan verwachten en wat wij van de omgeving vragen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Dit traject loopt in samenwerking met de provincie Limburg. Er wordt een risicobenadering toegepast om de droogte-opgave vast te stellen.

Begroting 2020

- In samenwerking met gemeenten stimuleren we het afkoppelen van regenwater, vergroenen en ontstenen van de bebouwde omgeving, om dure investeringen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Dit is een doorlopende actie, die uitgevoerd wordt m.b.v. de gezamenlijke stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen en www.waterklaar.nl. Daarnaast

zijn er voor heel Limburg gezamenlijke stresstesten klimaatadaptatie uitgevoerd (overlast, droogte, hitte en waterkwaliteit) en worden momenteel risicodialogen opgestart of uitgevoerd o.a. voor het bod DHZ/DPRA Zuid. Elke regio heeft een klimaat coördinator (3 van de 4) aangesteld. Regie vindt plaats vanuit de bestuurlijke klimaat adaptatie tafel (BKaL). Verder benutten we de kansen vanuit de nieuwe Omgevingswet om water en klimaat samen met gemeenten (nog) beter te verankeren in omgevingsvisies (bouwstenen water en klimaat van waterpanel Noord) en omgevingsplannen.

Begroting 2020

- We stellen samen met gemeenten een nieuwe handreiking watertoets/klimaattoets op.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De handreiking klimaattoets wordt als start opgesteld als onderdeel van het Waterketenplan Waterpanel Noord. Het proces om te komen tot een gezamenlijk waterketenplan en klimaattoets is inmiddels opgestart. Vanwege de coronacrisis heeft het project enige vertraging oplopen. Verwachting is dat de klimaattoets voor eind 2020 in concept bereid zal zijn.

Begroting 2020

- Samen met de provincie voeren we een actief beleid in het kader van het onttrekken van grondwater.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Er is een standstill op onttrekken van grondwater voor open teelten. Dit is via een instructiebepaling in de provinciale verordening aan ons opgedragen. Het onttrekkingsbeleid ligt onder vuur met name als gevolg van gerechtelijke uitspraak op het beheerplan N2000 Pelen. We zijn, samen met de provincie, bij de ontwikkelingen betrokken en brengen daar onze kennis in.

Begroting 2020

- We gaan voor een integrale beekdalbrede aanpak (met Water in Balans) met zuinig ruimtegebruik als uitgangspunt. Onze (financiële) inbreng richt zich op realisatie van onze primaire taak.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Samen met de Provincie Limburg zoeken we naar een juiste aanpak. Het gaat om het vinden van de juiste instrumenten, het maken van afspraken over financiering en het uitvoeren van pilots.

Begroting 2020

- In 2019 zijn we gestart met het opstellen van het Waterbeheerprogramma 2022-2027 (opvolger huidig Waterbeheerplan). In 2020 gaan we hiermee verder.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het project loopt volgens planning. Op basis van de opgehaalde informatie uit onze omgevingsreis hebben we de concepttekst voor het nieuwe Waterbeheerprogramma geschreven. Deze concepttekst is in februari door ons dagelijks bestuur vrijgegeven voor consultatie met de omgeving. Deze consultatie is nu afgerond. We zijn op dit moment bezig met het verwerken van de opgehaalde reacties. Voor de zomer hopen

we het voorontwerp in het dagelijks bestuur te kunnen brengen. Een mooie stap op weg naar de definitieve versie die eind dit jaar ter inzage ligt.

Begroting 2020

- Samen met onze Limburgse waterpartners bereiden wij een klimaatadaptatieprogramma 2022-2027 voor, waarin we gezamenlijk afspraken maken over te nemen stappen in het klimaatbestendig maken van Limburg. Dit gebeurt binnen de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg (BKAL), waar wij een coördinerende rol in hebben.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In februari is opnieuw een BKAL geweest onder voorzitterschap van waterschap Limburg. Hierin zijn verdere afspraken gemaakt over de weg naar het bod DHZ/DPRA.

Begroting 2020

- Voor de tweede plancyclus van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) leveren we input voor het OverstromingsRisicoBeheerPlan (ORBP) Maas 2022-2027. Daarmee maken we ook in landelijk en internationaal verband duidelijk hoe we omgaan met risico's op wateroverlast vanuit de Maas inclusief de belangrijkste zijbeken en welke maatregelen we daarvoor treffen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het planproces loopt. Dit wordt getrokken vanuit het ministerie. De gevraagde input wordt geleverd.

Beheer watersysteem

Begroting 2020

- We zetten in op een evenwichtig en stabiel peilbeheer voor de land- en tuinbouw, bedrijven en de natuur. Maatregelen volgens uit de Limburgse integrale wateraanpak (LIWA) werken we samen met belanghebbenden voortvarend uit zodat deze in de volgende planperiode kunnen worden gerealiseerd. Geconstateerde optimalisaties in het proces peilbeheer worden geïmplementeerd.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De in 2019 door het AB vastgestelde uitgangspuntennotitie Peilbeheer wordt samen met de nieuwe inzichten uit het LIWA-proces verwerkt in een strategische Nota Peilbeheer die rond de zomer aan het DB wordt aangeboden. Hierna vindt implementatie op tactisch en operationeel niveau plaats.

Begroting 2020

- We richten in huis een regiekamer 'watersysteem' (CRK) in, met bestaande data en informatie. Zo versterken we de slagkracht en flexibiliteit en kunnen we optimaal inspelen en reageren op actuele ontwikkelingen in ons werkgebied.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Er heeft een inventarisatie van de aanwezige data en applicaties plaats gevonden. Het dagelijks bestuur is geïnformeerd over de stand van zaken en de start van het CRK-project is gepland in Q2 van 2020. Het benodigde budget voor verdere doorontwikkeling van het CRK is gereserveerd Zie ook programma bestuur en organisatie)

Begroting 2020

- We zetten in op het voorzien van (industriële) water aan bedrijven en agrariërs. Denk daarbij aan het beschikbaar stellen van meer kanaalwater en het effectiever gebruiken van dit kanaalwater. Ook stimuleren wij bedrijven en agrariërs in het nemen van bronmaatregelen die bijdragen aan een verbeterde lokale waterhuishouding.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In het programma Klimaatadaptatie in de Praktijk (KLIMAP) trekt het waterschap Limburg samen met een aantal waterpartners onder regie van de Universiteit Wageningen (WUR) op om hier invulling aan te geven. Door de Coronacrisis is de start verschoven naar eind Q2. De komende periode starten we ook met de bewustwording van bedrijven om de bedrijventerreinen klimaatbestendig te maken.

Begroting 2020

- We geven invulling aan de 'Verklaring van Roermond', waarbij meervoudig gebruik van landbouwgronden centraal staat en onttrekking van landbouwgronden aan de huidige functie zoveel mogelijk wordt vermeden.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Dit uitgangspunt geldt voor alle inrichtingsprojecten van het waterschap. Eind april 2020 zijn er nog geen voorbeelden van projecten, waarbij sprake is van een beekdalbrede benadering in samenhang met het op peil houden van het productiepotentieel voor de landbouw.

Begroting 2020

- In samenwerking met de agrariërs bestrijden we wateroverlast zoveel mogelijk, door het water in hoger gelegen gebieden langer vast te houden, te hergebruiken of in de bodem te infiltreren.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Voor het landelijk gebied is in nauwe samenwerking met de LLTB een meerjarig onderzoeks-, demonstratie- en voorlichtingstraject opgezet. In samenwerking met Wageningen Universiteit Research is onderzocht welke maatregelen effectief zijn. Hierbij is onderzoek gedaan op praktijkboerderij Wijnandsrade en tegelijkertijd is ook in de praktijk getest op 7 landbouwbedrijven. In Q1 zijn de resultaten van deze eerste fase gepresenteerd en is een plan van aanpak voor de periode 2020 en verder opgesteld. Er is een koppeling is gelegd met de door het ministerie van LNV toegekende bijdrage Vitaal Platteland (Heuvellandpropositie). Een boekje met 15 mogelijke landbouwmaatregelen die agrariërs nu al in de praktijk kunnen toepassen is gepubliceerd en verspreid.

In Terblijt is vastgesteld dat de wateroverlast daar geen opgave is voor ons waterschap maar dat de oplossing met name uit knop 1 moet komen omdat daar de oorzaak ligt van de overlast. De gemeente heeft daar de regie genomen en werkt samen met de agrariërs aan oplossingen. WL zet deskundigheid in. Ook in Hegge neemt de gemeente de regie tot de benodigde landbouwmaatregelen waarbij WL deskundigheid inzet. Daarnaast neemt WL haar verantwoordelijkheid voor de realisatie van een eerder afgesproken buffer. In het gebied Wolfhagen (onderdelen van gebiedsproject

Oirsbeek-Amstenrade) starten Natuurmonumenten, gemeente, agrariërs en WL gezamenlijk een proef om door ruil, aangepaste teelten en herinrichting extra waterinfiltratie te realiseren.

Begroting 2020

- We zorgen voor een verantwoord beheer en onderhoud, dat aansluit bij de veranderende klimaatomstandigheden. De biodiversiteit blijft ten minste op hetzelfde peil en wordt waar mogelijk verbeterd.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De invulling van de nieuwe onderhoudscontracten speelt hier een centrale rol in. De aannemers zijn inmiddels bekend en het contract wordt op dit moment opgestart waarbij de grootste aandacht uitgaat naar de tijdige start van o.a. de maaiwerkzaamheden. Binnen het contract wordt straks in een bouwteam gewerkt aan het optimaliseren van onze maaiactiviteiten om met name een impuls te geven aan de ecologische ontwikkeling bij natuurbeken. Daarbij wordt de balans tussen ecologische en hydrologische randvoorwaarden geoptimaliseerd. Daarnaast werken waterschap en aannemers nauw samen ten aanzien van voorzorgsmaatregelen voor beschermde soorten. Ook wordt bij natuurbeken het maaisel afgevoerd wat de biodiversiteit ten goede komt. Dit was in de oude onderhoudscontracten niet bij alle natuurbeken het geval.

Muskus- en beverrattenbestrijding

Begroting 2020

- We bestrijden muskus- en beverratten en andere schadelijke knaagdieren.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De werkzaamheden verlopen naar wens. Ten aanzien van het soortenbeleid wordt ook de samenwerking met de Provincie gezocht.

Begroting 2020

- De bestrijding van muskusratten richt zich op het terugdringen van de populatie tot een aanvaardbaar niveau (< 0,15 vangsten per kilometer). Die van beverratten op volledige uitroeiing.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De vangstregistratie laat toe nu toe zien dat we op schema liggen en dat de bestrijding naar wens verloopt. We hebben de bestrijding binnen Limburg dus onder controle.

Monitoring

Begroting 2020

- We verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren meetgegevens voor beheer van de waterkwantiteit en -kwaliteit. Op basis van de resultaten stellen we indien nodig ons beleid bij voor een verhoging van effectiviteit en/of efficiëntie.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het monitoring-proces van meetgegevens voor beheer van de waterkwantiteit en – kwaliteit vindt plaats conform de op dit moment gestelde eisen. Optimalisering van meetgegevens (kwalitatief en kwantitatief) zal binnen het proces Monitoring en in het project CRK verder aandacht krijgen en tevens de manier waarop de resultaten

gepresenteerd worden via dashboards.

Begroting 2020

- Ter ondersteuning van Centrale Regiekamer, crisisbeheersing (hoogwatervoorspelling), beleidsstudies en operationele advisering zetten we de ontwikkeling van een integraal klimaatadaptatiemodel voort.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De ontwikkeling van het integraal klimaatadaptatiemodel loopt. Voor de eerste deelonderzoeken (spoor 1) is een krediet beschikbaar gesteld. Rond de zomer wordt duidelijk hoe de komende jaren de ontwikkeling van het klimaatadaptatiemodel verder ingevuld wordt.

Begroting 2020

- We ontwikkelen samen met een kennisinstituut de methode Stroomgebiedsbrede Ecohydrologische SysteemAnalyse (SESA), zodanig dat deze kan worden toegepast bij herinrichting en onderhoud. We zetten daarbij in op cyclische monitoring.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De ontwikkeling SESA loopt volgens planning. Om de SESA verder te ontwikkelen wordt de analyse uitgevoerd voor de Groote Molenbeek. Medio 2020 is de planning dat de eerste versie van de SESA-tool gereed is.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Begroting 2020

- We behandelen vergunningaanvragen en meldingen over het watersysteem, -keringen, grondwater en bijbehorende leggerwijzigingen en adviseren gemeenten, bedrijven en particulieren hoe hun initiatief in harmonie met de waterbelangen kan worden gerealiseerd.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De bestaande achterstanden in de behandeling van vergunningaanvragen en meldingen zijn goeddeels weggewerkt. Gewerkt wordt aan een optimalisatie van het vergunningenproces zodat nieuwe achterstanden kunnen worden vermeden. Bij het behandelen van vergunningaanvragen wordt met de aanvrager meegedacht ten einde initiatieven (toch) mogelijk te kunnen maken zonder aantasting van het waterschapsbelang.

Begroting 2020

- We voeren onze vergunning-, toezicht- en handhavingstaken risico gestuurd uit aan de hand van het Beleidsplan VTH 2020-2021.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Risicovolle activiteiten zijn aan een vergunningplicht gebonden. Hiervoor is aangegeven hoe wij met vergunningaanvragen omgaan. Ook het toezicht voeren wij risico gestuurd uit. Naast uitvoering van opleveringscontroles (controle op de realisering van een vergunde activiteit) is optreden naar aanleiding van incidentmeldingen prioritair. In het kader van de droogteproblematiek is in het bijzonder aandacht besteed aan toezicht op de regelgeving met betrekking tot peil gestuurde drainage en stuwen (instelling op hoogste stand). Het algemene beeld is dat

deze regelgeving goed nageleefd wordt.

Begroting 2020

- In het kader van het toezicht wordt in eerste instantie getracht om via communicatie en proactief handelen spontane naleving te bewerkstellingen (preventie). We gaan in gesprek met het doel er samen uit komen. Is dit station gepasseerd, dan is formeel handhaving aan de orde en treden we op om onze waterbelangen te borgen (repressief).

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Wij besteden tijdens onze inspectiebezoeken nadrukkelijk aandacht aan het geven van toelichting op onze regelgeving en vooral op het waarom van onze regelgeving (welk doel heeft de regel). Ook via informatie op internet of via e-mail (bijv. agrarische nieuwsbrieven) zetten wij in op het benadrukken van de taken en doelen van het waterschap en de regelgeving die we daarvoor gebruiken. Op deze manier kunnen we repressief optreden (straf- en of bestuursrechtelijk) beperken.

Begroting 2020

- We monitoren gericht in het kader van specifieke projecten (o.a. mestproblematiek en problematiek opkomende stoffen) en we bemonsteren indirecte lozingen van bedrijven, rwzi's en van de integrale afvalwaterzuiveringsinstallatie Sitech IAZI B.V. Afhankelijk van de resultaten vinden vervolgacties plaats.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Jaarlijks wordt er een planning gemaakt van de bemonsteringen en analyses die in opdracht van het waterschap worden uitgevoerd in het kader van de controle op de naleving van vergunning voorschriften (directe lozingen incl. RWZI's) en het zicht houden op de kwaliteit van diverse indirecte lozingen bij bedrijven. In een aantal vergunningen zit een meetverplichting. Via administratief toezicht wordt gecontroleerd of vergunninghouders aan deze verplichting voldoen

Begroting 2020

- Tijdens het zwemseizoen voeren we controles uit op zwemverboden en doen bemonsteringen op waterkwaliteit bij de officiële zwemlocaties. Informatie wordt gedeeld via de landelijke zwemwaterwebsite (www.zwemwater.nl).

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het zwemseizoen start pas in mei (mogelijk dit jaar later i.v.m. corona). Er zijn daarom nog geen controles uitgevoerd.

Begroting 2020

- We geven invulling aan landelijke afspraken over kwaliteitscriteria vergunningen, toezicht en handhaving.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

We voldoen aan het merendeel van de kwaliteitscriteria. Als gevolg van noodzakelijke andere prioriteiten, dient het onderdeel kritieke massa van de kwaliteitscriteria nog afgerond te worden. Ingezet wordt op afronding in dit jaar.

Begroting 2020

- We zetten in op doorontwikkeling van de (keten)samenwerking met

Rijkswaterstaat, de gemeenten en Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD), onder meer met het oog op beheersing van risico's bij indirecte lozingen (voorkomen aantasting doelmatige werking RWZI's) en het project Gebiedsgerichte Handhaving van de NvWA (o.a. mestfraude).

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

(keten)samenwerking: sinds eind 2019 fungeert het Limburgs platform omgevingsrecht. Dit platform (ambtelijk en bestuurlijk) is gericht op samenwerking op het gebied van toezicht en handhaving van het omgevingsrecht in den brede. Het waterschap maakt, naast provincie, gemeenten, Openbaar Ministerie en NVWA, deel uit van dit platform. Onze bijdrage is meedenken en meewerken voor zover dat past binnen onze taak en bevoegdheden. Ook brengen we knelpunten in die wij beleven, denk bijvoorbeeld aan toezicht indirecte lozingen.

Project Gebiedsgerichte handhaving: met het tot stand komen van afspraken op het gebied van beschikbaarstelling van gegevens zijn de samenwerkingsmogelijkheden binnen het project Gebiedsgericht Handhaven verbeterd.

Begroting 2020

- Op 1 januari 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking wat het werk van vergunningen, toezicht en handhaving raakt op alle fronten. Nog meer dan nu wordt ingezet op "met de omgeving, voor de omgeving".

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De minister heeft op woensdag 1 april laten weten dat ze de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal uitstellen. Wanneer de wet wel inwerking zal treden is nog niet bekend. De verwachting is dat in Q2 van 2020 bekend wordt tot wanneer de inwerkingtreding wordt uitgesteld. De voorbereiding voor het werk van vergunningen, toezicht en handhaving op de inwerkingtreding ligt op schema en loopt door.

Onderhoud watersysteem

Begroting 2020

- We voeren (planmatige en incidentele) onderhoudswerkzaamheden uit aan waterlopen en kunstwerken van het waterschap of we houden toezicht als deze werkzaamheden zijn uitbesteed.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Planmatig onderhoud: dit onderhoud is via nieuwe onderhoudscontracten aanbesteed. De aannemer start conform plan op 1 mei 2020 met de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden. Het betreft een prestatiecontract waarbij het toezicht op de uitgevoerde werkzaamheden een gedeelde verantwoordelijkheid is tussen aannemer en WL en is gebaseerd op samenwerking.

Incidenteel onderhoud: op basis van planmatige en incidentele inspecties wordt het incidentele onderhoud uitgevoerd waarbij WL toezicht houdt op de uitgevoerde werkzaamheden.

Begroting 2020

- Ook inspecteren we om vast te stellen wat de staat van onderhoud van de waterlopen is.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het integraal instandhoudingsplan Areaal is klaar en dit is de basis voor het planmatig inspecteren. In de loop van 2020 wordt het planmatig inspecteren uitgerold en ondersteund door een onderhoud beheersysteem (Infor-OBS).

*Kadernota 2020**Deltaprogramma's Hoge Zandgronden en Ruimtelijke Adaptatie**Begroting 2020*

- We bereiden ons conform landelijke afspraken voor op de droogte- en wateroverlastopgave als gevolg van klimaatverandering via de regionale deltaprogramma's hoge zandgronden (DHZ) en Ruimtelijke adaptatie (DPRA)). Hierbij stellen we het maatregelpakket op gericht op verminderen van droogte en wateroverlast. We bouwen voort op het huidige programma. Samen met regiopartijen in Limburg en Zuid-Nederland werken we aan een regionaal bod (2022-2027) dat we indienen voor medefinanciering door het Rijk (50%). Een gezamenlijk bod levert schaalvoordelen op.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Wij werken met de Limburgse gemeenten, terreinbeheerders en de provincie samen om te komen tot een gezamenlijk bod. Dat loopt vooralsnog volgens planning.

*Afkoppelen**Begroting 2020*

- In bebouwde gebieden gaan we, na afloop van de 1ste termijn in 2021, nog twee extra jaar op beperkte schaal verder met het afkoppelen van private partijen. Hiermee kunnen burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties afkoppelen, waarmee onze opgave in het stedelijk gebied vermindert.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In het kader van het bod vanuit Zuid voor DHZ/DPRA is een verlenging van de huidige stimuleringsregeling voor private partijen vooralsnog opgevoerd. Komende tijd wordt in dit kader samen met de deelnemende partijen besproken of en in welke vorm een eventuele verlening van de regeling plaats zal vinden.

*Schade beperken eigen woning, landelijk- en stedelijk gebied**Begroting 2020*

- Daarnaast brengen we samen met private omgeving knelpuntgericht methodes in beeld om de knoppen schade beperken eigen woning, landelijk/buitengebied en stedelijk/bebouwd gebied in te vullen. Ook dit draagt bij aan onze doelen, net als het organiseren van gebiedsprojecten.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Gezamenlijk is en wordt gezocht naar maatregelen die men in het agrarisch en landelijk gebied kan treffen om afstromend water langer vast te houden; de resultaten worden uitgedragen door bijvoorbeeld veldbezoeken, artikelen in vakbladen en het in boekvorm verspreiden van 15 landbouwmaatregelen om water op agrarische percelen in Zuid-Limburg vast te houden.

Op knop 2 'Stedelijk gebied' en 4 'beperken schade aan eigen woningen' wordt samen met de betreffende gemeente Meerssen en Beekdaelen de mogelijkheden verkend om de doelen te bereiken; dit door een haalbaarheidsstudie afkoppelen, een krachtveldanalyse met specifiek aandacht voor bedrijven en woningbouwcoöperaties

en inventarisaties bij burgers naar zelf te nemen maatregelen. De resultaten zullen zomer 2020 beschikbaar zijn.

Assetmanagement

Begroting 2020

- De uitvoering van de onderhoudscontracten biedt een stevige basis in het beheer en onderhoud van onze beken. Ook investeren we in het beheer en onderhoud en het assetmanagement van ons areaal. We investeren in het structureel op orde houden van onze assets. Voor het baggerwerk wordt een inhaalslag gemaakt. We hebben beter inzicht in de toestand van het areaal waardoor we adequaat en tijdig kunnen reageren. Wij vullen onze zorgplicht hiermee op een transparante en navolgbare wijze in.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Voor het planmatige onderhoud zijn nieuwe onderhoudscontracten aanbesteed. De aannemer start conform plan op 1 mei 2020 met de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden. Door planmatig te inspecteren (gebaseerd op het instandhoudingsplan) krijgen we meer grip op de onderhoudstoestand van onze assets. Aan de hand van de inspectieresultaten worden onderhoudswerkzaamheden ingepland en uitgevoerd. Naast het fysiek inspecteren worden onze beken ingemeten waarmee we inzicht krijgen in de onderhoudstoestand (onder andere profiel en baggeren).

Borging van de inspectie- en onderhoudsresultaten gaat onder andere plaatsvinden in het onderhoud beheersysteem (Infor-OBS) welke in 2020 wordt uitgerold.

Data, gegevens, modellen

Begroting 2020

- Door het verzamelen van data over ons areaal, de gegevens (Data to Go) en de bijbehorende modellen op orde te hebben zijn we goed gesteld om de taken van het waterschap uit te kunnen voeren. Dit levert betrouwbare en actuele adviezen die binnen acceptabele termijn geleverd worden, ten behoeve van o.a. peilbeheer, vergunningverlening en het afhandelen van meldingen en schadeclaims.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het project Data to go verloopt volgens planning. Het project gaat ervoor zorgen dat de geografische data van ons areaal op orde komen en op orde blijven. In het project gaat de aandacht vooral uit naar het opzetten van een goede beheerorganisatie van het gegevensbeheer van deze data.

Centrale regiekamer

Begroting 2020

- De Centrale Regie Kamer (CRK) wordt verder uitgewerkt en gaat ons versterken in het dagelijkse, operationele aansturen van cruciale processen zoals peilbeheer, calamiteitenbestrijding en geeft inzicht in de actuele toestand van beken en de Maas. Zo kan een CRK helpen bij het signaleren van een storing of ondersteunen bij calamiteiten zoals piekbuien. We gaan op een degelijke wijze aan de slag met het inrichten van de CRK met alle beschikbare data en informatie.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Er heeft een inventarisatie van de aanwezige data en applicaties plaats gevonden. Het DB is geïnformeerd over de stand van zaken en de start van het CRK-project is gepland in Q2 van 2020.

Projecten / programma's

Aanleg en verbetering watersysteemBegroting 2020

- Om het watersysteem op orde te krijgen is een groot aantal projecten in voorbereiding of in uitvoering. Het besluit tot uitvoering van een project kan vanuit één enkel doel worden genomen, de aanpak vindt echter integraal plaats, waarbij alle opgaven (wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit) worden mee gekoppeld.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Voor de periode t/m 2023 werken we aan de uitvoering van:

- 44 km beekherstel (KRW)
- 18 km beekherstel (geen KRW)
- 31 knelpunten vismigratie
- 49 WB21-knelpunten
- Diverse assetknelpunten
- >5 waterbuffers
- 2 anti-verdrogingsprojecten (waterbloem, broekhuizerbroek)

Deze opgave wordt gerealiseerd in 65 projecten. In een groot deel van de projecten worden combinaties van bovenstaande opgaves gerealiseerd. Daarnaast zijn ook doelen van onze partners (gemeentes, provincie Rijkswaterstaat, terreinbeheerders) veelal onderdeel van de projectscope. Er is dan ook sprake van integrale projecten.

Ingedeeld naar actuele fase ziet het projecten-portfolio er als volgt uit:

- 23 projecten in verkenningsfase
- 15 projecten in planuitwerkingsfase
- 15 projecten in realisatie fase
- 12 projecten in nazorgfase

De scope van de projecten wordt concreter naarmate het project vordert. Met name in de verkenningsfase en in het eerste deel van de planuitwerking kan de scope wijzigen als gevolg van nieuwe inzichten in de effecten van voorgenomen maatregelen. Ook het al dan niet slagen van grondverwerving heeft effect op de scope en/of het heroverwegen van de gestelde ambitie.

Uitgaven

De prognose van de uitgaven voor 2020 wijzigt van € 21,7 miljoen naar € 17,4 miljoen. Er is vooral vertraging ontstaan door het stikstof en PFAS vraagstuk.

Er is in 2020 tot nog toe € 1,2 miljoen besteed (periode januari t/m maart), zijnde 7% van bijgestelde raming van € 17,4 miljoen. Rekening houdend met de openstaande verplichtingen (verstrekke opdrachten waar nog geen facturen voor ontvangen zijn) van € 4 miljoen komt dit percentage uit op 26%.

In de begroting 2020 zijn maatregelen opgenomen om de kwaliteit van de organisatie, waaronder het projectmatig werken, in de komende jaren verder te laten groeien. Onderdeel hiervan is ook het implementeren van risico-sturing in onze projecten. In de begroting 2020 is daarom een (negatieve) risicoreservering geïntroduceerd, waarmee het effect van mogelijke risico's op de realisatie van projecten wordt gecompenseerd. Bovenstaande houdt in dat de bijstelling op alle programma's, behoudens het programma Hoogwaterbescherming Maas, gelijk is aan de bijstelling van de correctiepost 'risicoprofiel'.

Inkomsten

De meeste projecten worden door een of meerdere partners medegefinancierd. De belangrijkste items hierbij zijn:

- 13 projecten vallen onder de partnercontracten WPM/WRO 2013-2015 (verlengd t/m 2020)
- 32 projecten vallen onder het partnercontract WL 2016-2021
- 11 projecten vallen onder het beekmondingenconvenant met RWS
- 2 projecten vallen onder de Maasgaard
- 1 project valt onder de SOK Loobeek
- 2 projecten vallen onder POP3
- 1 project heeft PAS subsidie

Projectoverstijgende risico's

Corona/COVID-19 virus: projecten ondervinden problemen in de voortgang als gevolg van beperkingen vanuit rijksoverheid/RIVM, omdat grondverwerwers geen bezoeken kunnen afleggen, bewonersavonden in reguliere vorm kunnen geen doorgang vinden, de afstemming met adviesbureaus minder effectief verloopt vanwege het gebrek aan face-to-face contact, adviesbureaus problemen ondervinden bij hun interne afstemming, aannemers aan het werk zijn met minimale bezetting. Deze risico's worden beheerst door zoveel mogelijk digitaal af te stemmen met de omgeving, door video's te maken in plaats van bewonersavonden te organiseren en door op het werkerrein met aannemers minimaal 1,5 meter afstand te bewaren. Als de duur van maatregelen vanuit RIVM/rijksoverheid lang van kracht zullen zijn neemt het risico op verdere vertraging toe.

Stikstof-problematiek. Hier ligt een uitspraak van de Hoge Raad aan ten grondslag. Een aantal projecten zijn eind 2019 en begin 2020 vertraagd als gevolg van extra te verrichten onderzoeken en afstemming met Provincie in het kader van het wnb-vergunningstraject. Het probleem lijkt beheerst, nu er een werkwijze met de Provincie is afgesproken.

PFAS/PFOA zijn stoffen die kunnen vrijkomen bij de ontgraving, en vervolgens afvoer en verwerking van grond. Het betreft een vervuiling, die in het verleden niet specifiek werd onderzocht, maar tegenwoordig moet zijn onderzocht, vanuit het tijdelijk handelingskader van het Ministerie van I&W. Anders mag grond niet worden ontgraven en afgevoerd en zal deze nergens worden geaccepteerd. Dit kan tot flinke meerkosten leiden bij de afzet van bij waterschapsprojecten vrijkomende grond.

Ondanks verhoging van de normen per 1 december 2019 blijft dit risico relevant. Het risico wordt beheersbaar gemaakt door het financieel mee te nemen in de raming van projecten.

Projecten klimaatadaptie i.r.t. Deltaprogramma's Hoge Zandgronden en Ruimtelijke Adaptatie

Begroting 2020

- De maatregelen zoals opgenomen in de DHZ-Bestuursovereenkomst "Wel goed water geven" voeren we uit. We komen daarmee onze afspraken met het Rijk na.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De projecten die onder deze vlag uitgevoerd worden zijn onderdeel van de afspraken met de provincie in het partnercontract WL. Met de provincie wordt de uitvoering van deze projecten regulier besproken. Als er vertragingen zijn, worden alternatieve projecten naar voren geschoven.

Begroting 2020

- De maatregelen in Meerssen, waarvoor € 3 mln. DPRA-rijksbijdrage is verkregen, voeren we samen met de gemeente Meerssen uit en ronden wij eind 2020 af.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In Meerssen wordt gezamenlijk met de gemeente gewerkt aan het beperken van de wateroverlast. De maatregel is in voorbereiding. Ten gevolge van de Stikstof (PAS) en Pfas problematiek heeft de start van de realisatie van de extra buffercapaciteit fase 1 niet in Q4 2019 kunnen plaatsvinden. Aanvullende vergunningen en onderzoeken bleken noodzakelijk. Hierdoor vindt de oplevering van het project niet meer in 2020 plaats maar in Q1 2021. Er zijn geen verdere beheersmaatregelen noodzakelijk. De Stikstof en Pfas problematiek hebben minder gevolgen gehad voor fase 2 van de maatregelen in Meerssen. In fase 2 worden de aan te leggen nieuwe buffers opgeleverd in Q2 2021. Met het Rijk is contact geweest; de verlate start van de werkzaamheden heeft geen gevolgen voor de subsidie.

Begroting 2020

- We voeren samen met Waterschap Aa en Maas de benodigde aanpassingen aan ons kanalenstelsel door voor de doorvoer van de verhoogde hoeveelheid Maaswater (5,4 m³/s) en brengen in kaart welke aanpassingen aan ons regionale watersysteem nodig zijn voor het optimaliseren van de wateraanvoer.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Een uitgebreid modelonderzoek is opgestart in samenwerking met een marktpartij. Het benodigde model is voor de zomer volledig operationeel en getest. Na de zomer worden scenarioberekeningen doorgerekend. In het najaar wordt de rapportage verwacht.

Begroting 2020

- Samen met de betrokken partners voeren we pilots uit voor het toepassen van sub-infiltratie (o.a. America) als efficiënte irrigatiemethode met gebruik van diverse bronnen (o.a. grondwater, oppervlaktewater en RWZI-effluent).

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In het programma Klimaatadaptatie in de Praktijk (KLIMAP) trekt het waterschap Limburg samen met een aantal waterpartners onder regie van de Universiteit Wageningen (WUR) op om hier invulling aan te geven. De start is door corona verschoven naar juni.

Begroting 2020

- Samen met Brabantse en Limburgse waterpartners bereiden wij een klimaatadaptatieprogramma 2022-2027 voor, dat wij eind 2020 aanbieden aan de landelijke Deltaprogramma's Zoetwater en Ruimtelijke Adaptatie.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Wij werken met de Limburgse gemeenten, terreinbeheerders en de provincie samen om te komen tot een gezamenlijk bod. Dat loopt voorsnog volgens planning.

Wateroverlast(droge voeten)*Begroting 2020*

- Alle wateroverlastknelpunten prioriteren en programmeren we meerjarig.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van het overzicht van wateroverlastknelpunten. Dit wordt nog aangevuld met knelpunten die voortkomen uit de in uitvoering zijnde watersysteemtoets. Hierna kan een hernieuwde prioritering en programmering plaatsvinden.

Begroting 2020

- Conform plan voeren we jaarlijks een aantal watersysteemprojecten uit om wateroverlast op te lossen en te voorkomen. Het merendeel van deze projecten wordt uitgevoerd binnen het programma Water in Balans.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Met het programma Water in Balans streven wij naar een robuuste en programmatische aanpak waarin wij vooruitkijken naar de opgave op lange termijn, de concrete knelpunten op middellange termijn analyseren en voor de korte termijn projecten realiseren (planuitwerking en uitvoering). Zo zijn nu drie projecten in uitvoering, vijf projecten zijn in de planuitwerkingsfase en vijf projecten in de verkenningsfase. Als onderdeel van de aanpak Geuldal hebben we 2 nieuwe projecten geïdentificeerd waarmee we versneld snel aan de slag kunnen: Mechelderbeekdal en Hekerbeekdal. Daarvoor zijn we de verkenning gestart. De voortgang is conform planning.

Begroting 2020

- De watersysteemtoets voeren we gefaseerd uit. We starten daar waar data en modellen op orde zijn.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In de eerste helft van dit jaar wordt nog gewerkt aan de uitvoering van een globale watersysteemtoets, die input vormt voor het nieuwe Waterbeheerprogramma 2020-2027. Na de zomer wordt een voorstel voorbereid voor het cyclisch uitvoeren van de watersysteemtoets, waarbij in een 6-jarige cyclus het hele beheersgebied wordt getoetst.

Programma 'Water in Balans'

Begroting 2020

- Met het programmaplan 'Water in Balans' zetten we vanuit de focus van wateroverlast in op een gestructureerde en robuuste aanpak, co-creatie met de omgeving en integrale aanpak van andere waterdoelen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Bij de uitvoering van de projecten van Water in Balans wordt waar mogelijk de samenwerking gezocht met de regionale partners. Het belangrijkste onderdeel in de integrale aanpak is de opzet van de aanpak van de wateroverlastopgave met de vier knoppen. Elke knop wordt onder regie van een van de bestuurlijke partners uitgevoerd maar alle partijen dragen bij.

- Knop 1 (Landelijk gebied) onder regie van LLTB en TBO's.
- Knop 2 (Stedelijk gebied) onder regie van de gemeenten
- Knop 3 (Watersysteem) onder regie van het waterschap
- Knop 4 (Vergroten zelfredzaamheid) onder regie van de gemeenten

De vier knoppen gezamenlijk dragen bij aan een gezamenlijke, robuuste en gestructureerde aanpak van de totale wateroverlast opgave. Afspraken op projectniveau worden met gemeenten gemaakt zoals de intentieverklaring en het opstellen van de uitvoeringsovereenkomst voor Lange Gracht. De gemeente Gulpen-Wittem voert het centrumplan uit en neemt de maatregelen van het waterschap voor de afvoercapaciteitsverruiming daarin mee. WL ondersteunt de gemeente Valkenburg bij de wateroverlast in Terblijt. Op knop 1 landelijk gebied heeft de samenwerking met de LLTB, Wageningen Universiteit, TBO's en provincie tot resultaten geleid.

Gezamenlijk is en wordt gezocht naar maatregelen die men in het agrarisch en landelijk gebied kan treffen om afstromend water langer vast te houden. De resultaten worden uitgedragen door bijvoorbeeld veldbezoeken, artikelen in vakbladen en het in boekvorm verspreiden van 15 landbouwmaatregelen om water op agrarische percelen in Zuid-Limburg vast te houden. Op knop 2 en 4 worden samen met de betreffende gemeente Meerssen en Beekdaalen de mogelijkheden verkend om de doelen te bereiken. Er wordt een haalbaarheidsstudie afkoppelen uitgevoerd. Ook wordt een krachtveldanalyse met specifieke aandacht voor bedrijven en woningbouwcoöperaties en inventarisaties bij burgers naar zelf te nemen maatregelen uitgevoerd. De resultaten zullen in de zomer van 2020 beschikbaar zijn. Bij de analyse en verkenning van de wateroverlastknelpunten wordt andere gebiedsdoelen meegenomen. In de lopende Geuldalverkenning is dit een substantieel onderdeel van de verkenning. Waar mogelijk worden andere waterdoelen in de uitvoeringsprojecten mee gerealiseerd.

Begroting 2020

- Kenmerkend voor de programma-aanpak 'Water in Balans' is het samenspel tussen concrete doelen binnen de opgave enerzijds en de beïnvloeding van de opgave van en vanuit de omgeving en praktijk anderzijds, zonder het bereiken van resultaten uit het oog te verliezen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het centrumplan Gulpen, waarin ook maatregelen van WL zijn meegenomen (verruiming afvoercapaciteit), is uitgevoerd. Het project Lange Gracht is nu in de fase van het opstellen van een uitvoeringsovereenkomst. In beide projecten zijn de doelen van WL ingebracht in een integrale aanpak en is het gelukt om ook bij de andere partijen de prioriteit voor hun doelen in deze integrale aanpak vast te houden. Zo heeft

de provincie bijvoorbeeld in de bezuinigingsronde onlangs de opgave binnen Lange Gracht (fietsverbinding Heuvelland-Parkstad) ongemoeid gelaten en hebben ook gemeenten vastgehouden aan dit project. In het Geuldal hebben we twee projecten (Mechelderbeek en Hekerbeek) geïdentificeerd waarmee we snel aan de slag kunnen.

Begroting 2020

- Het programma is ingedeeld in tranches van projecten. Deze bevatten inhoud, financiën en een tijdspad van een aantal benoemde projecten. De 1ste tranche projecten is benoemd in het programmaplan Water in Balans.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het programmaplan Water in Balans 2019-2021 is in november 2019 vastgesteld. Het programmaplan beschrijft op hoofdlijnen 2 onderdelen:

- De programma-activiteiten.
- De 1ste tranche projecten.

Onder de **programma-activiteiten** worden alle generieke project overstijgende activiteiten uitgevoerd.

Onder de **1ste tranche projecten van Water in Balans** wordt concreet invulling gegeven aan het beperken van de wateroverlast in Limburg. We maken onderscheid in projecten in realisatiefase, planvormingsfase en verkenningsfase.

Projecten in realisatiefase.

Het centrumplan Gulpen. Samen met de Gemeente Gulpen-Witterm en Provincie Limburg wordt het centrum van Gulpen aan de Looierstraat gerenoveerd. De werkzaamheden zijn gerealiseerd. De oplevering is gepland rond de zomer 2020.

Schelkensbeek. Vooruitlopend op de maatregelen van fase 1 Schelkensbeek is begin 2019 de maatregel bij de Krommenhoekerweg gerealiseerd. Eind maart 2020 is de realisatie van fase 1 van start gegaan. Het werk wordt in mei/juni opgeleverd. Voor fase 2 is de voorbereiding in volle gang, het merendeel van de conditionerende onderzoeken zijn uitgevoerd en gronden worden verworven. Vaststelling van het Projectplan Waterwet is in het laatste kwartaal van 2020 voorzien. De uitvoering start in het Q1 2021 en oplevering is voorzien in Q3 2021.

Projecten in planvormingsfase.

Meerssen: Bij fase 1 - vergroting bestaande buffers en aanleg drie nieuwe buffers heeft ten gevolge van de Stikstof en Pfas problematiek de start van de uitvoering buiten niet in het laatste kwartaal 2019 kunnen plaatsvinden. Aanvullende vergunningen en onderzoeken bleken noodzakelijk te zijn. De werkzaamheden worden in 2020 nog gestart. De oplevering is voorzien in Q1 2021.

De Stikstof en Pfas problematiek hebben minder gevolgen gehad voor fase 2 van de maatregelen in Meerssen. Fase 2 wordt opgeleverd in Q2 2021.

De kosten nemen naar verwachting met circa € 275.000 toe (< 10%). Deze stijging wordt veroorzaakt door een extra doorbelasting van de personeelskosten, aanvullende onderzoeken en extra grondkosten. De extra kosten worden binnen het programma opgevangen.

Oirsbeek: Het project voor WL bestaat uit een groot aantal buffers en raakt veel grondeigenaren. Op basis van de beschikbaarheid van de gronden is voor een gefaseerde aanpak gekozen. Nadat in 2019 de noodzakelijke aanvullende studies zijn uitgevoerd, zijn aansluitend de eerste ontwerpen gemaakt en aanvullende en

conditionerende onderzoeken uitgevoerd. Ook hier heeft de Stikstof en Pfas-problematiek om aanvullende onderzoeken gevraagd. Voor fase 1 (3 buffers) is vaststelling van het ontwerp Projectplan Waterwet voorzien in Q2 2020 en gestreefd wordt naar een uitvoering Q4 2020. Afhankelijk van de beschikbaarheid van de gronden worden de overige buffers opgepakt. Planning is om in Q4 2020 het ontwerp Projectplan Waterwet voor deze buffers te laten vaststellen en de realisatie in 2021 af te ronden.

Eckeltsebeek: Het project Eckeltsebeek betreft vooral de herprofilering van de beekloop en het aanleggen van enkele stuwen om zo een klimaat robuust beekstelsysteem te realiseren. Ten gevolge van de Stikstof en Pfas problematiek bleken aanvullende onderzoeken en een vergunning in het kader van de WNB noodzakelijk. Het Ontwerp Projectplan Waterwet is voorzien in Q2 2020 en uitvoering in Q4 2020.

Lange Gracht: De gemeenten Voerendaal, Gulpen-Wittern en Heerlen en de Provincie Limburg bereiden een vrij liggende fietsverbinding voor tussen de Geul en de Geleenbeek. WL heeft gebruik gemaakt van deze meekoppelkansen om extra bergingscapaciteit te realiseren, waarmee wateroverlast in Etenaken wordt beperkt. Vanaf april 2020 worden de planologische procedures doorlopen en wordt gewerkt aan een uitvoeringsovereenkomst tussen de betrokken partijen. De uitvoering van het werk is voorzien in de tweede helft 2021 en de oplevering in de tweede helft 2022.

Hegge: Nadat het programmaplan is vastgesteld is het project Hegge aan de scope van de 1ste tranche toegevoegd. Het waterschap richt zich hierbij op de realisatie van een buffer nabij Hegge en faciliteert het proces om maatregelen in het agrarisch gebied en stedelijk gebied te implementeren. De planuitwerking vindt in 2020 plaats en de uitvoering is voorzien vanaf begin 2021.

De kosten van het project zijn relatief laag en worden opgevangen binnen het totale programmabudget mede omdat de verwachting is dat de kosten voor het project Einighausen/Limbricht lager zullen uitvallen of doorgeschoven worden naar de 2^e tranche (in afwachting van gereed komen hydrologische modellen).

Projecten in verkenningsfase.

Breevennen: De wens is het realiseren van een groot retentiegebied. Daarvoor is afwaardering van de lage landbouwgronden in het gebied tot bijvoorbeeld natuur inclusieve landbouw of extensief grasland nodig. Daar zijn we met de provincie over in gesprek. Inmiddels zijn ook andere ambities in dat gebied aan de orde: de realisatie van een zonnepanelenpark en een nieuwe transportleiding van WML. We zijn met alle partijen in gesprek om tot een integrale aanpak te komen. In Q2 2020 zal hierover meer duidelijkheid komen.

Geuldal: In 2019 is het plan van aanpak voor de aanpak van wateroverlast in het Geuldal afgerond. De aanpak voorziet in een viertal sporen, namelijk:

- het opstellen van een visie/perspectief Klimaat adaptief Geuldal;
- realisatie van snel-aan-de-slag-projecten;
- inhoudelijk onderzoekspoor;
- verkenningen van deelgebieden/projecten.

Ten behoeve van de opstellen van de visie en de daarin van belang zijnde landschappelijke inpassing is een landschapsbureau in de arm genomen. Er zijn factsheets opgesteld om de knelpunten nogmaals goed te beschrijven en (hydrologische) modellen zijn getoetst. Ook zijn de gesprekken hierover met externe partijen waaronder de gemeentes gestart. Uit overleggen met de gemeenten zijn twee

projecten gekomen die we versneld gaan oppakken: Mechelderbeekdal en Hekerbeekdal.

Wateroverlastmaatregelen Einighausen: Om voor Einighausen de knelpunten te definiëren en de effecten van mogelijke maatregelen door te rekenen is het model Westelijke Mijnstreek noodzakelijk. De afronding van het model Westelijke Mijnstreek heeft vertraging opgelopen en is naar verwachting in Q3 2020 gereed. Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de gemeente Sittard-Geleen en het dorpsplatform Einighausen waarin dit is besproken. De verkenning van Einighausen is zal mogelijk naar de 2e tranche projecten worden overgeplaatst.

Droogtebestrijding (voldoende water)

Begroting 2020

- We actualiseren en optimaliseren het droogtebestrijdingsplan op basis van de landelijke en regionale evaluaties. We hanteren dit droogtebestrijdingsplan als leidraad tijdens droogteperiodes.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Activiteit is uitgesteld tot het aantreden van de nieuwe droogtecoördinator, omdat deze dit beleid ook moet uitvoeren. Intern zijn wel ideeën uitgewisseld. Op korte termijn is het bestaande beleid toereikend.

Begroting 2020

- We houden bij droogte de situatie nauwlettend in de gaten en doen wat mogelijk is om agrariërs, industrie, natuur en andere watergebruikers van voldoende water te voorzien.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Op basis van reguliere inspecties door onze eigen inspecteurs houden we de situatie buiten goed in de gaten. We zijn alert op veranderende weersomstandigheden en spelen daar op in. Zo houden we onze stuwen op de hoogste stand en alleen bij extreem hevige neerslag zetten we ze daar waar nodig tijdelijk lager. We controleren peil gestuurde drainages en OWL-stuwen en coachen de bedieners (ingelanden) om ze in de hoogste stand te zetten en houden. We blijven zoeken naar maatregelen om droogte zoveel mogelijk tegen te gaan en het grondwater zo veel mogelijk aan te vullen. Jaarrond voeren we water aan via het wateraanvoersysteem. Vooral in droge perioden laten we zoveel mogelijk water in om het aanvoersysteem zo lang mogelijk watervoerend te houden. Bij schaarste handelen we conform de verdringingsreeks.

Vervanging en aanpassing assets

Begroting 2020

- We voeren het meerjarenplan assetbeheer uit, inclusief 'data op orde=data to go' watersysteem.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het meerjarenplan assetbeheer kan worden gesplitst in het strategisch assetmanagementplan en het project data-to-go. Een belangrijk deel van het meerjarenplan is het structureel gaan vervangen van assets die aan het einde van hun technische levensduur bevinden. Op basis hiervan zijn de vervangingsinvesteringen verruimd. De geplande vervangingen verlopen conform planning.

Begroting 2020

- We integreren de opgaven vanuit het watersysteem met die van de dijken (zorgplicht) en stellen een gezamenlijk meerjarenplan assetbeheer op.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het inspectieplan waterkeringen, onderhoudsplan waterkeringen en het instandhoudingsplan watersysteem zijn geïntegreerd (en vastgesteld) tot één instandhoudingsplan areaal.

5.2 Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	VJR 2020	Einddoel	Jaar
Klimaatadaptatie regionaal systeem				
1) percentage beheergebied dat voldoet aan de provinciale wateroverlastnormen (in %)	99,8 %	99,8 %	99,9 %	2021
2) oplossingen voor gebied dat nog niet aan de provinciale wateroverlastnormen voldoet (in hectare)				
o maatregelen te treffen (in een lopend of komend gebiedsproces)	400 ha	489 ha	150 ha	2021
o norm(en) aanpassen	5 ha	5 ha	0 ha	2021
o geen maatregelen	105 ha	36 ha	0 ha	2021
3) percentage uitvoering van de zoetwatermaatregelen uit de Bestuursovereenkomst Zoetwater (DHZ)	75 %	47 %	100 %	2021
4) percentage aantal vergunningaanvragen binnen de termijn van acht weken afgehandeld (in %)	85 %	65 %	90 %	2021
5) percentage spontane naleving (in %)	80 %	95 %	90 %	2021
6) % plaatsten informatie op zwemwaterwebsite binnen 24 uur	90 %	Nog geen zwemseizoen	95 %	2021
7) voldoen aan Kwaliteitscriteria VTH	ja	95%.	ja	2020

Toelichting

- 1) wanneer water onvoldoende, of niet snel genoeg, uit een gebied wordt afgevoerd ontstaat wateroverlast. In het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat waterschappen vanaf 2015 moesten voldoen aan de gestelde normen voor wateroverlast.
- 2) deze indicator geeft de oplossingsrichting weer voor de gebieden die nog niet aan de wateroverlastnormen voldoen.
- 3) door klimaatverandering hebben we meer perioden van droogte en minder regen in de zomer. Het zoutgehalte in de bodem kan daardoor op sommige plaatsen toenemen en de grondwaterstand kan dalen. De 'Bestuursovereenkomst zoetwatervoorziening hoge zandgronden' legt afspraken vast over de uitvoering van een werkprogramma met maatregelen, die zorgen voor voldoende zoetwater- en drinkwatervoorzieningen (zoals gebieden anders inrichten en maatregelen nemen zoals zuinig omgaan met water, voorraadvorming en aanvoerroutes maken).
- 4) voor handelingen in het watersysteem die niet onder algemene regels vallen, is een watervergunning nodig. Denk hierbij aan het lozen van afvalwater op oppervlaktewater, het onttrekken van grondwater of het bouwen van een steiger. In de watervergunning worden voorschriften gesteld om het watersysteem te beschermen.
Eenvoudige aanvragen verlopen via de reguliere procedure in maximaal acht weken. Voor complexere aanvragen gelden ruimere termijnen.

Het lage percentage vindt zijn oorzaak in het feit dat in de afgelopen maanden prioriteit is gegeven aan het wegwerken van achterstanden. Als gevolg hiervan is de afhandeling van nieuw inkomende aanvragen wat vertraagd. De oude achterstanden zijn ingelopen, waardoor nieuwe aanvragen sneller behandeld kunnen worden.

- 5) de mate waarin bij inspecties geen overtredingen worden geconstateerd is het percentage spontane naleving. Bij een ernstige overtreding wordt een proces verbaal opgemaakt. In alle andere gevallen wordt de gelegenheid gegeven de overtreding te corrigeren.
- 6) We vinden het belangrijk dat voor zwemmers relevante informatie (m.n. over kwaliteit, veiligheid en hygiëne) over het zwemwater voor het publiek beschikbaar is.
- 7) De indicator geeft aan of VTH voldoet aan de kwaliteitscriteria die aangeven hoe de processen binnen VTH zijn ingericht en worden uitgevoerd.

5.3 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Klimaatadaptatie regionaal systeem	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	13.674.500	1.690.748	14.528.100	853.600
Opbrengsten	545.500	271.575	545.500	-
Netto kosten exclusief doorberekende kosten	13.129.000	1.419.172	13.982.600	853.600

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 9.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft.

De structurele bijstelling van € 620.00 wordt toegelicht bij de 'Goederen en diensten van derden' en betreft:

- Centrale regiekamer +/- € 80.000,
- Nieuwe onderhoudscontracten + € 8.336.100 en
- Bijstelling diverse onderhoudsbudgetten ter dekking nieuwe onderhoudscontracten +/- € 7.636.100

De incidentele bijstelling van € 233.600 wordt eveneens toegelicht bij de 'Goederen en diensten van derden' en betreft:

- Vergunningverlening en handhaving: advisering + € 100.000 en diensten + € 50.000,
- Nieuwe onderhoudscontracten +/- € 18.000,
- Pilot toepassen vispasseerbare stuw + € 72.600,
- Pilot mezenkasten + € 10.000,
- Veldproef subirrigatie + € 4.000 en
- Droogtemaatregelen + € 15.000.

Investerings

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P003101	30	Aansluiten oude Geulmeanders, Gulpen	983	7	900	-	-	300
P003102	30	Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2 (Leeuw brouwerij)	2.293	6	1.500	855	-	555
P003103	30	Vispassage Epermolen	-	2	45	-	-	15
P003104	30	Vispassage Volmolen	50	280	300	15	-	100
P026201	30	#Sanering en herinrichting Oude Kanjel en Kanjel benedenstrooms Kanaal	-	-	-	-	-	-
P026401	30	Herinrichting Kanjel en Gelei, gemeenten Meerssen en Maastricht	1.379	22	1.379	500	-	500
P034201	30	Vispassage Wittemermolen Wittem	50	19	50	10	-	10
P042402	30	Herinrichting centrumplan Gulpen	641	-	641	-	-	-
P057301	30	Vispassage Baalsbruggermolen Kerkrade	3	4	5	-	-	-
P077801	30	#Herinrichting Vulensbeek, fase 2	-	-	-	-	-	-
P078302	30	Aanpak lekverlies Middelsgraaf te Susteren	-	-	250	-	-	-
P080102	30	Rode Beek Susteren - Oud Roosteren	600	112	300	180	-	100
P080103	30	Ontkluizing Rode Beek Brunssum	-	-	-	-	-	-
P080105	30	Herinrichting Rode Beek Millen-Susteren	50	-	50	13	-	13
P086201	30	Herinrichting Geleenbeek Corio Glana algemeen	100	17	50	-	-	-
P086202	30	Herinrichting Geleenbeek Echt - Beekmonding Sifon	5	2	5	-	-	-
P086204	30	Herinrichting Geleenbeek Millen - Nieuwstadt	5	-	5	-	-	-
P086205	30	Herinrichting Geleenbeek Oud-Roosteren A2	5	0	5	-	-	-
P086206	30	Herinrichting Geleenbeek Katsbek Nieuwstadt - Oud Roosteren	5	-	5	-	-	-
P086208	30	Herinrichting Oude Maas (Geleenbeekmonding)	75	0	77	38	-	20
P096301	30	Herinrichting gedeelte Caumerbeek nabij Aambos	-	-	-	-	-	-
P111702	30	Ontkluizing keutelbeek in de kernen Beek en Neerbeek, fase 1B/2	410	3	-	123	-	-
P115201	30	Corio Glana Highlight 20 fase 1	2.811	13	800	703	-	25
P115203	30	Corio Glana highlight 20, fase 2	50	0	50	-	-	-
P116901	30	#Regenwaterbuffer Spaans Vonderen	-	-38	-	-	-	-
P151401	30	Wellse Molenbeek	5	-	-	-	-	-
P151402	30	Herinrichting benedenloop Wellse Molenbeek	50	0	10	25	-	5
P180901	30	Herinrichting benedenloop Kwistbeek	50	1	10	15	-	5
P180902	30	Gebiedspilot Kwistbeek	750	181	1.500	446	-	500
P181701	30	Tielebeek bovenloop	1.144	10	544	1.206	-	200
P192701	30	Meilossing, afronding herinrichting	-	-	250	-	-	-
P208401	30	#Herinrichting Slijbeek	-	-	-	-	-	-
P228201	30	Herinrichting Huilbeek	250	32	200	125	-	100

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P228301	30	Maasmonding Wolterskamp	180	0	180	90	-	90
P254601	30	Herinrichting Venrays Broek en de Spurt	3.602	221	3.602	3.642	0	4.531
P262701	30	Herinr. Haelensebeek Hhu-Nunhem	-	2	-	-	-	-
P282101	30	Herinr. Castenrayse vennen	750	6	350	700	-	300
P316101	30	Herinrichting Thornerbeek	100	2	20	50	-	10
P316800	30	Maasgaard Algemeen	15	0	15	-	-	-
P316801	30	Groote Molenbeek A73	200	64	250	50	-	50
P316802	30	Groote Molenbeek - Kasteelse bossen	70	2	70	21	-	21
P323401	30	Herinrichting Aa	150	3	150	38	-	38
P324401	15	Vervangen pompen in gemaal Ijzerenman	-	-	-	-	-	-
P325202	30	Herinrichting benedenloop Lingsforterbeek	20	0	10	10	-	5
P360007	30	Grondverwerving meandering waterlopen	-	-	-	-	-	-
P360013 / P360014	0	Strategische grondverwerving (SGV) Watersysteemprojecten	-2.786	-	-1.711	-	-	-
P360021	30	Finetuning projecten beekherstel	-	-	-	-	-	-
P360027	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Groote Molenbeek Rieterdijk	-	-	91	-	-	-
	30	Herinrichting Molenbeek van Lottum - Siebersbeek	55	-	50	-	-	20
	30	Herinrichting Wylrebeek monding	75	-	50	28	-	20
P146802	30	WB21 knelpunt Raam en Vistrap Tungelroysebeek	300	-	25	38	-	-
	30	Vismigratieknelpunt zand- en vuilvang Groote Molenbeek	-	-	50	-	-	-
Projecten Beekherstel			14.495	2.026	12.133	8.921	0	7.533
P146801	30	Sarsven/Banen	-	2	123	-	-	123
P177901	30	Broekhuizerbroek	130	92	130	39	-	100
P261301	30	Heidsche Peel NLP	-	0	10	-	-	-
P265201	30	Waterbloem	200	10	200	60	-	150
P360022	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Herstelmaatregelen	-	-	-	-	-	-
P360024	30	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Subirrigatie	-	-	-	-	-	-
P360025	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Operationeel Bewakingsmeetnet	-	-	17	-	-	-
P360026	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Wateroverlast Niers	60	6	60	-	-	-
P360029	5	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Streefbeeld Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeem Analyse (SESA)	100	-	100	-	-	-
P360040	30	Optimalisatie hoofdstelsel wateraanvoer (Noordervaart en Peelkanalen)	1.954	50	1.100	1.000	-	1.000
K	30	Investerings Reg watersysteem klimaatadaptatie/droogte (DHZ DPRA)	200	-	200	100	-	100
Projecten Verdrogingsbestrijding			2.644	161	1.940	1.199	-	1.473

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P003106	30	Geuldal visie aanpak - WiB	880	-	750	290	-	244
P016901	30	Waterberging Lange Gracht - Water in Balans	1.236	-	559	-	-	-
P042401	30	Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken	100	7	863	50	-	430
P065103	30	Maatregelen wateroverlast Roer	-	0	-	-	-	-
P080104	30	Bijdrage in kosten oplossen grondwateroverlast agv ontkeuizing Rode Beek Schinveld	-	-	-	-	-	-
P084301	30	Vergroten bergingscapaciteit regenwaterbuffer Etzenraderhuiske	-	0	5	-	-	-
P096306	30	Bufferdam de Dem/Caumerbeek middenloop	600	26	150	150	-	50
P098901	30	#Aanleg regenwaterbuffer Nieuwhuis, Grijzegrubben te Nuth	-	-	-	-	-	-
P147701	30	Aanpak Wateroverlast Niers	-	-	-	-	-	-
P148302	30	Pilot retentiegebied Breevennen	265	-	265	-	-	86
P154801	30	Aanpassen watergang Griendtsveen	-	0	-	-	-	-
P177803	30	Gebiedspilot Schelkensbeek - Water in Balans	650	5	569	215	-	185
P251502	30	Kabroeksebeek - werkpak America	-	1	-	-	-	-
P255901	30	Gebiedspilot Eckeltsebeek - Water in Balans	888	5	442	293	-	144
P360005	30	Vergroten buffers fase 3	-	-	60	-	-	-
P360012	5	Bos-Omar	-	-	50	-	-	-
P360019	30	WB21 toets 2015	1.200	83	600	300	-	190
P360034	5	Water in balans	750	90	750	188	-	244
P360044	30	Gebiedspilot Meerssen - Water in Balans	1.986	108	1.313	700	-	674
P360046	30	Gebiedspilot Oirsbeek - Water in Balans	609	23	532	225	-	173
P360053	0	WiB maatregelen externe capaciteit	-	85	-	-	-	-
P360056	30	Aanpak wateroverlast Hegge	-	-	175	-	-	57
	30	Wateroverlastmaatregelen Einighausen	215	-	25	71	-	8
K	30	Programmaplan Water in balans (Netto = Uitgaven -/- Inkomsten)	3.430	-	1.500	301	-	301

Projecten Wateroverlast	12.809	433	8.608	2.783	-	2.786
--------------------------------	---------------	------------	--------------	--------------	----------	--------------

P003105	30	Herstel kademuuren en vispassage Commandeursmolen	-	0	12	-	-	-
P065104	30	Oeverherstel Roer te Roermond, voorstad Sint Jacob	292	16	637	52	-	52
P360006	30	Kleine investeringswerken fase 3	600	134	300	-	-	-
P360042	30	(Her)profilering beken	350	357	350	-	-	-
P360043	15	#Electromechanische werken (stuwen/gemalen)	350	135	350	-	-	-
P360049	5	Integrale Limburgse Wateraanpak (LIWA)	112	20	170	56	-	-
P360052	5	Ontwikkeling voorspellingsmodellen voor wateroverlast en Ontwikkeling klimaat-adaptatiemodel	425	-	275	-	-	-

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P360054	5	Waterbeschikbaarheid 2021	100	-	100	-	-	-
	15	uitbreiding meetnet	150	-	50	-	-	-
	5	vervangen meetapparatuur	200	-	100	-	-	-
	5	actualisatie data, modelinstrumenten ibrahym	250	-	250	-	-	-
P502015	5	Implementatie Infor-EAM	150	67	150	-	-	-
P503003	5	Tractiemiddelen 2019-2022	300	-	300	-	-	-
K	30	Vervangingsinvesteringen objecten /assets (opbouw naar 4,8mln p/j) (incl. accuut ingrijpend profielonderhoud)	2.000	-	2.000	-	-	-
Projecten Vervanging en aanpassing assets			5.279	729	5.044	108	-	52
P360010	0	Vorbereidingskosten (VK) Watersysteemprojecten	-	-	-	-	-	-
P360050	5	Waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027	105	-	105	-	-	-
P360051	6	Watersysteemtoets 2019	300	10	100	-	-	-
K	30	Specifieke projecten: € 0,1mln p/j	50	-	50	-	-	-
K	5	Uitwerking SESA beekdalbrede toepassing	50	-	50	-	-	-
P504001	0	Bebording zwemwater	25	-	25	-	-	-
Projecten overig			530	10	330	-	-	-
PROGRAMMA KLIMAATADAPTATIE REGIONAAL SYSTEEM			35.757	3.359	28.055	13.011	0	11.844

* K = Extra maatregelen uit kadernota 2020-2025

6 Programma crisisbeheersing

6.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Calamiteitenplannen

Begroting 2020

- We werken, op basis van de evaluatie van de crisisorganisatie (2018) en organisatieontwikkeling een Plan van Aanpak uit en implementeren dat. Componenten zijn:
 - scenario-denken,
 - informatie naar de omgeving,
 - kennis van kwetsbare gebieden in onze provincie en
 - het voorkomen of herstellen van schade.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

In de ontwikkeling van de nieuwe planvorming is scenario denken opgenomen en wordt er een scenarioteam in de plannen opgenomen. Het in kaart brengen en houden van kwetsbare gebieden en objecten is opgenomen in de reguliere Noodplannen. Dit is een continu proces.

Begroting 2020

- We voeren het jaarplan Opleiden, Trainen & Oefenen (OTO) uit en actualiseren het meerjarig beleidsplan OTO.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Op dit moment is de eerste opzet opgeleverd voor het vernieuwde calamiteitenplan. Voor alle Crisisrollen is een specifieke roltraining opgenomen. Er is een integraal jaarplan opleiding, training, oefening (OTO) opgesteld.

Calamiteitenbestrijding

Begroting 2020

- We evalueren na opschalingen en sturen op acties en verbeterpunten. Hiervoor stellen we organisatie brede richtlijnen op.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Sinds medio 2019 is het structureel evalueren van incidenten een vaste aanpak. De evaluaties worden uitgevoerd door de teams die ook verantwoordelijk zijn voor de opzet van de trainingen en scholingen. Dit zorgt ervoor dat aandachtspunten en leerdoelen integraal worden overgenomen.

Begroting 2020

- Voor Netcentrisch Werken geven we de implementatie verder vorm. Dit betreft bemensing, werkafspraken intern en met Veiligheidsregio's en realisatie LCMS Water.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De afspraken met het instituut fysieke veiligheid(IFV) zijn gemaakt. Gepland is om in Q4 2020 het landelijk crisismanagementsysteem (LCMS) geïmplementeerd te hebben.

Projecten / programma's

Calamiteitenbestrijding

Begroting 2020

- We leggen op diverse plaatsen vaste pomp opstelplaatsen aan, die bijdragen aan sneller handelen tijdens wateroverlastsituaties.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De opstelplaatsen bij Tungalroyse beek, Uffelsebeek en Leifers Peelke zijn gerealiseerd. We hebben te maken met twee soorten pompopstel plaatsen, namelijk voor hoogwater Maas en watersysteem. De drie die onlangs zijn gerealiseerd zijn, zijn ontstaan naar aanleiding van de natte zomer van juni 2016. Destijds viel in een korte tijd veel neerslag. De beken traden buiten hun oevers of konden niet voldoende water afvoeren. Gevolg: de percelen stonden geheel of gedeeltelijk onder water. Dit is natuurlijk nooit goed voor het product (gewas) wat hier op staat. Om het water (neerslag) van de percelen te krijgen zijn destijds pompen ingezet die normaal gesproken gebruikt worden bij hoogwater Maas. Het probleem was dat er veel leidingen over de weg gelegd moesten worden. Gevolg wegafsluiting en veel mankracht nodig voor het leggen van deze leidingen. Om dit probleem voor de toekomst op te lossen zijn er nu op twee plaatsen kokers onder de rijbaan gelegd en is er op één locatie een goot gerealiseerd. Hiermee kan men water inlaten vanuit het kanaal én water verpompen richting kanaal. Mocht het probleem zich nog een keer voordoen kan dit eenvoudig opgelost worden met minder inspanningen en leidingen.

Volgens inzicht van de vakspecialist crisisbeheersing waterkering blijft het (voorlopig) bij deze drie locaties maar het kan niet uitgesloten worden. Een ander punt is het Maashoogwater. Daar worden de pomp opstellocaties geoptimaliseerd. Er worden nieuwe pompputten gemaakt en nieuwe pompen gekocht. Hierdoor heeft men in de toekomst minder leidingen nodig en de pomp moet vervangen worden door de gewijzigde locatie in verband met de dijkaanpassing.

Begroting 2020

- We onderzoeken of deze voorzieningen ook zijn te gebruiken om bij langdurige droogte water vanuit kanalen in onze watersystemen te laten en zo negatieve gevolgen te voorkomen.

Bij de gerealiseerde pomplocaties zijn ook terugpompvoorzieningen gerealiseerd.

6.2 Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	VJR 2020	Einddoel	Jaar
Crisisbeheersing				
1) mate waarin de rollen in de crisisorganisatie zijn belegd (in %)	75 %	75 %	100 %	2024
2) fase netcentrisch werken WL: voorbereidingsfase (1), uitvoeringsfase (2) of gerealiseerd (3)	3	1	3	2020

Toelichting

- 1) binnen de crisisorganisatie van een waterschap zijn diverse rollen benoemd. Deze indicator geeft aan in welke mate deze rollen zijn belegd.
- 2) netcentrisch werken is een manier van werken, waarbij alle betrokken teams en organisaties zo snel mogelijk informatie met elkaar delen. Om het voor iedereen overzichtelijk te houden, wordt de informatie continu samengevat: dit noemen we het situatiebeeld. Door netcentrisch te werken gaat iedereen voortdurend uit van hetzelfde situatiebeeld. Dit is eigenlijk een 'managementsamenvatting' en moet geschikt zijn om in enkele minuten globaal inzicht te krijgen in een incident. Het kan ook dienen als basis voor crisiscommunicatie richting burgers.
 Naast het situatiebeeld is het totaalbeeld belangrijk. Het totaalbeeld omvat alle informatie over een activiteit, ter ondersteuning van het proces van leiding & coördinatie binnen de hoofdstructuur van de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het totaalbeeld bestaat uit een tekstueel deel en een geografisch deel en wordt op gezette momenten aangevuld door een presentatie.
 Omdat de informatie online wordt uitgewisseld, kan dit ongeacht zijn of haar plaats in de crisisorganisatie. Hierdoor kunnen de verschillende teams en organisaties sneller en doelgerichter besluiten nemen om incidenten, rampen en crises af te handelen. Om de informatie tussen alle teams en organisaties op een overzichtelijke manier te delen, wordt gebruik gemaakt van een afgeschermd website: het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS). Alle 25 veiligheidsregio's (brandweer, geneeskundige hulpverlening en gemeente), de politie, het Nationaal Crisiscentrum (NCC) en het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) werken volgens de netcentrische werkwijze. Ook diverse GHOR-regio's werken netcentrisch samen met hun netwerk van zorginstellingen. Daarnaast maakt een aantal waterschappen al gebruik van de netcentrische werkwijze.
 (bron: lcms.nl/netcentrisch-werken)

6.3 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Crisisbeheersing	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	471.200	290.403	471.200	-
Opbrengsten	-	-	-	-
Netto kosten exclusief doorberekende kosten	471.200	290.403	471.200	-

Bijstelling van de kosten en opbrengsten is niet noodzakelijk, deze worden conform begroting gerealiseerd.

Investeringsen

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P360047	30	Aanleg pompopstelplaatsen	-	2	4	-	-	-
K	10	Reguliere vervanging pompen hoogwaterbestrijding gelijktijdig met het vergroten capaciteit	100	-	100	-	-	-
K	5	WBI + sterkteberekeningen dijken calamiteiten	125	-	125	-	-	-
K	5	Hoogwaterinformatieomgeving (=HIO)	50	-	50	-	-	-
PROGRAMMA CRISISBEHEERSING			275	2	279	-	-	-

* K = Extra maatregelen uit kadernota 2020-2025

7 Programma bestuur en organisatie

7.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Programmering en financiën

Begroting 2020

- We stellen de belastingtarieven vast in de belastingverordeningen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De belastingtarieven 2020 zijn op 27 november 2019 vastgesteld en opgenomen in de belastingverordening.

Begroting 2020

- We leggen aanslagen op, verwerken de betaling, behandelen kwijtschelding en voeren invorderingsmaatregelen uit.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De aanslagoplegging 2020 door de BsGW heeft conform planning plaatsgevonden. Als gevolg van de maatregelen die genomen zijn in het kader van de Coronacrisis loopt de invorderingsprocedure vertraging op. De effecten hiervan zijn nog onduidelijk.

Begroting 2020

- We geven de komende jaren verder invulling aan assetmanagement en het integraal programmeren van onze opgave. We werken aan een juiste en optimale balans tussen kosten, prestaties en risico's en houden rekening met wet- en regelgeving, afspraken met de omgeving en het bereiken van de doelstellingen van waterschap Limburg.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De implementatie van assetmanagement en integraal programmeren voorloopt conform planning.

Bestuurlijke vernieuwing

Begroting 2020

- We bieden ruimte voor samenspraak en (burger- en overheids)participatie.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

WL organiseert proactief samenspraak met de omgeving door middel van informatie- en inloopbijeenkomsten, omgevingswerkgroepen, bewonersavonden, werkbezoeken en keukentafelgesprekken. Sinds corona wordt er gewerkt met online alternatieven omdat groepsbijeenkomsten niet meer fysiek kunnen plaatsvinden.

Strategie en communicatie

Begroting 2020

- We stellen een corporate communicatiebeleid op.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

We werken in samenspraak met de externe omgeving, het AB en de interne organisatie aan een nieuw corporate communicatiebeleid voor WL. Naar verwachting is dit beleid rond de zomer afgerond. Een sterke focus ligt daarbij op het vergroten van

de kennis over WL en de zichtbaarheid bij inwoners.

Begroting 2020

- We maken stakeholdersanalyses en spelen in op relevante dossiers en kansrijke ontwikkelingen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

- Er wordt gewerkt aan de inrichting van gebiedsgericht relatiemanagement, waarbij stakeholders zijn betrokken.
- WL haalt de banden met de buurlanden aan. Er is goed contact met Wasserverband Eiffel Rür en in samenwerking met Waalse gemeenten is in Brussel aandacht gevraagd om grenswateren te prioriteren binnen de Kaderrichtlijn Water. Door onze inzet is er nu ook een landelijk speerpunt binnen de Unie.
- We brengen per stroomgebied relevante (buitenlandse) stakeholders in kaart zodat we gezamenlijk kunnen handelen en optrekken.
- We werken met stakeholders, zoals de provincie, aan mogelijkheden om in ons werk, doelen slim te verbinden. Bijvoorbeeld ten aanzien van de provinciale omgevingsvisie en het provinciale waterprogramma.

Begroting 2020

- We geven invulling aan innovatie door middel van proefregio's. We leren al doende.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Eind 2019 zijn de WL proefregio's aangewezen. Eén in het noorden en één in het zuiden. Deze gebieden zijn representatief voor ons beheergebied. Er is rond innovatie een passend werkproces vastgesteld (innovatiefunnel bestaande uit de volgende stappen: idee → concept → valuecase → pilot → opschalen of succesvol mislukken). Alle ideeën tot dusverre zijn verzameld in een ideeënregister. Het werkproces moet nog geïmplementeerd worden. Dit krijgt in de loop van dit jaar zijn beslag. Om niet te vertragen is vooruitlopend hierop al een aantal kansrijke ideeën in voorbereiding/ uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn: het plaatsen van een plas dras pomp op duurzame energie waarmee sub irrigatie wordt toegepast, het slimmer handhaven en toezicht houden met lucht- en satellietfoto's en het gebruik van de TKI DNA Diatom Biosensor (een snelle en goedkope methode ontwikkelen om water waarin routinematig minder/niet gemeten wordt een kwaliteitsindicatie te geven op basis van diatomeeën (kiezelwieren).

Begroting 2020

- We stellen een beleid Duurzaamheid op.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Eind 2019 is gestart met het opstellen van een duurzaamheidsprogramma. Onderdeel hiervan is het ophalen van een WL duurzaamheidsvisie met bijbehorende gedragen duurzaamheidsprincipes. Het andere deel is een vertaling van deze visie naar uitvoering (acties). Het duurzaamheidsprogramma is Q1 opgeleverd. Een voorzet tot uitvoering van dit programma volgt in de loop van dit jaar.

Organisatie

Begroting 2020

- We implementeren het actieplan Eenvoud & Focus (organisatieontwikkeling)

zodat we als moderne en flexibele organisatie toekomstbestendig blijven.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Begin 2020 is een projectgroep ingesteld voor de verdere implementatie van het actieplan Eenvoud & Focus. Het actieplan is gericht op houding & gedrag, proces & inhoud en structuur. De uitwerking wordt geborgd in de reguliere bedrijfsvoering en opgepakt vanuit de betreffende clusters. Bijvoorbeeld het waarmaken van de watermerken, de implementatie van de cluster- en individuele kompassen, strategische personeelsplanning 2020 -2025, het waarmaken van de begroting en de verfijning van processen.

Begroting 2020

- Om één van de beste werkgevers van Nederland te blijven, investeren we in duurzame inzetbaarheid, gesprekcyclus, opleidingen en mobiliteit.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Duurzame inzetbaarheid: de conclusies uit het medewerkersbelevingsonderzoek (MBO) en het periodiek medisch onderzoek (PMO) zijn begin 2020 bekend geworden. De uitkomsten daarvan gaan deel uitmaken van een op te stellen vitaliteitsbeleid, als onderdeel van duurzame inzetbaarheid. Hierbij wordt aangesloten gezocht bij de landelijke ontwikkelingen en het raamwerk vanuit het A&O-fonds.

Gesprekcyclus: aan de hand van een pilot met betrekking tot de nieuwe gesprekcyclus is het concept klaar, inclusief een te maken digitaliseringsslag. Er wordt gewerkt aan de implementatie vanaf juni 2020.

Opleidingen: het opleidingsplan voor de organisatie (op basis van een inventarisatie) is in concept gereed. Dit wordt een jaarlijkse cyclus. Het bevat inhoudelijke (verplichte) opleidingen en opleidingen die gericht zijn op organisatieontwikkeling (watermerken), zowel op organisatie, cluster en individueel niveau. Daarbij wordt verder invulling gegeven aan de interne opleidingen 'Stroming'.

Mobiliteit: vanuit het perspectief van Strategische Personeelsplanning (SPP) en duurzame inzetbaarheid is en blijft mobiliteit onder de aandacht.

ICT en Data

Begroting 2020

- Onze ICT-omgeving is beschikbaar en veilig en we ontwikkelen continue door.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De ICT-omgeving is in 2020 (tot eind april) 100 % beschikbaar geweest. In januari heeft het Nationaal Cyber Security Center een advies gegeven met betrekking tot remote gebruik Citrix. Er zijn op dat moment preventieve maatregelen genomen waardoor gedurende 2 weken thuiswerken niet mogelijk was. Er is continue aandacht voor Informatieveiligheid (awareness-campagnes en acties). In Q1 hebben er 2 phishingmail-acties plaatsgevonden en naar aanleiding hiervan zullen er vervolgacties worden gepland.

Begroting 2020

- We stellen informatiebeleid op en ontwikkelen door naar een data gedreven organisatie.
-

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Informatievoorziening is afgestemd op de behoefte in de primaire processen. In nauw overleg met deze processen wordt ondersteuning geboden en zijn er initiatieven genomen in de doorontwikkeling naar een meer data gedreven organisatie. Voorbeelden hiervan zijn de start van het CRK-project, onderscheiden en invullen van nieuwe rollen en functies op gebied van data-analyse, starten van samenwerkingsinitiatieven met andere partijen en initiatieven binnen de benoemde WL-pilotgebieden.

Begroting 2020

- We verzorgen het inwinnen, verwerken, onderhouden en beschikbaar stellen van statische GEO-gerelateerde data en dynamische water gerelateerde data (fysisch/chemische, hydrologisch, ecologisch).

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Dit is een doorlopende activiteit, die conform planning verloopt..

Begroting 2020

- We werken samen met andere waterschappen, gemeenten en het Rijk om de kosten van de digitale transformatie zo laag mogelijk te houden en de toegevoegde waarde voor onze burgers zo groot mogelijk te maken.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

WL werkt samen met Het Waterschapshuis en Het Gegevenshuis en stemt tevens af met WBL en waar nodig met andere waterschappen/overheden.

*Kadernota 2020**Internationale samenwerking**Begroting 2020*

- Waterschap Limburg heeft zich gecommitteerd aan de internationale samenwerking Blue Deal. Hierbij helpen Nederlandse waterschappen wereldwijd in het streven naar veilig en drinkbaar water. We bieden hulp, creëren kansen voor het bedrijfsleven en leren van andere landen. Zo kunnen de Nederlandse waterbeheerders hun werk blijven verbeteren.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Begin 2020 heeft WL geparticipeerd in een missie van Blue Deal naar Colombia. Door de Coronacrisis zijn andere geplande buitenlandse Blue Deal activiteiten verplaatst naar eind 2020. Een conferentie in Zuid Afrika, waar onze dijkgraaf in participeert, is verplaatst van juni naar december. Onze verkenning naar samenwerking in Blue Deal Zuid Afrika, Blue Deal Eswatini en met WereldWaterNet lopen vertraging op door corona beperkingen.

*Modern werkgeverschap**Begroting 2020*

- WL heeft de komende tien jaar te maken met een grote uitstroom in verband met pensionering, en staat voor een aantal ontwikkelingen, zoals de digitalisering en de Omgevingswet. Die uitdagingen vragen soms nieuwe kennis, competenties en extra capaciteit om zo een passend medewerkersbestand te krijgen en houden. We willen aantrekkelijk blijven als werkgever.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Door strategische personeelsplanning (SPP) vertaalt WL de organisatiestrategie en -doelstellingen naar het personeelsbeleid en de behoefte aan personeel (zowel kwantitatief als kwalitatief) voor de komende jaren. Door het inzetten van HR-instrumenten plaatsen we de juiste persoon op het juiste moment op de juiste plaats. SPP is een continu proces. In Q1 is de personele capaciteitsbehoefte 2020 – 2025 nader in beeld gebracht.

*Omgevingswet**Begroting 2020*

- We werken versneld toe naar de implementatie van de Omgevingswet en staan in 2021 gesteld voor invulling hiervan. Dit hoort bij onze verantwoordelijkheid. Vroegtijdige advisering aan andere partijen helpt ons daarnaast in het behalen van onze doelen én in het beperken van onze klimaatopgave van morgen of overmorgen.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

2020 zou het jaar worden van de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Landelijk was er nog wel wat discussie over de haalbaarheid van dit voornemen. De minister heeft op woensdag 1 april laten weten dat ze de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal uitstellen. Wanneer de wet wel inwerking zal treden is nog niet bekend. De minister bepaald dit in overleg met de koepels IPO, VNG, Rijk en UvW. Termijnen van een half tot een heel jaar worden genoemd. Onze voorkeur gaat uit naar een zo kort mogelijk uitstel. Tijdens een bestuurlijk overleg van de minister en de koepels op 18 mei 2020 zal de termijn van uitstel worden vastgesteld. Zodra de datum van inwerkingtreding bekend wordt gemaakt worden de plannings aangepast. De gewonnen tijd wordt benut om extra aandacht te schenken aan de informatievoorziening aan en het ophalen van input uit het algemeen bestuur. We nemen de extra tijd van het uitstel om ons nog meer eigen te maken met de competenties en kennis die nodig is om (samen) te werken onder de Omgevingswet.

Tot oktober 2019 kon een beroep worden gedaan op een subsidie van het Rijk die we via de Unie van Waterschappen verkregen. Deze inkomsten (€223.452) zijn gebruikt om de gemaakte kosten in de jaren 2017, 2018 en 2019 te dekken. In de wetenschap dat de implementatie van de Omgevingswet tot enkele jaren na de inwerkingtredingsdatum kosten met zich mee zou brengen, zijn in 2017 voor de jaren 2020, 2021 en 2022 bedragen opgenomen in de meerjarenbegroting. In 2017 was de inwerkingtreding nog voorzien voor 2019 en met de verlenging van de termijn is ook een toename van kosten gemoeid. In eerste instantie hebben we de kostenramingen vooral afgestemd op de verantwoording van de subsidie. In de loop der jaren is een opbouw van het project in fases te onderkennen. Waar de afgelopen jaren in het teken van verkenning en voorbereiding stonden, zien we in 2020 en verdere jaren meer activiteiten in de uitvoering. We stellen bewust per fase een gedetailleerde raming van kosten. Voor 2020 betekent dit dat vooral kosten gemoeid zijn met het deelproject Waterschapsverordening, het ontwikkelen van een leer- en ontwikkeltraject, aanschaf van applicaties benodigd voor de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet – landelijke voorziening (DSO-LV).

Projecten / programma's

Roadmap Informatievoorziening 2017-2021

Begroting 2020

- We voeren de Roadmap informatievoorziening (ICT) uit.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

De Roadmap Informatievoorziening zorgt voor (projectmatige) continuïteit van de Informatievoorziening en ICT. Dit betreft tevens de wettelijke verplichtingen en Baseline op orde (digitale dienstverlening overheden). In 2020 worden de projecten afgerond van de Roadmap 2018-2019 en wordt gestart met de Roadmap 2020-2021.

Begroting 2020

- We voeren het pilotproject Centrale Regiekamer (CRK) uit.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Er heeft een inventarisatie van de aanwezige data en applicaties plaats gevonden. Het Dagelijks Bestuur is geïnformeerd over de stand van zaken en het project voor de opstart van de inrichting van het CRK 2020 is gestart. Budget voor verdere door ontwikkeling van het CRK is gereserveerd.

Begroting 2020

- We voeren het project 'Data to go' uit.

Toelichting voorjaarsrapportage 2020

Het project Data to go verloopt volgens planning. Het projectdoel is het op orde brengen en houden van de geografische data van ons areaal. De aandacht is gericht op het opzetten van een goede gegevensbeheerorganisatie van deze data.

7.2 Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2020	VJR 2020	Einddoel	Jaar
Bestuur en organisatie				
1) percentage klachten binnen wettelijke termijn afgehandeld (in %)	100 %	100 %	100 %	- ^a
2) percentage behandelde bezwaarschriften binnen termijn afgehandeld (in %)	100 %	100 %	100 %	- ^a
3) innovatieve en duurzame ontwikkelingen uitgewerkt in "value cases" (innovatie funnel)	5	2	15	2025
4) naamsbekendheid van WL bij inwoners (0-meting 2020)	70%	Meting eind 2020	80%	2025
5) waardering van de samenwerking met WL door partners (0-meting 2020)	7	Meting eind 2020	7,5	2025
6) percentage voldaan aan servicenorm: email, telefoon en social media	80 %	Meting eind 2020	85 %	2025
7) percentage beschikbaarheid applicaties en ICT-infrastructuur	95 %	100 %	95 %	- ^a

^a deze indicator blijft jaarlijks hetzelfde

Toelichting

- 1) en 2) de Algemene wet bestuursrecht beschrijft hoe een klacht ingediend kan worden over de manier waarop het waterschap zich heeft gedragen. Het kan gaan om een gedraging van een individuele medewerker of bestuurder, maar ook van een organisatieonderdeel. Bijvoorbeeld als na herhaaldelijk aandringen geen antwoord wordt gegeven op een vraag, het waterschap haar afspraken niet nakomt, of als iemand het gevoel heeft dat hij/zij van het kastje naar de muur wordt gestuurd. De klachtenprocedure geldt niet wanneer iemand het niet eens is met een bepaalde beslissing van het waterschapsbestuur of het beleid van het waterschap. In dat geval kan hij/zij een bezwaarschrift indienen of, in het geval van werkzaamheden bij hem/haar in de buurt, gebruik maken van inspraakmogelijkheden.
- 3) de innovatie funnel genereert zoveel mogelijk ideeën, waarvan een gedeelte wordt verfijnd en omgezet in concrete ontwikkelingsplannen (value cases).
- 4) naamsbekendheid is de bekendheid van het merk, product of de organisatie bij de doelgroep.
Eind 2020 vindt meting plaats.
- 5) en 6) op basis van onderzoek onder inwoners en onder partners.
- 7) beschikbaarheid geeft aan in hoeverre een ICT-dienst, systeem of component toegankelijk is voor de geautoriseerde gebruikers. De beschikbaarheid wordt in de regel als een percentage gepresenteerd, waarbij een hogere waarde een positievere uitkomst is dan een lage waarde.

7.3 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Besuur en Organisatie	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	62.011.300	18.029.903	62.313.400	302.100
Opbrengsten	3.116.600	250.079	3.134.100	17.500
Netto kosten exclusief doorberekende kosten	58.894.700	17.779.824	59.179.300	284.600

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 9.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft.

De hogere kosten van € 302.100 hebben enerzijds betrekking op € 313.100 structureel hogere kosten en anderzijds € 11.000 incidenteel lager kosten.

De structureel hogere kosten worden toegelicht bij:

- 'Personeelslasten' en betreft flexibele inzet Blue Deal +/- 120.000, Centrale regiekamer + € 80.000 en adviseur duurzaamheid en innovatie + € 80.000; verschuiving tussen personeelslasten en 'goederen en diensten derden'.
- 'Goederen en diensten derden' en betreft flexibele inzet Blue Deal + € 120.000, Centrale regiekamer +/- € 80.000 en adviseur duurzaamheid en innovatie +/- € 80.000.
Verder stijgen de kosten soft-/hardware € 100.000, verzekeringen € 200, datacenter € 50.000, archiefdiensten € 50.000 en diensten Het Waterschapshuis (HWH) € 61.500.
Naast bovengenoemde stijgingen neemt de bijdrage aan het gegevenshuis af met € 10.500.

- ‘Toevoeging aan voorzieningen’. Vanwege verkoop loods Nederweert en het kantoorpand in Blerick vervalt toevoeging aan de voorziening van deze panden (-/- 10.900, resp -/- 7.200).

De incidenteel lagere kosten worden toegelicht bij:

- ‘Rente en afschrijvingen’ en betreft de lagere afschrijvingskosten € 228.000.
- ‘Goederen en diensten derden’. Deze toename betreft hogere implementatiekosten van de omgevingswet € 175.000, hogere onderhoudskosten software € 18.000 en € 24.000 dienstverlening tbv kantoorpand Roermond.

De toelichting op de hogere opbrengsten is opgenomen in paragraaf 9.2. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per opbrengststoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft:

- De incidenteel hogere opbrengsten van € 25.000 worden toegelicht bij de ‘financiële baten’ (rente rekening courant).
- De structureel lagere opbrengsten van € 7.500 worden toegelicht bij de ‘bijdragen van derden’ (WBL en BsGW).

Investerings

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	Uitgaven 2020			Inkomsten 2020		
			Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose	Begroting	Realisatie t/m 3-4-20	Prognose
P501001	20	Huisvesting Waterschap Limburg	200	191	200	-	-	-
P501003	10	Projecten facilitair 2018-2019	30	6	30	-	-	-
P501005	20	Verbouwing locatie Horst	-	-	450	-	-	-
P502014	5	Roadmap Informatievoorziening 2017-2021	650	79	650	-	-	-
	10	Projecten facilitair 2020-2021	50	-	50	-	-	-
PROGRAMMA BESTUUR EN ORGANISATIE			930	276	1.380	-	-	-

The background of the cover is a photograph of a calm body of water, possibly a lake or a wide river. In the distance, there is a line of houses and trees under a bright blue sky with scattered white clouds. The foreground is filled with green grass and yellow wildflowers. A large, solid yellow rectangular box is positioned in the lower-left to center area of the image, containing the title and logo.

Financieel

2020

waterschap
limburg

8 Kredietvoting en -verlening

In de voorgaande hoofdstukken zijn per programma (§ 2.2, 3.2 en 4.2) de jaargebonden netto investeringsuitgaven (uitgaven en inkomsten) voor 2020 getotaliseerd weergegeven.

Op concernniveau sturen we op deze netto investeringsuitgaven in enig jaar.

Naast de jaarlijkse netto investeringsuitgaven zijn in de Begroting 2020 per investeringsproject ook de beschikbaar gestelde kredieten opgenomen (bijlage J, investeringsoverzicht). Deze kredieten zijn noodzakelijk om gelegitimeerd (i.e. rechtmatig) uitgaven van investeringsprojecten te mogen doen. Binnen de kredieten mogen uitgaven over meerdere jaren worden verantwoord. We noemen kredieten daarom jaaroverschrijdend.

Procedure investeringskredieten:

1. Bij de vaststelling van de Begroting is door het algemeen bestuur (AB) per programma een krediet gevoteerd. Dit kan in de voorjaars- en/of najaarsrapportage worden bijgesteld.
2. Het dagelijks bestuur (DB) mag voor een individueel investeringsproject binnen een programma een krediet verlenen.
3. In de jaarrekening wordt door het AB het saldo van het gevoteerde krediet per programma ingetrokken. Dit saldo betreft de niet door het DB verleende kredieten in het verslagjaar.

Conform de 'verordening ex artikel 108 beleids- en verantwoordingfunctie Waterschap Limburg' (art. 6 en 7) wordt over de door het DB verleende kredieten in de voor- en najaarsrapportage evenals de jaarrekening gerapporteerd aan het AB. Aan deze verplichting wordt onderstaand voldaan. Op grond van de huidige inzichten is bijstelling van het door het AB gevoteerde krediet niet noodzakelijk:

Netto kredietvoting/-verlening per programma	AB 2020		DB 2020
	Begroting	Prognose	
Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid	11.800.000	11.800.000	-
Waterkwaliteit	300.000	300.000	300.000
Klimaatadaptatie regionaal systeem	22.300.000	22.300.000	8.301.500
Crisisbeheersing	1.200.000	1.200.000	-
Bestuur en organisatie	1.400.000	2.075.000	675.000
Totaal netto kredietvoting / -verlening	37.000.000	37.675.000	9.276.500

Onderstaand worden de door het DB beschikbaar gestelde krediet per programma toegelicht. Ook wordt per programma een bijstelling in de kredietotering door het DB opgenomen, indien relevant en/of noodzakelijk.

8.1 Programma Hoogwaterbescherming Maas: waterveiligheid

Kredietverlening (DB)

- N.v.t.

Kredietvoting (AB)*Bijstelling kredietvoting*

N.v.t.

8.2 Programma Waterkwaliteit**Kredietverlening (DB)**

- Implementatie soortenbeleid (uitgaven € 300.000)

In de Nota Soortenbeleid is omschreven welke werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze nota is vastgesteld in het algemeen bestuur van 2 oktober 2019. Het gaat om protocollen voor diverse plaagsoorten en een aantal onderzoeken met betrekking tot gewenste soorten.

Kredietvoting (AB)*Bijstelling kredietvoting*

N.v.t.

8.3 Programma Klimaatadaptatie regionaal systeem**Kredietverlening (DB)**

- Lange Gracht (uitgaven € 2.126.000 en inkomsten € 531.500)

De gemeenten Gulpen-Wittern, Heerlen en Voerendaal hebben het voorstel gedaan om een veilige fietsverbinding tussen de Geul en de Geleenbeek over de waterscheiding bij Ubachsberg te realiseren. De Provincie Limburg subsidieert het project vanuit het programma 'Fiets' 2016-2019 en voor het waterschap is participatie een uitgelezen kans om invulling te geven aan de wateroverlast opgave in het Limburgse heuvelland. De gezamenlijke aanpak draagt bij aan een kostenreductie en efficiëntie in de voorbereiding en uitvoering.

De ontworpen waterbergingsmaatregelen voorzien in de aanleg van 20.000 m³ berging in vier nieuw aan te leggen buffercompartimenten, de aanleg van een nieuwe loop van de Lange Gracht met onderhoudspad, tevens grasstrook aan de zijde van de akkers, die instroom van sediment in de beek en erosie in de zone langs de Lange Gracht moeten beperken.

- Damwand oever Roer (uitgaven € 143.000)

Betreft een aanvullend krediet voor de realisatie van de uit te voeren werkzaamheden. Dit is noodzakelijk omdat de inschrijving € 143.000 (inclusief btw) boven de eerder opgemaakte besteksraming en kredietverlening ligt.

- Vervangingsinvestering objecten/assetmanagement (uitgaven € 2.000.000)

Binnen de context van Assetmanagement is in 2018 een start gemaakt met het cyclisch vervangen van assets binnen watersysteem en waterkeringen. Vervanging van assets vindt plaats op basis van prioritering en programmering. In de begroting 2020 is aanvullend budget beschikbaar gesteld van € 2 mln. voor 2020, opbouwend naar € 4,8 mln. per jaar in de komende jaren.

- Tielebeek bovenloop (uitgaven € 1.799.000 en inkomsten € 1.357.000).

De Tielebeek is een belangrijk leeglooppunt van de Lob van Gennep. Bij de voorgenomen herinrichting van de Tielebeek is rekening gehouden met deze leegloopfunctie door het uitstroomprofiel zo groot mogelijk te maken binnen het beschikbare ruimtebeslag. Dit is afgestemd met het projectteam Lob van Gennep.

- Kwistbeek (uitgaven € 4.800.000 en inkomsten € 2.098.000).

Het project gebied betreft het dal van de Kwistbeek vanaf de oorsprong te Helden tot aan de Ingweg te Baarlo. De herinrichting van de benedenloop Kwistbeek van de Ingweg tot de Maas wordt opgepakt vanuit het hoogwaterbeschermingsprogramma.

De gemeente en het waterschap zijn samen met de omgeving van gebied Kwistbeek een gebiedsproces aangegaan voor in hoofdzaak:

- Het terugbrengen van de kans op wateroverlast (Soeterbeek);
- Het op orde brengen van de Kwistbeek zodat deze voldoet aan de status Natuurbeek en KRW;
- Het opstellen van een Omgevingsplan voor het gebied Kwistbeek;
- Het terugbrengen van de belasting van de Kwistbeek met overstortwater, afkomstig van het gemeentelijk rioolstelsel. zoals bedoeld in de KRW;

- HI Venrays Broek en Spurkt (uitgaven € 2.010.000 en inkomsten € 1.265.000).

De totale herinrichting van de Loobeek is onderverdeeld in 3 trajecten, te weten: deel De Haag, Venraysch Broek en de Spurkt. Het traject De Haag is in 2015 uitgevoerd en financieel afgesloten. De aanvullende kredietverlening betreft de trajecten Venraysch Broek en de Spurkt.

Oorspronkelijk is op 7 juli 2010 voor de realisatie van het integrale inrichtingsplan Loobeekdal een werkkapitaal afgesproken €10.689.000,-. Door het algemeen bestuur van WPM was hiervoor ter hoogte van € 3.328.000 een nettobijdrage gevoteerd. De andere bijdragen aan het werkkapitaal waren afkomstig van gemeente Venray en Provincie Limburg. Dit bedrag van de SOK is in 2014 bijgesteld naar € 8.940.000 met een nettobijdrage van WPM van € 3.279.000. Bij de aanvullende kredietverlening in 2020 is het totale werkkapitaal (inclusief De Haag) opnieuw begroot op €10.950.000,-. Voor de resterende trajecten Venrays Broek en de Spurkt zijn de uitgaven met €2.010.000 toegenomen, onder andere als gevolg van hogere kosten aan explosieven-onderzoek en grond. Tegelijkertijd zijn ook de inkomsten met € 1.265.000 gestegen als gevolg van diversie subsidiemogelijkheden. De nettobijdrage van WL is daarmee met € 745.000 toegenomen.

- Middelsgraaf te Susteren; aanpak lekverlies (uitgaven € 450.000).

In de zomers van 2018 en 2019 werd geconstateerd dat de watervoerendheid van met name de middenloop afnam en de benedenloop droogviel. Daarmee was onvoldoende of geen water beschikbaar om én de (vis)vijvers én de benedenloop te voorzien van voldoende water.

Dientengevolge trad ecologische schade op in de (benedenloop van de) Middelsgraaf en daalde het waterpeil in de (vis)vijvers dermate, dat de plas afgevist diende te worden om het visbestand te redden en was er geen water voor voeding van de Echtermolenbeek wat leidde tot stankoverlast. Dit heeft geleid tot onrust en klachten bij zowel de hengelsportverenigingen als bestuurlijk bij de gemeente Echt-Susteren. De constructie bij de inlaat van de visvijvers wordt eveneens aangepast.

- Corio Glana Highlight 20 fase 1 (uitgaven € 300.000 en inkomsten € 75.000).

Het betreft aanvullende kredietverlening voor de werkzaamheden van Corio Glana Highlight 20, fase 1, met bijbehorende inkomsten. Voor het waterschap is de deelinschrijving van belang voor het derde bestek, Geleenbeek en omgeving stadspark.

Kredietvoting (AB)

Bijstelling kredietvoting

N.v.t.

8.4 Programma Crisisbeheersing

Kredietverlening (DB)

- N.v.t.

Kredietvoting (AB)

Bijstelling kredietvoting

N.v.t.

8.5 Programma Bestuur en organisatie

Kredietverlening (DB)

- Verbouwing locatie Horst (uitgaven + € 675.000).

Bij DB-voorstel van 11 december 2019 is conform voorstel besloten om de locatie Horst uit te breiden door middel van het realiseren van een tussen verdieping.

Kredietvoting (AB)

- *Bijstelling kredietvoting +€ 675.000*

De bijstelling is noodzakelijk omdat in de begroting 2020 geen rekening is gehouden met het kredietvoorstel voor de verbouwing van de locatie in Horst.

Om de geplande kredietvoorstellen zoals opgenomen in de begroting aan het DB door te kunnen laten gaan is bijstelling van kredietvoting door het AB gewenst.

9 Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten

Naast de programma's zijn de kosten- en opbrengstensoorten verplicht. Volgens de voorschriften zijn deze van informatieve waarde voor het AB waardoor een toelichting hierop niet verplicht is. Omdat het echter de besluitvorming ten goede komt zijn de kostensoorten in de begroting op hoofdlijnen toegelicht.

In de tussentijdse rapportage ligt de nadruk op de bijstelling, het verschil tussen de prognose en de begroting. Deze wordt onderstaand op hoofdlijnen beknopt toegelicht. Verder wordt aangegeven of deze bijstelling van incidentele of structurele aard is.

Rekening houdend met het bovenstaande kunnen de kosten en opbrengsten als volgt worden weergegeven.

Omschrijving	2020			
	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
41 Rente en afschrijvingen	18.421.300	10.645.637	18.193.300	-228.000
42 Personeelslasten	31.830.000	8.451.828	31.870.000	40.000
43 Goederen en diensten van derden	26.121.600	5.763.928	27.383.400	1.261.800
4310 Goederen en diensten van derden WBL	74.558.700	31.066.092	74.558.700	0
4310 Goederen en diensten van derden BsGW	5.068.500	2.325.692	5.068.500	0
44 Bijdragen aan derden	1.349.400	-26.568	3.110.400	1.761.000
4501 Toevoegingen aan voorzieningen	2.228.300	1.610.000	1.610.200	-618.100
4502 Ruimte goodwill WPM	0	0	0	0
4502 Duurzaamheid en innovatie	795.000	0	708.400	-86.600
4502 Intensivering watersysteeltaak	400.000	0	400.000	0
Totaal kosten exclusief onvoorzien	160.772.800	59.836.608	162.902.900	2.130.100
81 Financiële baten	949.000	42.167	974.000	25.000
82 Personele baten	71.400	69.080	71.400	0
83 Goederen en diensten aan derden	578.200	374.725	570.700	-7.500
84 Bijdragen van derden	677.200	9.000	677.200	0
85 Waterschapsbelastingen	154.338.800	154.049.000	154.338.800	0
86 Interne verrekeningen	2.702.100	35.683	2.702.100	0
Totaal opbrengsten	159.316.700	154.579.654	159.334.200	17.500
4502 Onvoorzien	324.600	0	-1.788.000	-2.112.600
Exploitatieresultaat	-1.780.700		-3.568.700	

De bijstelling van lagere kosten en hogere opbrengsten is **groen** ingekleurd, omdat dit een positief effect heeft op het exploitatieresultaat 2020. Hogere kosten en lagere opbrengsten hebben een negatief effect op het exploitatieresultaat 2020 en zijn **rood** ingekleurd.

De bijstelling van de kosten en opbrengsten onderverdeeld naar incidenteel en structureel kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Bijstelling	Incidenteel	Structureel
Kosten	2.130.100	1.897.000	233.100
Opbrengsten	17.500	25.000	-7.500
Netto hogere kosten	-2.112.600	-1.872.000	-240.600

De totale bijstelling heeft bij volledige realisatie een negatief effect op het jaarrekeningresultaat 2020. De structureel hogere kosten van € 240.600 hebben een opbrengststijging van 0,3% van de belastingopbrengst watersysteemheffing vanaf 2021 tot gevolg.

9.1 Kosten

Rente en afschrijvingen

Toelichting rente en afschrijvingen	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Afschrijvingen Op basis van de investeringsuitgaven tot en met 2019 en de geprognoseerde investeringsuitgaven in 2020 zijn de afschrijvingskosten herrekend en kunnen worden bijgesteld.	-/- 228.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie (B&O)
Totaal rente en afschrijvingen	-/- 228.000 0	Incidenteel Structureel	

Personeelslasten

Toelichting personeelslasten	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
- Salarissen huidig personeel en bestuur - Personeel van derden De beschikbare loonruimte in 2020 in verband met het later invullen van vacatures wordt incidenteel overgeheveld naar de post personeel derden voor het opvangen van de kosten die gemoeid zijn met de inhuur van tijdelijk personeel. Deze wijziging verloopt daarom budgettair neutraal	-/- 400.000 + 400.000	Incidenteel Incidenteel	B&O B&O
- Salarissen huidig personeel en bestuur - Personeel van derden In de begroting 2020 is een bedrag opgenomen voor de Wet banenafpraak. Ter voorkoming van boetes door het niet voldoen aan de wetgeving en wordt voldaan aan het goed werkgeverschap door te investeren in medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het bedrag is in de begroting	-/- 200.000 + 200.000	Structureel Structureel	B&O B&O

Toelichting personeelslasten	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
2020 gebudgetteerd bij de salarissen huidig personeel en bestuur. Omdat in voorliggende gevallen sprake is van inhuur wordt het budget overgeheveld naar het budget voor de inhuur personeel derden. Deze wijziging verloopt daarom budgettair neutraal			
Salarissen huidig personeel en bestuur Betreft de flexibele inzet voor Blue Deal. Deze wijziging verloopt budgettair neutraal, zie ook 'goederen en diensten aan derden'.	-/- 120.000	Structureel	B&O
Centrale Regie Kamer (CRK) Betreft salariskosten CRK-functie. Deze wijziging verloopt budgettair neutraal, zie ook 'goederen en diensten aan derden'.	+ 80.000	Structureel	B&O
Adviseur innovatie/duurzaamheid Betreft salariskosten adviseur/innovatie. Deze wijziging verloopt budgettair neutraal, zie ook 'goederen en diensten aan derden'.	+ 80.000	Structureel	B&O
Totaal personeelslasten	0 + 40.000	Incidenteel/ Structureel	

Goederen en diensten van derden

Toelichting Goederen en diensten van derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Centrale Regie Kamer (CRK) Betreft salariskosten CRK-functie. Deze wijziging verloopt budgettair neutraal, zie ook 'personeelslasten'.	-/- 80.000	Structureel	KRS
Nieuwe onderhoudscontracten Met ingang van 1 mei wordt het maai- en beplantingsonderhoud uitgevoerd conform de nieuwe bestekken. Omdat binnen het bestek zowel het onderhoud van het watersysteem als het onderhoud van de waterkeringen is opgenomen, maar niet als zodanig onderverdeeld in het bestek wordt deze onderverdeling in Q2, Q3 door areaalbeheer onderzocht en over gerapporteerd in de najaarsrapportage 2020. Een aantal budget binnen het areaalbeheer zijn ingezet als dekking voor de nieuwe onderhoudscontracten, waardoor	+ 8.336.100	Structureel	KRS

Toelichting Goederen en diensten van derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
een en ander budgettair neutraal verloopt:			
• Ge- en verbruiksgoederen	-/- 105.600	Structureel	KRS
• Energiekosten, benzine en diesel	-/- 75.000	Structureel	KRS
• Onderhoud derden beplanting, maaionderhoud en onderhoud afrasteringen	-/- 7.241.000	Structureel	KRS
• Onderhoud waterkeringen	-/- 100.000	Structureel	HM
• Afvoer maaisel	-/- 214.500	Structureel	KRS
• Advisering nieuwe onderhoudscontracten	+ 297.000	Incidenteel	KRS
• Nieuwe onderhoudscontracten	-/- 297.000	Incidenteel	KRS
De totaal beschikbare budgetruimte voor de onderhoudscontracten is inclusief de externe advisering hieromtrent en betreft onder andere het tijdelijk inhuren van een technisch manager om het technisch management van de onderhoudscontracten in te richten en op te starten.			
• Baggeronderhoud	+ 300.000	Incidenteel	KRS
• Nieuwe onderhoudscontracten	-/- 300.000	Incidenteel	KRS
In 2020 wordt incidenteel een gedeelte van het budget voor de nieuwe onderhoudscontracten ingezet voor het baggeren van de watergangen. De wijziging verloopt daarom budgettair neutraal.			
• Onderhoud software	+ 18.000	Incidenteel	B&O
• Nieuwe onderhoudscontracten	-/- 18.000	Incidenteel	KRS
In 2020 wordt het softwareonderhoud van het beheerssysteem gedekt vanuit het budget voor het de nieuwe onderhoudscontracten. De wijziging verloopt daarom budgettair neutraal.			
• Advisering vergunningen en meldingen Betreft externe advisering als toevoeging aan het projectteam Sitech.	€ 100.000	Incidenteel	KRS
• Diensten vergunningen en meldingen Achterstand inlopen van circa 300 á 400 openstaande vergunning aanvragen in relatie tot optimalisatie proces vergunningen.	€ 50.000	Incidenteel	KRS
• Droogtemaatregelen In 2019 heeft de Focus-dag "Droogtemaatregelen 2019-2020" plaatsgevonden te Venlo. De deelnemers werden	+ 15.000	Incidenteel	KRS

Toelichting Goederen en diensten van derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
uitgedaagd 'Out of the box' te denken over manieren om water vast te houden. Met name water langer vast houden ter aanvulling van de te lage grondwaterstand. De korte termijn maatregelen bestonden onder andere uit de aanleg van tijdelijke dammen om water te bufferen en vast te houden ter vermindering van de droogte op locaties waar weinig risico's zijn voor wateroverlast a.g.v. deze dammen.			
Onderhoud waterlopen Het uitvoeren van een pilot voor het toepassen en monitoren van een vispasseerbare stuw op 2 locaties. Vanwege het innovatieve karakter wordt deze kostenverhoging gedekt uit het budget voor duurzaamheid en innovatie en verloopt daardoor budgettair neutraal.	+ 72.600	Incidenteel	KRS
Onderhoud waterlopen In 2020 wordt een pilot gestart om mezenkasten aan te schaffen en op te hangen voor het op een natuurlijke wijze van bestrijden van de processierups evenals het vergroten van de biodiversiteit. Vanwege het innovatieve karakter wordt deze kostenverhoging gedekt uit het budget voor duurzaamheid en innovatie en verloopt daardoor budgettair neutraal.	+ 10.000	Incidenteel	KRS
Verwante belangen In 2020 wordt een veldproef sub irrigatie uitgevoerd bij een agrarisch bedrijf. Vanwege het innovatieve karakter wordt deze kostenverhoging gedekt uit het budget voor duurzaamheid en innovatie en verloopt daardoor budgettair neutraal.	+ 4.000	Incidenteel	KRS
Blue Deal Betreft de flexibele inzet voor Blue Deal. Deze wijziging verloopt budgettair neutraal, zie ook 'personeelslasten'.	+ 120.000	Structureel	B&O
Implementatie omgevingswet Waar de afgelopen jaren in het teken van verkenning en voorbereiding stonden, zien we in 2020 en verdere jaren meer activiteiten in de uitvoering. We stellen bewust per fase een gedetailleerde raming van kosten. Voor 2020 betekent dit dat met name kosten gemoeid zijn met het deelproject Waterschapsverordening, het ontwikkelen van	+ 175.000	Incidenteel	B&O

Toelichting Goederen en diensten van derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
een leer- en ontwikkeltraject, aanschaf van applicaties benodigd voor de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV). Met deze kosten is in de primitieve begroting 2020 onvoldoende rekening gehouden.			
Adviseur innovatie/duurzaamheid Betreft salariskosten adviseur/innovatie. Deze wijziging verloopt budgettair neutraal, zie ook 'personeelslasten'.	-/- 80.000	Structureel	B&O
Soft- en hardware Door de toename van het aantal gebruikers (nieuwe medewerkers, externen en stagiaires) is het aantal licenties van diverse software producten uitgebreid. Op dit moment is het totaal aantal gebruikers 578 (april 2020). Het betreft met name de licenties waar alle gebruikers gebruik van maken zoals de Microsoft Office, RSA beveiligingstokens, Citrix (WL cloud), Anti-virus, ZGW, MDM beveiliging mobiel devices. Bovendien is uitbreiding van het datacenter (hardware) en software uitbreiding noodzakelijk gebleken. Dit effect ijlt nog na in andere licentie uitbreidingen van kleinere softwarepakketten in de WL omgeving. De verwachting is dat in de najaarsrapportage de definitieve kosten inzichtelijk zijn en eventueel verdere bijstelling noodzakelijk is.	+ 100.000	Structureel	B&O
Kosten data center De WL omgeving laat sinds 2017 een groei zien van het aantal gebruikers, zoals ook toegelicht bij de soft- en hardware. (april 2020 totaal aantal gebruikers 578). Deze groei manifesteert zich naast een toename in de kosten gebruikerslicenties (onderhoud software), in een stijging van het datacenter (opslag van data) en centrale systemen voor te kunnen inloggen. Het huidige datacenter-contract (IAAS contract) voorziet in de mogelijkheid om op te schalen als ook af te schalen. Begin 2020 is uitbreiding van de citrix omgeving aangevraagd om geen performance problemen te krijgen. Door Corona maatregelen is er een toename geconstateerd van het aantal gelijktijdige gebruikers op het systeem van WL (denk aan digitaal vergaderen vanuit thuis). Door de uitbreiding eerder dit jaar zien we dat de extra uitbreiding grotendeels weer volledig in gebruik is.	+ 50.000	Structureel	B&O

Toelichting Goederen en diensten van derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Archiefdiensten De openbare archieven van het waterschap zijn opgeslagen in de archiefbewaarplaats in het kantoorpand te Venlo. Dit pand is per 1-5-2020 verkocht. Met het verplaatsen van de openbare archieven naar de archiefbewaarplaats van het Regionaal Historisch Centrum Limburg hebben we een toekomstbestendige oplossing.	+ 50.000	Structureel	B&O
Diensten Het Waterschapshuis (HWH) Het Waterschapshuis bevordert de samenwerking op het gebied van informatievoorziening en ICT tussen de waterschappen onderling en met de andere overheden die actief zijn in de watersector. De bijdrage stijgt omdat de kosten van de programma's stijgen, die in de vorm van interne en externe projecten voor en met de waterschappen uitgevoerd worden.	+ 61.500	Structureel	B&O
Diensten Het Gegevenshuis De bijdrage daalt als gevolg van lagere facilitaire kosten.	-/- 10.500	Structureel	B&O
Verzekeringen Dit betreft een bijstelling van enerzijds lagere premies van de autoverzekeringen en enerzijds hogere opstalverzekeringen en premie wettelijke aansprakelijkheid	+ 200	Structureel	B&O
Bewaking / beveiliging kantoor Roermond Aanvullende kosten kantoor Roermond. Betreft inzet BHV/beveiligers en brand- en sluitronde kantoor Roermond op werkdagen van 16.30 tot 20.00 uur.	+ 24.000	Incidenteel	B&O
Totaal Goederen en diensten van derden	+ 450.600 + 811.200	Incidenteel Structureel	

Bijdragen aan derden

Toelichting Bijdragen aan derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Bijdragen aan openbare lichamen Het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) heeft 2019 afgesloten met een negatief resultaat van € 2.761.000. Hiervan wordt € 1.000.000 gedekt door aanwending van de algemene bedrijfsreserve van het WBL. Het restant bedrag van € 1.761.000 wordt conform de gemaakte afspraken in rekening gebracht bij het waterschap.	+ 1.761.000	Incidenteel	n.v.t.

Toelichting Bijdragen aan derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Totaal Bijdragen aan derden	+ 1.761.000 0	Incidenteel Structureel	

Toevoegingen aan voorzieningen

Toelichting Toevoegingen aan voorzieningen	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Toevoeging aan de voorziening onderhoud waterkeringen De toevoeging aan de voorziening onderhoud waterkeringen wordt verlaagd met € 600.000 en toegevoegd aan het budget voor de uitvoering van het onderhoudsbestek, zie goederen en diensten aan derden. Dit omdat het onderhoud aan de waterkeringen voor wat betreft maaien en beplanting is opgenomen in de nieuwe onderhoudsbestekken.	-/- 600.000	Structureel	HM
Toevoeging aan onderhoudsvoorziening kantoor Blerick en loods Nederweert Voor het onderhoud aan het voormalige kantoorpand in Blerick en de loods Nederweert. In verband met de verkoop van beide panden is de gebudgetteerde toevoeging niet meer noodzakelijk.	-/- 18.100	Structureel	B&O
Totaal Toevoegingen aan voorzieningen	0 -/- 618.100	Incidenteel Structureel	

Duurzaamheid en innovatie

Toelichting Duurzaamheid en innovatie	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Op grond van het afwegingskader en na instemming van het Dagelijks Bestuur zijn middelen vanuit het budget voor duurzaamheid en innovatie beschikbaar gesteld en overgeheveld naar een budget binnen de programma's: - pilot toepassen en monitoren vispasseerbare stuw op 2 locaties, € 72.600. - pilot mezenkasten voor natuurlijke bestrijding processierups en het vergroten van de biodiversiteit, € 10.000. - veldproef sub irrigatie € 4.000.	-/- 86.600	Incidenteel	n.v.t.
Totaal Duurzaamheid en innovatie	-/- 86.600 0	Incidenteel Structureel	

Onvoorzien

Per saldo kan € 2.112.600 worden onttrokken aan onvoorzien:

- De opbrengsten stijgen incidenteel met € 25.000 en dalen structureel met € 7.500.
- De kosten stijgen met € 2.130.100, waarvan € 1.897.000 incidenteel en € 233.100 structureel.

De hoogte van de post onvoorzien 2020 bedraagt per 1 mei 2020:

• Primitieve begroting	€	324.600	
• Voorjaarsrapportage	-	2.112.600	-/-
Totaal	€	1.788.000	negatief

9.2 Opbrengsten

Financiële baten

Toelichting Financiële baten	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
• Rente rekening courant Het waterschap financiert haar liquiditeitstekorten binnen de kaders van de wet Fido middels goedkope kasgeldleningen. De rente op kasgeldleningen is in 2020 (evenals als in 2019) negatief waardoor een rentopbrengst wordt gegenereerd. Gelet op afgesloten kasgeldleningen en de verwachte nog af te sluiten kasgeldleningen zal op basis van de huidige inzichten in het verslagjaar een renteopbrengst worden gegenereerd van minimaal € 60.000 en is op de post renteopbrengst RC bijraming mogelijk.	+25.000	Incidenteel	B&O
Totaal Financiële baten	+ 25.000 0	Incidenteel Structureel	

Bijdragen van derden

Toelichting Bijdragen van derden	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
• Bijdragen van WBL en BsGW Op basis van de begrotingswijziging 2020 van Het Waterschapshuis nemen de kosten die in rekening kunnen worden gebracht bij het WBL en BsGW af.	-/- 7.500	Structureel	B&O
Totaal Bijdragen van derden	-/- 7.500 0	Incidenteel Structureel	

10 Reserves en voorzieningen

In de voorschriften is opgenomen dat onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen expliciet dienen te worden toegelicht in de begroting en gerapporteerd in de tussentijdse rapportages.

10.1 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve calamiteiten watersysteembeheer

Doel bestrijding van de kosten van calamiteiten (o.a. hoogwater, wateroverlast, droogte etc.).
Omvang gemaximeerd op € 2.000.000.
Saldo per 31 december 2019 € 1.590.316,
Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 1.435.381
Onttrekking Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve riool overstorten

Doel het bevorderen van gemeentelijke projecten die als doel hebben de belasting van afvalwater op het huidige oppervlaktewater- en zuiveringssysteem terug te brengen.
Omvang een jaarlijks bedrag van € 300.000 voor de jaren 2012-2016, totaal €1.500.000, aangevuld met het surplus van de 'reserve afkoppelen verhard oppervlak' van € 697.368.
Per 31 december 2019 € 3.541.749,
Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 3.491.749.
Onttrekking Uitgaven in 2020 nihil

Bestemmingsreserve risicovolle beplanting waterkering/achterstallig onderhoud

Doel het verwijderen van risicovolle beplantingen op waterkeringen die de primaire taak van de keringen zouden kunnen belemmeren/uitvoeren achterstallig onderhoud.
Omvang Per 31 december 2019 € 329.255,
Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 303.016.
Onttrekking Uitgaven in 2020 nihil

Bestemmingsreserve waterkwaliteit/Nieuw Limburgs Peil Next Generation

Doel integrale, gebiedsgerichte analyse en aanpak van knelpunten op het vlak van waterkwaliteit, waterkwantiteit, ruimtegebruik en grondgebruik. Het accent ligt hierbij op het oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit.
Omvang Per 31 december 2019 € 311.366,
Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 310.713.
Onttrekking Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering

Doel	het huidig modelinstrumentarium moet geschikt gemaakt worden voor toepassing toestand beschrijven, effectvoorspelling maatregelen) in IBRAHYM ten behoeve van de waterkwaliteitsmodellering.
Omvang	Per 31 december 2019 € 69.000, Saldo na resultaatsbestemming 2019 door AB € 69.000.
Onttrekking	Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve netcentrisch werken

Doel	opzetten en implementeren van netcentrisch werken. Dit is een vorm van informatiemanagement binnen organisaties waarbij bestuurders en diensten gelijktijdig over een eenduidig beeld van een (calamiteiten-)situatie beschikken. Daardoor kunnen beslissingen (intern en extern) sneller en beter worden genomen en kunnen werkzaamheden effectiever worden uitgevoerd.
Omvang	Per 31 december 2019 € 107.009, Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 105.405.
Onttrekking	Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve frictiekosten

Doel	Bestrijding van kosten in verband met de fusie tot Waterschap Limburg.
Omvang	Per 31 december 2019 € 1.240.629, Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 0
Onttrekking	n.v.t., bestemmingsreserve opgeheven.

Bestemmingsreserve subsidies afkoppelen regenwater

Doel	stimuleren woningeigenaren om de regenwaterafvoer af te koppelen van het riool. Water dat schoon is, hoeft o.a. met het oog van kostenbesparing niet behandeld te worden op een zuiveringsinstallatie.
Omvang	Per 31 december 2019 € 1.571.224, Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 2.950.039
Onttrekking	Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling

Doel	stimulering gemeenten tot aanpak van de gemeentelijke overstorten die lozen op ons watersysteem.
Omvang	Per 31 december 2019 € 400.536, Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 257.922.
Onttrekking	Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve assetmanagement watersysteem

Doel	De reserve heeft ten doel om een buffer te vormen voor de (eerste) kosten voor de uitvoering van het assetmanagement in het watersysteem. Assetmanagement betreft het verantwoord beheer van waterschapseigendommen rondom de openbare lichamen waar het waterschap een verantwoordelijkheid heeft als eigenaar. Het betreft onder ander onderhoudspaden, buffers, retentiebekkens, vistrappen, boerenstuwen en passieve kunstwerken.
------	---

Omvang	Per 31 december 2019 € 1.800.306, Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 1.263.223.
Onttrekking	Uitgaven in 2020: € 103.183.

Bestemmingsreserve klimaat adaptieve peil gestuurde drainage

Doel	stimulering ombouw van traditionele drainage naar peil gestuurde drainage. Drainage heeft tot doel om pieken in de grondwaterstand te verlagen. Bij peil gestuurde drainage ontstaat de mogelijkheid om de afvoer en daarmee het peil te sturen.
Omvang	Per 31 december 2019 € 88.767, Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 88.767.
Onttrekking	Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve Lectoraat bodem

Doel	Realisatie van de doelen van het 'lectoraat bodem' (samenwerking tussen HAS-Venlo en het waterschap), zoals verwoord in het Lectoraatplan 'een gezonde plant op een vitale, duurzame bodem' en het uitvoeren van praktijkproeven en implementeren van teelt technische maatregelen.
Omvang	Per 31 december 2019 €150.000. Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 125.000.
Mutatie	Uitgaven in 2020 € 8.034

Bestemmingsreserve advisering onderhoudscontracten

Doel	Advisering van de nieuw af te sluiten onderhoudscontracten in 2019.
Omvang	Per 31 december 2019 € 230.000, Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 55.985.
Mutatie	Uitgaven in 2020 € 49.450

Bestemmingsreserve project meten met nitraat strips

Doel	Terugdringen van nutriënten in landelijk gebied.
Omvang	Per 31 december 2019 € 84.960. Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 44.004.
Mutatie	Uitgaven in 2020: nihil.

Bestemmingsreserve LIVES

Doel	De oevers van de Maas en de zijrivieren / beken op een grensoverschrijdende manier effectief schoon maken en schoon houden.
Omvang	Per 31 december 2019 € 188.290. Saldo na resultaatsbestemming 2019 € 188.290
Mutatie	Uitgaven in 2020: nihil.

10.2 Onttrekkingen aan voorzieningen

Voorziening pensioen- en uitkerings- en wachtgeldverplichtingen

Doel	Aan de verplichting kunnen voldoen van de pensioenen van nog actieve en niet-actieve bestuursleden die nog geen bestuurderspensioen ontvangen.
------	--

Omvang	Afhankelijk van jaarlijks ontvangen actuariële opgave. Per 31 december 2019 € 3.609.306.
Onttrekking	Begroot in 2020: € 300.000 voor salariskosten van voormalige bestuursleden. Realisatie in 2020: € 55.585.

Voorziening persoonsgebonden basisbudget (PBB)

Doel	In de waterschaps-CAO is opgenomen dat iedere medewerker vanaf 2016 een individueel opleidingsbudget heeft van € 5.000 over een periode van 5 jaar. Met ingang 2016 wordt hiervoor jaarlijks een bedrag van € 1.000 in de begroting opgenomen. Omdat raming en realisatie niet parallel lopen dienen de niet aangewende gelden te worden gestort in een voorziening.
Omvang	Per 31 december 2019 € 128.250. In 2020 is € 317.500 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2020: € 488.000. Realisatie in 2020: € 31.391.

Voorziening onderhoud waterkrachtcentrale ECI

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw in installaties van bedrijfspand ECI 4A te Roermond voor 2017-2026 op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). De totale kosten van dit plan bedragen € 193.000.
Omvang	Per 31 december 2019 € 106.740. In 2019 is € 13.000 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2020: € 10.106. Realisatie in 2020: € 0.

Voorziening onderhoud bedrijfspand Rijksweg Noord Sittard

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van bedrijfspand Rijksweg Noord 305 te Sittard voor 2015-2024 op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Totale kosten van dit plan € 494.000: € 464.000, aangevuld met € 30.000 voor energiebesparende maatregelen aan technische installaties.
Omvang	Per 31 december 2019 € 180.495.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2020: € 0.

Voorziening onderhoud kantoorgebouw Blerick

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de Drie Decembersingel 46 te Venlo op basis van een meerjarenonderhoudsplan.
Omvang	Per 31 december 2019 € 512.948. Vanwege de beoogde verkoop in 2020 wordt niets toegevoegd aan deze voorziening.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2020: € 0.

Voorziening onderhoud (Hoogwater)loods Horst

Doel	het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de (hoogwater)loods in Horst op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Omvang	Per 31 december 2019 € 20.466. In 2020 is € 4.500 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2020: € 0.

Voorziening onderhoud loods Nederweert

Doel	het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de (hoogwater)loods in Nederweert op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Omvang	Per 31 december 2019 € 37.235.
Onttrekking	In verband met de verkoop van deze loods valt het saldo van de voorziening vrij.

Voorziening onderhoud waterkeringen (Noord- en Midden Limburg)

Doel	onderhouden van de waterkeringen op basis van het meerjarenonderhoudsplan.
Omvang	Per 31 december 2018 € 2.316.131. In 2020 is € 1.275.200 toegevoegd. Dit is het bedrag dat is opgenomen in de begroting minus € 600.000, zoals toegelicht bij de kostensoorten, 9.1.
Onttrekking	Begroot in 2020: € 1.874.000. Realisatie in 2020: € 66.182.

Voorziening natschade peilopzet Maas

Doel	in 2010 heeft het waterschap een bedrag ontvangen van Rijkswaterstaat van € 1,5 miljoen. Dat bedrag is bedoeld voor de afhandeling door het waterschap van schadeclaims die het gevolg zijn van verhoging van het waterpeil van de Maas traject Sambeek-Grave. Mogelijkheid tot het indienen van claims bestaat voor een periode van 20 jaar ná de peilopzet met een uitloop termijn van 5 jaar. De laatste peilopzet heeft in 2015 plaatsgevonden wat betekent dat de indieningstermijn kan lopen tot 2040. Indien op termijn blijkt dat de voorziening ontoereikend is, dan zal Rijkswaterstaat het verschil eveneens voor haar rekening nemen.
Omvang	Per 31 december 2019 €1.331.891.
Onttrekking	Begroot in 2020: € 100.000. Realisatie in 2020: € 27.500.

11 EMU-saldo

In de begroting is het EMU saldo opgenomen, waarover we eveneens rapporteren in tussentijdse rapportages.

De moeilijkheid bij de bepaling van het EMU-saldo is dat waterschappen, net als andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan. Verder geldt dat bij de waterschappen de investeringen grote invloed op het EMU-saldo hebben, zeker omdat zij gemiddeld over alle waterschappen gezien een factor 3 groter zijn dan de jaarlijkse afschrijvingen. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, en de verwachting is dat dit als gevolg van het Nationaal Bestuursakkoord Water nog wel enige tijd zo blijft, hebben de waterschappen op begrotingsbasis per definitie een EMU-tekort.

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo van de begroting afgezet tegen het geprognostiseerde EMU saldo per 31 december van dit jaar. Met de tussentijdse wijzigingen in de EMU-saldi van WBL en BsGW is geen rekening gehouden.

Onderdeel	2020	
	Begroting	Prognose
1. EMU-exploitatiesaldo	-1.781	-3.569
2. Invloed investeringen		
Bruto-investeringsuitgaven	-/- 86.890	74.402
Investeringssubsidies	+ 53.698	41.481
Verkoop materiële en immateriële vaste activa	+ -	-
Afschrijvingen	+ 15.179	14.951
3. Invloed voorzieningen		
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	+ 2.228	1.610
Onttrekkingen aan voorziening ten bate van de exploitatie	-/- -	-
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-/- 2.804	2.772
4. Deelnemingen aan aandelen		
Boekwinst	-/- -	-
Boekverlies	+ -	-
EMU saldo	-20.370	-22.701

Het negatieve EMU-saldo is gestegen € 2.331.000.

12 Schadeclaims

In deze tussentijdse rapportage is ook een rapportage over openstaande schadeclaims opgenomen.

Het financieel risico bestaat uit:

1. het eigen-risicodeel op de WA-polis van het waterschap (schade door onrechtmatig handelen); dit is wisselend omdat vanuit de voormalige waterschappen niet voor iedere regio het zelfde bedrag als eigen risico geldt;
2. het uit te keren bedrag aan schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie (schade bij rechtmatig handelen);
3. P.M.-posten die belanghebbenden - nog - niet concreet hebben gemaakt.

Het totaal financieel risico per 1.5.2020 bedraagt totaal afgerond € 1.410.000, - + p.m.

- vanuit claims onrechtmatig handelen: € 190.000, - + p.m.
- vanuit claims rechtmatig handelen: verzoeken om nadeelcompensatie € 1.220.000, - + p.m.

In bijlage 1. vindt u een nadere specificatie van de openstaande schadeclaims.

13 Bijlagen

Bijlage 1. Schadedossiers per 01-05-2020

Woonplaats	Schadelocatie	Schade-object	Toelichting	Vervolg	Afhandel-termijn	Financieel risico
			Claims onrechtmatig handelen			
Roerdalen	Vlodrop	historisch object	Binnendringen water/hoogwater Maas/Roer in 2011	Gerechtshof	Onbepaald	€ 2.500,-
America	Dorperpeel	agrarisches areaal	Waterlast extreme neerslag 2014	Gerechtshof	Onbepaald	€ 15.000, -
Weert	Leukerbeek	agrarisches areaal	Waterlast/inundatie	Waterschap	2020	€ 15.000, -
Simpelveld	Simpelveld	manege	Taludverschuiving	Waterschap	2020	€ 2.500, -
Nederweert	Bientjeslossing	agrarisches areaal	Toets norminvulling	Waterschap	2020	€ 15.000, -
Diversen	Diversen	agrarisches areaal	Acht herleven claims waterlast 2016 Noord- en Midden Limburg, waarvan vier gerechtelijke procedures	Rechtbank	onbepaald	€ 120.000, -
Liessel	Venray/ Timmermansweg	2018 e.v.j. agrarisches areaal	Structurele schade door watertoevoer o.b.v. waterakkoord	Waterschap	2020	p.m. < € 20.000, -
			Rechtmatig handelen: verzoeken om nadeelcompensatie			
Bergen	Eckeltsebeek	agrarisches areaal	Beroepszaak vanuit project 2005; belastingschade	Raad van State	Onbepaald	p.m. < € 20.000, -
Grubbenvorst	Lottums Schuitwater	agrarisches areaal	Gebrek in functioneren van waterhuishouding a.g.v. beveractiviteiten. Uit gerechtelijke procedure moet t.z.t. blijken of sprake is van onrechtmatig handelen van waterschap (= polis dekking), dan wel schade door rechtmatig handelen van waterschap (= t.l.v. waterschap), dan wel schade door besluitvorming van ander overheidsorgaan. Waterschap heeft Provincie	Rechtbank	Onbepaald	€ 1,2 mln.

Woonplaats	Schadelocatie	Schade-object	Toelichting	Vervolg	Afhandel-termijn	Financieel risico
			Limburg in vrijwaring gedagvaard.			
Griendtsveen	Deurnesepeel	woonhuizen.	Grondwaterstand; scheurvormig. Betrokkenen: SBB, Wp. Aa en Maas, Wp. Limburg. Procedure nadeelcompensatie vanuit wp. Aa en Maas; daaruit zal blijken of er ook een financieel risico voor WL is.	Waterschap Aa en Maas	Onbepaald	€ p.m.

NB: Het financieel risico bestaat uit:

- o het eigen-risicodeel op de w.a.-polis van het waterschap (schade door onrechtmatig handelen); dit is wisselend omdat vanuit de voormalige waterschappen niet voor iedere regio het zelfde bedrag als eigen risico geldt;
- o het uit te keren bedrag aan schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie (schade bij rechtmatig handelen);
- o p.m.-posten waarvan de hoogte nog niet of onvoldoende is aangetoond.

Bijlage 2. Investeringslijst per 01-05-2020

INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA																					
PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	AK	UITGAVEN							INKOMSTEN						GEVOTEERD KREDIET t/m 30-4-20				
				Realisatie		Begroting 2020	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2020	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2019	2020 t/m 3-4-20		2020	2021	2022	2023 e.v.		t/m 2019	2020 t/m 3-4-20		2020	2021	2022	2023 e.v.			
P003101	30	Aansluiten oude Geulmeanders, Gulpen		254	7	983	900	102	-	-	1.256	4	-	-	300	35	-	-	339	1.256	-
P003102	30	Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2 (Leeuw brouwerij)		321	6	2.293	1.500	1.079	200	-	3.100	44	-	855	555	325	100	-	1.024	3.100	1.045
P003103	30	Vispassage Epermolen	*	17	2	-	45	149	250	-	461	1	-	-	15	50	-	-	66	-	-
P003104	30	Vispassage Volmolen		1.916	280	50	300	-	-	-	2.216	608	-	15	100	-	-	-	708	2.714	883
P026201	30	#Sanering en herinrichting Oude Kanjel en Kanjel benedenstrooms Kanaal	*	286	-	-	-	-	-	-	286	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P026401	30	Herinrichting Kanjel en Gelei, gemeenten Meerssen en Maastricht		1.447	22	1.379	1.379	4.300	625	-	7.751	310	-	500	500	2.446	250	-	3.506	7.750	3.437
P034201	30	Vispassage Wittemermolen Wittem		705	19	50	50	-	-	-	755	25	-	10	10	-	-	-	35	770	-
P042402	30	Herinrichting centrumplan Gulpen		-	-	641	641	-	-	-	641	-	-	-	-	-	-	-	581	-	-
P057301	30	Vispassage Baalsbruggermolen Kerkrade		513	4	3	5	-	-	-	518	20	-	-	-	-	-	-	20	515	129
P077801	30	#Herinrichting Vulensbeek, fase 2	*	243	-	-	-	-	-	-	243	13	-	-	-	-	-	-	13	-	-
P078302	30	Aanpak lekverlies Middelsgraaf te Susteren		-	-	-	250	200	-	-	450	-	-	-	-	-	-	-	450	-	-
P080102	30	Rode Beek Susteren - Oud Roosteren		2.922	112	600	300	100	-	-	3.322	685	-	180	100	30	-	-	815	4.180	869
P080103	30	Ontkluizing Rode Beek Brunssum		3.725	-	-	-	-	-	-	3.725	84	-	-	-	-	-	-	84	3.663	-
P080105	30	Herinrichting Rode Beek Millen-Susteren		-	-	50	50	50	50	1.420	1.570	-	-	13	13	13	-	-	26	-	-
P086201	30	Herinrichting Geleenbeek Corio Glana algemeen		12.243	17	100	50	-	-	-	12.293	6.696	-	-	-	-	-	-	6.696	8.830	2.695
P086202	30	Herinrichting Geleenbeek Echt - Beekmonding Sifon	*	252	2	5	5	5	5	109	376	43	-	-	-	-	-	-	43	-	-
P086204	30	Herinrichting Geleenbeek Millen - Nieuwstadt	*	124	-	5	5	5	5	1.565	1.704	0	-	-	-	-	-	-	0	-	-
P086205	30	Herinrichting Geleenbeek Oud-Roosteren A2	*	738	0	5	5	5	5	1.983	2.736	103	-	-	-	-	-	-	103	-	-
P086206	30	Herinrichting Geleenbeek Katsbek Nieuwstadt - Oud Roosteren	*	746	-	5	5	5	5	2.124	2.885	30	-	-	-	-	-	-	30	-	-
P086208	30	Herinrichting Oude Maas (Geleenbeekmonding)	*	-	0	75	77	600	-	-	677	-	-	38	20	286	-	-	306	-	-
P096301	30	Herinrichting gedeelte Caumerbeek nabij Aambos		1.526	-	-	-	-	-	-	1.526	585	-	-	-	-	-	-	585	1.780	524
P111702	30	Ontkluizing keutelbeek in de kernen Beek en Neerbeek, fase 1B/2		9	3	410	-	500	2.181	510	3.200	-	-	123	-	133	-	-	133	3.222	400
P115201	30	Corio Glana Highlight 20 fase 1		782	13	2.811	800	2.461	157	-	4.200	174	-	703	25	700	-	-	899	4.500	1.125
P115203	30	Corio Glana highlight 20, fase 2	*	-	0	50	50	100	4.000	-	4.150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA								INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET t/m 30-4-20		
				UITGAVEN							Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2020	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				Realisatie		Begroting 2020	Prognose														
				t/m 2019	2020 t/m 3-4-20		2020	2021	2022	2023 e.v.		t/m 2019	2020 t/m 3-4-20		2020	2021	2022	2023 e.v.			
P116901	30	#Regenwaterbuffer Spaans Vonderen	*	222	-38	-	-	-	-	-	222	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P151401	30	Wellse Molenbeek	*	72	-	5	-	-	-	-	72	17	-	-	-	-	-	-	17	-	-
P151402	30	Herinrichting benedenloop Wellse Molenbeek	*	63	0	50	10	25	93	781	972	16	-	25	5	12	-	-	33	-	-
P180901	30	Herinrichting benedenloop Kwistbeek	*	50	1	50	10	25	50	965	1.100	12	-	15	5	12	-	-	29	-	-
P180902	30	Gebiedspilot Kwistbeek		1.092	181	750	1.500	1.900	308	-	4.800	29	-	446	500	1.000	569	-	2.098	4.800	2.098
P181701	30	Tielebeek bovenloop		653	10	1.144	544	503	100	-	1.800	157	-	1.206	200	600	400	-	1.357	1.799	1.357
P192701	30	Meilossing, afronding herinrichting	*	38	-	-	250	100	-	-	388	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P208401	30	#Herinrichting Slijbeek	*	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P228201	30	Herinrichting Huilbeek	*	101	32	250	200	1.000	1.670	-	2.971	25	-	125	100	350	440	-	915	-	-
P228301	30	Maasmonding Wolterskamp	*	1	0	180	180	-	-	-	181	0	-	90	90	-	-	-	90	-	-
P254601	30	Herinrichting Venrays Broek en de Spurt		3.007	221	3.602	3.602	1.556	500	-	8.665	513	0	3.642	4.531	775	-	-	5.819	8.665	5.851
P262701	30	Herinr.Haelensebeek Hhu-Nunhem		2.986	2	-	-	-	-	-	2.986	704	-	-	-	-	-	-	704	3.532	800
P282101	30	Herinr. Castenrayse vennen	*	331	6	750	350	1.650	661	-	2.992	-	-	700	300	1.600	100	-	2.000	-	-
P316101	30	Herinrichting Thornerbeek	*	284	2	100	20	50	1.000	1.347	2.701	65	-	50	10	25	500	500	1.100	-	-
P316800	30	Maasgaard Algemeen		184	0	15	15	15	-	-	214	-	-	-	-	-	-	-	-	187	-
P316801	30	Groote Molenbeek A73		2.927	64	200	250	50	-	-	3.227	925	-	50	50	-	-	-	975	4.345	3.554
P316802	30	Groote Molenbeek - Kasteelse bossen		79	2	70	70	20	20	2.180	2.369	19	-	21	21	6	-	-	46	2.370	670
P323401	30	Herinrichting Aa	*	2	3	150	150	100	2.000	-	2.252	-	-	38	38	13	-	-	51	-	-
P324401	15	Vervangen pompen in gemaal IJzerenman		60	-	-	-	-	-	-	60	15	-	-	-	-	-	-	15	68	17
P325202	30	Herinrichting benedenloop Lingsforterbeek	*	34	0	20	10	20	67	329	460	9	-	10	5	10	33	165	222	-	-
P360007	30	Grondverwerving meandering waterlopen		1.117	-	-	-	-	-	-	1.117	-	-	-	-	-	-	-	-	3.005	-
P360013 / P360014	0	Strategische grondverwerving (SGV) Watersysteemprojecten		6.852	1.053	-2.786	-1.711	-	-	-	5.141	-	-	-	-	-	-	-	-	15.000	-
P360021	30	Finetuning projecten beekherstel		100	-	-	-	-	-	-	100	103	-	-	-	-	-	-	103	100	-
P360027	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Groote Molenbeek Rieterdijk		164	-	-	91	-	-	-	255	-	-	-	-	-	-	-	-	255	-
	30	Herinrichting Molenbeek van Lottum - Siebersbeek		-	-	55	50	750	100	-	900	-	-	-	20	350	40	-	410	-	-
	30	Herinrichting Wylrebeek monding		-	-	75	50	550	100	-	700	-	-	28	20	250	40	-	310	-	-

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA								INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET t/m 30-4-20		
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2019	2020 t/m 3-4-20	2020	2020	2021	2022	2023 e.v.	t/m 2019	2020 t/m 3-4-20	2020	2020	2021	2022	2023 e.v.				
P146802	30	WB21 knelpunt Raam en Vistrap Tungeleysebeek		-	-	300	25	200	1.125	-	1.350	-	-	38	-	60	-	-	60	-	-
	30	Vismigratieknelpunt zand- en vuilvang Groote Molenbeek		-	-	-	50	20	-	-	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Projecten Beekherstel				49.192	2.026	14.495	12.133	18.195	15.277	13.313	108.110	12.034	0	8.921	7.533	9.081	2.472	665	31.785	87.436	25.454
P146801	30	Sarsven/Banen		1.248	2	-	123	5	-	-	1.376	29	-	-	123	-	-	-	152	1.400	300
P177901	30	Broekhuizerbroek	*	20	92	130	130	750	100	-	1.000	-	-	39	100	249	-	-	349	-	-
P261301	30	Heidsche Peel NLP		152	0	-	10	-	-	-	162	65	-	-	-	-	-	-	65	310	-
P265201	30	Waterbloem	*	59	10	200	200	1.600	640	-	2.499	-	-	60	150	525	260	-	935	-	-
P360022	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Herstelmaatregelen		259	-	-	-	-	-	-	259	-	-	-	-	-	-	-	-	747	-
P360024	30	#Nieuw Limburgs Peil (NLP) Subirrigatie		167	-	-	-	-	-	-	167	27	-	-	-	-	-	-	27	165	95
P360025	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Operationeel Bewakingsmeetnet		155	-	-	17	-	-	-	172	-	-	-	-	-	-	-	-	172	-
P360026	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Wateroverlast Niers		42	6	60	60	250	250	250	852	-	-	-	-	125	113	100	338	50	-
P360029	5	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Streefbeeld Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeem Analyse (SESA)		76	-	100	100	100	100	100	476	-	-	-	-	-	-	-	-	75	-
P360040	30	Optimalisatie hoofdstelsel wateraanvoer (Noordervaart en Peelkanalen)	*	247	50	1.954	1.100	1.744	2.700	1.000	6.791	93	-	1.000	1.000	938	-	-	2.031	-	-
K	30	Investerings Reg watersysteem klimaatadaptatie/droogte (DHZ DPRA)		-	-	200	200	200	1.000	9.000	10.400	-	-	100	100	100	500	4.500	5.200	-	-
Projecten Verdrogingsbestrijding				2.424	161	2.644	1.940	4.649	4.790	10.350	24.153	213	-	1.199	1.473	1.937	873	4.600	9.096	2.919	395
P003106	30	Geuldal visie aanpak - WiB		-	-	880	750	1.130	2.250	5.465	9.595	-	-	290	244	367	731	-	1.342	-	-
P016901	30	Waterberging Lange Gracht - Water in Balans		26	-	1.236	559	976	776	-	2.337	-	-	-	-	-	-	-	2.126	532	-
P042401	30	Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken	*	876	7	100	863	300	-	-	2.039	195	-	50	430	150	-	-	775	-	-
P065103	30	Maatregelen wateroverlast Roer		947	0	-	-	-	-	934	1.881	-	-	-	-	-	-	-	1.860	188	-
P080104	30	Bijdrage in kosten oplossen grondwateroverlast agv ontzuiging Rode Beek Schinveld		496	-	-	-	-	-	-	496	-	-	-	-	-	-	-	-	536	-
P084301	30	Vergroten bergingscapaciteit regenwaterbuffer Etzenraderhuiske		243	0	-	5	42	-	-	290	-	-	-	-	-	-	-	290	-	-
P096306	30	Bufferdam de Dem/Caumerbeek middenloop		102	26	600	150	2.200	683	-	3.135	16	-	150	50	700	-	-	766	340	-
P098901	30	#Aanleg regenwaterbuffer Nieuwhuis, Grijzegrubben te Nuth	*	47	-	-	-	-	-	-	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P147701	30	Aanpak Wateroverlast Niers		73	-	-	-	-	-	-	73	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA										INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET t/m 30-4-20	
				UITGAVEN								Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2020	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				2020		2023 e.v.																
				t/m 2019	t/m 3-4-20	2020	2020	2021	2022	2023 e.v.												
P148302	30	Pilot retentiegebied Breevennen		21	-	265	265	-	-	-	286	-	-	-	86	-	-	-	86	86		
P154801	30	Aanpassen watergang Griendtsveen		84	0	-	-	-	-	-	84	-	-	-	-	-	-	-	-	83		
P177803	30	Gebiedspilot Schelkensbeek - Water in Balans		419	5	650	569	582	-	-	1.570	-	-	215	185	189	-	-	374	1.520	34	
P251502	30	Kabroeksebeek - werkpak America		583	1	-	-	-	-	-	583	20	-	-	-	-	-	-	20	580		
P255901	30	Gebiedspilot Eckeltsebeek - Water in Balans	*	405	5	888	442	831	-	-	1.678	-	-	293	144	270	-	-	414	-		
P360005	30	Vergroten buffers fase 3		3.858	-	-	60	-	-	-	3.918	1.225	-	-	-	-	-	-	1.225	3.230		
P360012	5	Bos-Omar		350	-	-	50	-	-	-	400	-	-	-	-	-	-	-	403			
P360019	30	WB21 toets 2015		791	83	1.200	600	1.786	847	-	4.024	200	-	300	190	570	-	-	960	2.030		
P360034	5	Water in balans		2.556	90	750	750	750	750	750	5.556	530	-	188	244	244	244	188	1.450	4.285	60	
P360044	30	Gebiedspilot Meerssen - Water in Balans		560	108	1.986	1.313	1.998	-	-	3.871	141	-	700	674	750	-	-	1.565	3.710	1.56	
P360046	30	Gebiedspilot Oirsbeek - Water in Balans	*	236	23	609	532	1.465	-	-	2.233	59	-	225	173	476	-	-	708	-		
P360053	0	WIB maatregelen externe capaciteit	*	-	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
P360056	30	Aanpak wateroverlast Hegge		-	-	-	175	256	-	-	431	-	-	-	57	83	-	-	140	-		
	30	Wateroverlastmaatregelen Einighausen		-	-	215	25	59	495	-	579	-	-	71	8	19	161	-	188	-		
K	30	Programmaplan Water in balans (Netto = Uitgaven -/- Inkomsten)		-	-	3.430	1.500	5.790	4.650	5.900	17.840	-	-	301	301	262	262	262	1.087	-		
Projecten Wateroverlast				12.676	433	12.809	8.608	18.165	10.451	13.049	62.949	2.386	-	2.783	2.786	4.080	1.398	450	11.100	21.180	3.240	
P003105	30	Herstel kademuuren en vispassage Commandeursmolen		1.459	0	-	12	-	-	-	1.471	-	-	-	-	-	-	-	-	1.700		
P065104	30	Oeverherstel Roer te Roermond, voorstad Sint Jacob		157	16	292	637	-	-	-	794	-	-	52	52	-	-	-	52	794	5	
P360006	30	Kleine investeringswerken fase 3		2.440	134	600	300	-	-	-	2.740	2	-	-	-	-	-	-	2	4.300		
P360042	30	(Her)profilering beken		601	357	350	350	350	350	350	2.001	-	-	-	-	-	-	-	-	3.757		
P360043	15	#Electromechanische werken (stuwen/gemalen)		448	135	350	350	350	350	350	1.848	-	-	-	-	-	-	-	-	583		
P360049	5	Integrale Limburgse Wateraanpak (LIWA)		831	20	112	170	-	-	-	1.001	415	-	56	-	-	-	-	415	1.000	50	
P360052	5	Ontwikkeling voorspellingsmodellen voor wateroverlast en Ontwikkeling klimaat-adaptatiemodel		42	-	425	275	100	150	450	1.017	-	-	-	-	-	-	-	-	275		
P360054	5	Waterbeschikbaarheid 2021		-	-	100	100	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	95		
	15	uitbreiding meetnet		-	-	150	50	250	-	-	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA																					
PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	AK	UITGAVEN							INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET t/m 30-4-20			
				Realisatie		Begroting 2020	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2020	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2019	2020 t/m 3-4-20		2020	2021	2022	2023 e.v.		t/m 2019	2020 t/m 3-4-20		2020	2021	2022	2023 e.v.			
	5	vervangen meetapparatuur		-	-	200	100	350	625	-	1.075	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	5	actualisatie data, modelinstrumenten ibrahym		-	-	250	250	100	-	-	350	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
P502015	5	Implementatie Infor-EAM		94	67	150	150	-	-	-	244	-	-	-	-	-	-	-	270	-	
P503003	5	Tractiemiddelen 2019-2022		21	-	300	300	300	325	-	946	-	-	-	-	-	-	-	1.195	-	
K	30	Vervangingsinvesteringen objecten /assets (opbouw naar 4,8mln p/j) (incl. accuut ingrijpend profielonderhoud)		-	-	2.000	2.000	3.000	4.000	14.400	23.400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Projecten Vervanging en aanpassing assets				6.095	729	5.279	5.044	4.800	5.800	15.550	37.289	418	-	108	52	-	-	-	470	13.969	552
P360010	0	Voorbereidingskosten (VK) Watersysteemprojecten		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.000	-	
P360050	5	Waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027		21	-	105	105	25	-	-	151	-	-	-	-	-	-	-	165	-	
P360051	6	Watersysteemoets 2019		10	10	300	100	75	75	75	335	-	-	-	-	-	-	-	60	-	
K	30	Specifieke projecten: € 0,1mln p/j		-	-	50	50	50	100	300	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K	5	Uitwerking SESA beekdalbrede toepassing		-	-	50	50	50	50	300	450	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
P504001	0	Bebording zwemwater		34	-	25	25	25	25	70	179	185	-	-	-	-	-	185	185	185	
Projecten overig				65	10	530	330	225	250	745	1.615	185	-	-	-	-	-	-	185	10.410	185
* Betreft voorbereidingskosten watersysteemproject (krediet € 10.000.000, P360010)																					
PROGRAMMA KLIMAATADAPTATIE REGIONAAL SYSTEEM				70.451	3.359	35.757	28.055	46.034	36.568	53.007	234.115	15.236	0	13.011	11.844	15.098	4.743	5.715	52.636	135.913	29.825
P400001	30	Bijdrage kosten HWBP		79.599	-	11.700	11.700	10.100	10.200	30.800	142.399	-	-	-	-	-	-	-	79.598	-	
P400002	5	Gegevensverzameling primaire waterkeringen		820	-	121	-	-	-	-	820	-	-	-	-	-	-	-	750	-	
P400003	5	Uitvoeren veiligheidstoetsing waterkeringen		1.777	131	2.000	1.500	1.500	723	-	5.500	-	-	-	-	-	-	-	3.900	-	
P400009	0	Deltaprogramma Maas 2		1.700	11	630	630	-	-	-	2.330	1.529	-	630	630	-	-	-	2.159	2.322	2.322
P41****	30/0	HoogWaterBescherminingsProgramma		56.589	2.325	29.825	17.741	44.632	119.763	312.236	550.961	50.975	-	28.340	15.967	40.169	107.787	291.422	506.320	120.954	108.963
P410008	30	HWBP Innovaties		46	21	-	739	718	-	-	1.503	42	50	-	739	718	-	-	1.499	-	-
P410012	30	HWBP POV Dijkversterking Gebiedseigen Grond		760	161	1.015	518	1.015	808	-	3.101	684	-	1.015	594	1.015	808	-	3.101	-	-
P415401	30	HWBP-V Lob van Gennepe		1.551	477	3.155	3.130	7.984	3.659	143.753	160.077	1.396	-	2.979	2.817	7.186	3.293	133.809	148.501	-	-

PROJECT NUMMER	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA							INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET t/m 30-4-20				
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK	
				t/m 2019	2020 t/m 3-4-20	2020	2020	2021	2022	2023 e.v.	t/m 2019	2020 t/m 3-4-20	2020	2020	2021	2022	2023 e.v.					
P42****	0	Bestuursovereenkomst sluitstukdaken Maas		81.606	878	12.022	12.022	1.077	-	-	94.705	81.606	-	12.022	12.022	152	-	-	93.780	96.682	95.757	
K	30	PGA voortrollend programma dijkversterking (ivm normering: € 2mrd waarde (circa 200km*€ 10mln)/30jr		-	-	-	-	-	-	10.000	10.000	-	-	-	-	-	-	9.000	9.000	-	-	
K	5	Inventarisatie kunstwerken geprogrammeerd onderhoud		-	-	75	75	75	-	-	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PROGRAMMA HOOGWATERBESCHERMING MAAS: WATERVEILIGHEID				224.449	4.006	60.543	48.055	67.101	135.153	496.789	971.547	136.231	50	44.986	32.769	49.240	111.888	434.231	764.359	304.207	207.042	
P501001	20	Huisvesting Waterschap Limburg		8.030	191	200	200	-	-	-	8.230	3.400	-	-	-	-	-	-	3.400	8.500	3.500	
P501003	10	Projecten facilitair 2018-2019		73	6	30	30	-	-	-	103	-	-	-	-	-	-	-	140	-	-	
P501005	20	Verbouwing locatie Horst		-	-	-	450	225	-	-	675	-	-	-	-	-	-	-	675	-	-	
P502014	5	Roadmap Informatievoorziening 2017-2021		892	79	650	650	650	650	1.950	4.792	-	-	-	-	-	-	-	1.300	-	-	
	10	Projecten facilitair 2020-2021		-	-	50	50	50	50	150	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PROGRAMMA BESTUUR EN ORGANISATIE				8.996	276	930	1.380	925	700	2.100	14.101	3.400	-	-	-	-	-	-	3.400	10.615	3.500	
P360047	30	Aanleg pompopstelplaatsen		345	2	-	4	-	-	-	349	5	-	-	-	-	-	-	5	349	116	
K	10	Reguliere vervanging pompen hoogwaterbestrijding gelijktijdig met het vergroten capaciteit		-	-	100	100	102	104	324	630	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K	5	WBI + sterkteberekeningen dijken calamiteiten		-	-	125	125	125	125	125	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K	5	Hoogwaterinformatieomgeving (=HIO)		-	-	50	50	50	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PROGRAMMA CRISISBEHEERSING				345	2	275	279	277	229	449	1.579	5	-	-	-	-	-	-	5	349	116	
P360045	5	Regionale analyse waterkwaliteit		196	11	-	54	-	-	-	250	-	-	-	-	-	-	-	250	-	-	
P360055	5	Implementatie soortenbeleid		-	-	100	100	100	100	-	300	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	
K	30	Meer actieve rol aanleg (effect-gerichte) innovatieve maatregelen door uit te voeren.		-	-	100	100	200	300	1.200	1.800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PROGRAMMA WATERKWALITEIT				196	11	200	254	300	400	1.200	2.350	-	-	-	-	-	-	-	-	550	-	-
TOTAAL PROGRAMMA'S				304.436	7.653	97.705	78.023	114.637	173.050	553.545	1.223.691	154.872	50	57.997	44.613	64.338	116.631	439.946	820.400	451.634	240.483	
P399999	30	Risicoprofiel realisatie		-	-	-10.815	-3.621	-10.403	-9.359	-8.495	-31.937	-	-	-4.299	-3.132	-4.081	-999	-73	-8.284	-	-	
TOTAAL PROGRAMMA'S (Voor berekening kapitaallasten)				304.436	7.653	86.890	74.402	104.174	163.692	545.051	1.191.753	154.872	50	53.698	41.481	60.257	115.632	439.873	812.115	451.634	240.483	

* K = Extra maatregelen uit kademota 2020-2025